

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.	PLN'000		EUR'000	
	za rok zakończony 31.12.2011	za rok zakończony 31.12.2010 (dane przekształcone)	za rok zakończony 31.12.2011	za rok zakończony 31.12.2010 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	29.259.586	19.662.804	7.067.362	4.910.300
Zysk operacyjny	1.084.794	1.061.354	262.021	265.047
Zysk przed opodatkowaniem	551.379	721.939	133.180	180.286
Zysk netto z działalności kontynuowanej	649.322	681.353	156.837	170.151
Zysk z działalności kontynuowanej przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej	648.994	679.180	156.758	169.608
Zysk z działalności kontynuowanej przypisany udziałom niekontrolującym	328	2.173	79	543
Całkowite dochody ogółem	277.628	678.609	67.058	169.466
Całkowity dochód ogółem przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej	277.271	676.450	66.972	168.927
Całkowity dochód ogółem przypisany udziałom niekontrolującym	357	2.159	86	539
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	902.359	882.693	217.956	220.431
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(846.943)	(1.055.590)	(204.571)	(263.608)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(35.582)	458.688	(8.594)	114.546
Przepływy pieniężne netto razem	43.319	283.821	10.463	70.877
Podstawowy zysk na jedną akcję (w złotych/EUR)	5,00	5,23	1,21	1,31
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w złotych/EUR)	-	-	-	-
	PLN'000		EUR'000	
	Stan na 31.12.2011	Stan na 31.12.2010 (dane przekształcone)	Stan na 31.12.2011	Stan na 31.12.2010 (dane przekształcone)
Aktywa razem	20.423.220	17.727.364	4.623.986	4.476.268
Kapitały własne przypisane akcjonariuszom Jednostki Dominującej	7.781.436	7.498.819	1.761.781	1.893.498
Udziały niekontrolujące	947	14.658	214	3.701
Kapitały własne razem	7.782.383	7.513.477	1.761.996	1.897.199

W celu przeliczenia pozycji w sprawozdaniu z pozycji finansowej w tabeli "Wybrane skonsolidowane dane finansowe" na dzień 31 grudnia 2011 roku, użyto średniego kursu NBP obowiązującego dla EUR w dniu 31 grudnia 2011 roku tj. 1 EUR = 4,4168 PLN. Pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych wykazane w tabeli "Wybrane dane finansowe" za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku przeliczono przy użyciu kursu 1 EUR = 4,1401 PLN (według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku).

W celu przeliczenia pozycji w sprawozdaniu z pozycji finansowej w tabeli "Wybrane skonsolidowane dane finansowe" na dzień 31 grudnia 2010 roku, użyto średniego kursu NBP obowiązującego dla EUR w tym dniu tj. 1 EUR = 3,9603 PLN. Pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych wykazane w tabeli "Wybrane dane finansowe" za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku przeliczono przy użyciu kursu 1 EUR = 4,0044 PLN (według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku).

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2011 ROKU
SPORZĄDZONE WEDŁUG MIĘDZYNARODOWYCH STANDARDÓW
SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ
WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA**

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z POZYCJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	7
DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA	8
1. Informacje ogólne	8
2. Skład Grupy Kapitałowej	9
3. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej	18
4. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego	19
5. Kontynuacja działalności	19
6. Czas trwania Grupy Kapitałowej	19
7. Data bilansowa oraz okres objęty skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym	19
8. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdawcza	19
9. Podstawa sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych	20
9.1 Nowe standardy i interpretacje	20
9.2 Zmiany zasad rachunkowości oraz korekty błędów	21
10. Zasady rachunkowości	23
10.1 Podstawa konsolidacji	23
10.2 Inwestycje w podmioty stowarzyszone	23
10.3 Wartości niematerialne	23
10.4 Wartość firmy jednostek podporządkowanych	24
10.5 Rzeczowe aktywa trwałe	24
10.6 Środki trwałe w budowie	25
10.7 Nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów	26
10.8 Leasing	26
10.9 Aktywa przeznaczone do sprzedaży	27
10.10 Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	27
10.11 Inwestycje w nieruchomości	27
10.12 Zapasy	28
10.13 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	28
10.14 Transakcje w walucie obcej	28
10.15 Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	29
10.16 Rozliczenia międzyokresowe	30
10.17 Kapitały własne	30
10.18 Rezerwy	30
10.19 Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe	30
10.20 Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	31
10.21 Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne	31
10.22 Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	31
10.23 Koszty finansowania zewnętrznego	31
10.24 Dotacje rządowe	31
10.25 Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO ₂)	32
10.26 Podatki	32
10.26.1 Podatek dochodowy	32
10.26.2 Podatek od towarów i usług, podatek akcyzowy i opłata paliwowa	33
10.27 Aktywa finansowe	33
10.28 Utrata wartości aktywów finansowych	34
10.29 Pochodne instrumenty finansowe	35
10.30 Rachunkowość zabezpieczeń	35
10.31 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	36
10.32 Uznawanie przychodów	36
10.33 Sprzedaż produktów, towarów i usług	37
10.34 Odsetki	37
10.35 Dywidendy	37
10.36 Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach Zarządu	37
10.37 Zysk/(Strata) netto na akcję	38
10.38 Zobowiązania i należności warunkowe	38
10.39 Wspólne przedsięwzięcie	39
10.40 Sprawozdawczość dotycząca segmentów operacyjnych	39
11. Segmenty działalności	40
12. Przychody i koszty	42
12.1 Przychody ze sprzedaży	42
12.2 Pozostałe przychody operacyjne	43
12.3 Przychody finansowe	43
12.4 Koszty według rodzaju	44
12.5 Pozostałe koszty operacyjne	44
12.6 Koszty finansowe	45
12.7 Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące oraz różnice kursowe dotyczące działalności operacyjnej	45
12.8 Koszty świadczeń pracowniczych	46
13. Podatek dochodowy	46
13.1 Obciążenia podatkowe	46
13.2 Podatek dochodowy według efektywnej stawki podatkowej oraz uzgodnienie wyniku brutto do podstawy opodatkowania	47
13.3 Należności i zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	49

13.4	Odroczony podatek dochodowy	50
14.	Majątek socjalny oraz zobowiązania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	52
15.	Zysk przypadający na jedną akcję	53
16.	Dywidendy	53
17.	Rzeczowe aktywa trwałe oraz środki trwałe w budowie	53
18.	Wartości niematerialne	61
19.	Inwestycje w nieruchomości	64
20.	Wartość firmy	65
21.	Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	66
22.	Aktywa przeznaczone do sprzedaży	67
23.	Długoterminowe aktywa finansowe	68
24.	Zapasy	69
25.	Należności długoterminowe	70
26.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	71
27.	Rozliczenia międzyokresowe czynne	73
28.	Krótkoterminowe aktywa finansowe	73
29.	Świadczenia pracownicze	73
29.1	Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia	73
29.2	Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	74
30.	Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	75
31.	Informacja o strukturze środków pieniężnych do sprawozdania z przepływów pieniężnych	75
32.	Kapitał podstawowy	79
33.	Udziały niekontrolujące	81
34.	Oprocentowane kredyty i pożyczki	81
35.	Obligacje	91
36.	Rezerwy	92
36.1	Zmiana stanu rezerw	93
37.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, rozliczenia międzyokresowe bierne oraz pozostałe zobowiązania, pozostałe zobowiązania finansowe	95
37.1	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, rozliczenia międzyokresowe bierne oraz pozostałe zobowiązania	95
37.2	Pozostałe zobowiązania finansowe	96
37.3	Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	96
38.	Zobowiązania warunkowe oraz pozostałe gwarancje i zabezpieczenia	97
38.1	Zabezpieczenia wekslowe, gwarancje bankowe bądź inne formy zabezpieczeń udzielanych przez instytucje finansowe	97
38.2	Warunkowe zobowiązania inwestycyjne	102
38.3	Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO ₂)	102
38.4	Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach Jednostki Dominującej lub jednostek od niej zależnych	102
39.	Informacje o podmiotach powiązanych	108
39.1	Informacje o transakcjach z jednostkami powiązanymi nie objętymi konsolidacją	108
39.2	Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę	108
39.3	Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących Jednostki Dominującej	109
39.4	Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej	110
39.5	Inne transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami	111
39.6	Dodatkowe informacje o wynikach spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.	112
40.	Informacje o umowie i wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych oraz informacje dotyczące wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Grupy LOTOS S.A.	113
41.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	114
42.	Instrumenty finansowe	136
42.1	Wartość godziwa poszczególnych instrumentów finansowych	138
42.2	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych	141
42.3	Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut, stóp procentowych, uprawnień cen do emisji dwutlenku węgla (CO ₂)	143
42.3.1	Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut	143
42.3.2	Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych	144
42.3.3	Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO ₂)	145
43.	Struktura zatrudnienia	146
44.	Pozostałe informacje	146
44.1	Szczególne uprawnienia Skarbu Państwa oraz ich wykonywanie w spółkach kapitałowych	146
44.2	Realizacja Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW) zgodnie z Ustawą o biokomponentach i biopaliwach ciekłych	147
45.	Zarządzanie kapitałem	148
46.	Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym	149
47.	Podpisy członków Zarządu oraz osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy LOTOS S.A.	150

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW
za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	12.1	29.259.586	19.662.804
Koszt własny sprzedaży	12.4	(26.572.381)	(17.269.213)
Zysk na sprzedaży		2.687.205	2.393.591
Koszty sprzedaży	12.4	(1.000.366)	(872.382)
Koszty ogólnego zarządu	12.4	(432.269)	(377.118)
Pozostałe przychody operacyjne	12.2	41.715	56.959
Pozostałe koszty operacyjne	12.5	(337.874)	(139.696)
Efekt rozliczenia stopniowego przejęcia kontroli (AB LOTOS Geonafta)	2	126.383	-
Zysk operacyjny		1.084.794	1.061.354
Przychody finansowe	12.3	22.272	23.428
Koszty finansowe	12.6	(559.262)	(381.492)
Udziały w inwestycjach w jednostkach stowarzyszonych	21	2.896	18.649
Utrata kontroli nad jednostką zależną	2	679	-
Zysk przed opodatkowaniem		551.379	721.939
Podatek dochodowy od osób prawnych	13.1	97.943	(40.586)
Zysk netto z działalności kontynuowanej		649.322	681.353
Inne całkowite dochody			
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		57.835	872
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych		(516.892)	(739)
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów	13.1	87.363	(2.877)
Inne całkowite dochody (netto)		(371.694)	(2.744)
Całkowite dochody ogółem		277.628	678.609
Zysk netto z działalności kontynuowanej przypisany:			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	15	648.994	679.180
Udziałom niekontrolującym		328	2.173
		649.322	681.353
Całkowity dochód ogółem przypisany:			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		277.271	676.450
Udziałom niekontrolującym		357	2.159
		277.628	678.609
Zysk netto z działalności kontynuowanej przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej na jedną akcję (w złotych)	15		

Średnia ważona liczba akcji w tysiącach sztuk

129.873

129.873

- podstawowy
- rozwodniony

5,00

5,23

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z POZYCJI FINANSOWEJ
na dzień 31 grudnia 2011 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)	1 stycznia 2010 (dane przekształcone)
Aktywa trwałe				
Rzeczowe aktywa trwałe	17	8.965.480	6.173.798	3.438.629
Środki trwałe w budowie	17	1.558.070	4.213.684	6.240.316
Wartość firmy	20	46.688	46.688	46.688
Wartości niematerialne	18	475.580	94.825	89.240
Inwestycje w nieruchomości	19	-	3.376	3.762
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych, wycenianych metodą praw własności	21	-	93.064	88.255
Długoterminowe aktywa finansowe	23	96.189	54.099	83.623
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	13.4	400.128	159.901	74.267
Należności długoterminowe	25	33.313	28.612	22.061
Rozliczenia międzyokresowe czynne	27	6.789	4.003	5.087
Aktywa trwałe razem		11.582.237	10.872.050	10.091.928
Aktywa obrotowe				
Zapasy, w tym:	24	5.855.840	4.506.791	3.023.144
- zapasy obowiązkowe	24	4.427.752	2.980.241	2.196.965
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	26	2.190.029	1.821.939	1.536.854
Należności z tytułu podatku dochodowego	13.3	132.876	47.492	131.299
Rozliczenia międzyokresowe czynne	27	40.382	32.674	25.982
Krótkoterminowe aktywa finansowe	28	129.052	55.906	56.482
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30	383.680	382.601	345.126
Aktywa obrotowe razem		8.731.859	6.847.403	5.118.887
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	22	109.124	7.911	5.209
Aktywa razem		20.423.220	17.727.364	15.216.024
PASYWA				
Kapitały własne				
Kapitał podstawowy	32	129.873	129.873	129.873
Kapitał zapasowy		1.311.348	1.311.348	1.311.348
Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych		(419.281)	(739)	-
Zyski zatrzymane		6.700.396	6.046.056	5.353.895
Różnice kursowe z przeliczenia		59.100	12.281	14.277
Kapitały własne przypisane akcjonariuszom Jednostki Dominującej		7.781.436	7.498.819	6.809.393
Udziały niekontrolujące	33	947	14.658	36.752
Kapitały własne razem		7.782.383	7.513.477	6.846.145
Zobowiązania długoterminowe				
Oprocentowane kredyty i pożyczki	34	4.983.889	4.403.453	4.942.590
Rezerwy długoterminowe	36	399.104	323.122	277.457
Rezerwa na podatek odroczonego	13.4	105.226	123.143	90.611
Pozostałe zobowiązania finansowe	37.2	304.949	151.666	218.733
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, rozliczenia międzyokresowe bierne oraz pozostałe zobowiązania	37.1	54.371	61.809	70.981
Zobowiązania długoterminowe razem		5.847.539	5.063.193	5.600.372
Zobowiązania krótkoterminowe				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, rozliczenia międzyokresowe bierne oraz pozostałe zobowiązania	37.1	4.156.553	2.939.108	1.871.803
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	13.3	7.420	15.188	11.867
Oprocentowane kredyty i pożyczki	34	2.407.740	1.923.341	748.553
Obligacje	35	-	52.670	-
Rezerwy krótkoterminowe	36	21.358	17.818	36.497
Pozostałe zobowiązania finansowe	37.2	159.829	202.396	100.787
Zobowiązania krótkoterminowe razem		6.752.900	5.150.521	2.769.507
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży	22	40.398	173	-
Zobowiązania razem		12.640.837	10.213.887	8.369.879
Pasywa razem		20.423.220	17.727.364	15.216.024

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 8 do 150 stanowią jego integralną część

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH
za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk netto z działalności kontynuowanej		649.322	681.353
Korekty o pozycje:			
Udział w zyskach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą			
praw własności	21	(2.896)	(18.649)
Amortyzacja	31	608.608	389.901
(Zyski)/Straty z tytułu różnic kursowych		284.656	155.181
Odsetki i dywidendy		145.912	58.344
(Zyski)/Straty z tytułu działalności inwestycyjnej		182.728	87.097
Podatek dochodowy bieżącego okresu	13.1	(97.943)	40.586
Podatek dochodowy zapłacony		(182.005)	(84.219)
(Zwiększenie) stanu należności	31	(441.378)	(298.709)
(Zwiększenie) stanu zapasów	31	(1.352.908)	(1.483.647)
Zwiększenie stanu zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych biernych	31	1.006.005	1.159.614
Zwiększenie stanu rezerw	31	38.200	9.851
(Zwiększenie) stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych	31	(13.655)	(6.969)
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych		130.430	193.036
Inne korekty	31	(52.717)	(77)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		902.359	882.693
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Dywidendy otrzymane		514	10.490
Odsetki otrzymane		3.135	1.378
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		13.676	15.642
Sprzedaż długoterminowych aktywów finansowych		680	-
Sprzedaż krótkoterminowych aktywów finansowych		-	83
Splata udzielonych pożyczek		308	-
Utrata kontroli nad jednostką zależną po odjęciu środków pieniężnych		1.104	-
Inne wpływy z tytułu aktywów finansowych		971	-
Inne wpływy inwestycyjne		-	3.012
Udzielone pożyczki		(1.805)	(8)
Nabycie UAB Meditus po odjęciu nabytych w transakcji połączenia środków			
pieniężnych		(108.879)	-
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	31	(629.333)	(1.027.273)
Wydatki z tytułu zaliczek na środki trwałe w budowie		(48.662)	(57.064)
Zakup długoterminowych aktywów finansowych		(16.256)	(14)
Inne wydatki z tytułu aktywów finansowych	31	(48.643)	-
Inne wydatki inwestycyjne		(13.753)	(1.836)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(846.943)	(1.055.590)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek		876.876	1.273.297
Emisja obligacji		572.712	102.670
Przepływy środków pieniężnych wynikające ze zmian w udziale w jednostce			
zależnej nie skutkujące utratą kontroli długoterminowych aktywów			
finansowych		(9.726)	(11.554)
Inne wpływy finansowe		2.216	-
Wydatki z tytułu spłaty kredytów i pożyczek		(597.082)	(630.530)
Wykup obligacji		(628.000)	(50.000)
Zapłacone odsetki		(137.075)	(97.804)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		(8.532)	(4.786)
Rozliczenie instrumentów finansowych		(106.912)	(119.585)
Inne wydatki finansowe		(59)	(3.020)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(35.582)	458.688
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		23.485	(1.970)
Zmiana stanu środków pieniężnych netto	31	43.319	283.821
Środki pieniężne na początek okresu	31	118.233	(165.588)
Środki pieniężne na koniec okresu	31	161.552	118.283
- o ograniczonej możliwości dysponowania	30	4.384	33.654

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 8 do 150
stanowią jego integralną część

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH
za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku

(w tysiącach złotych)	Nota	Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	Zyski zatrzymane	Różnice kursowe z przeliczenia	Kapitały własne przypisane akcjonariuszom Jednostki Dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitały własne razem
1 stycznia 2010 (dane przekształcone)		129.873	1.311.348	-	5.353.895	14.277	6.809.393	36.752	6.846.145
Zysk netto z działalności kontynuowanej za rok zakończony 31 grudnia 2010		-	-	-	679.180	-	679.180	2.173	681.353
Inne całkowite dochody netto za rok zakończony 31 grudnia 2010		-	-	(739)	5	(1.996)	(2.730)	(14)	(2.744)
Zmiany w udziale własnościowym	2	-	-	-	12.976	-	12.976	(24.253)	(11.277)
31 grudnia 2010		129.873	1.311.348	(739)	6.046.056	12.281	7.498.819	14.658	7.513.477
1 stycznia 2011		129.873	1.311.348	(739)	6.046.056	12.281	7.498.819	14.658	7.513.477
Zysk netto z działalności kontynuowanej za rok zakończony 31 grudnia 2011		-	-	-	648.994	-	648.994	328	649.322
Inne całkowite dochody netto za rok zakończony 31 grudnia 2011		-	-	(418.542)	-	46.819	(371.723)	29	(371.694)
Zmiany w strukturze organizacyjnej Grupy		-	-	-	1.080	-	1.080	(214)	866
Zmiany w udziale własnościowym	2	-	-	-	4.266	-	4.266	(13.854)	(9.588)
31 grudnia 2011		129.873	1.311.348	(419.281)	6.700.396	59.100	7.781.436	947	7.782.383

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 8 do 150 stanowią jego integralną część

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA

1. Informacje ogólne

Grupa LOTOS S.A. („Spółka”, „Jednostka Dominująca”), będąca jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. („Grupa Kapitałowa”, „Grupa”) została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 18 września 1991 roku. Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Gdańsku XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (obecnie Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego) w dniu 10 kwietnia 2002 roku, pod numerem KRS 0000106150. Spółce nadano numer statystyczny REGON 190541636.

Siedziba Spółki mieści się na ul. Elbląskiej 135, 80 - 718 Gdańsk.

W 2003 roku na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Gdańsku XII Wydziału Gospodarczego Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 28 maja 2003 roku została dokonana zmiana firmy Rafineria Gdańska Spółka Akcyjna na Grupa LOTOS Spółka Akcyjna.

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy jest wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej oraz ich sprzedaż hurtowa i detaliczna. Grupa prowadzi również działalność w zakresie pozyskiwania oraz eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

Jednostka Dominująca posiada następujące koncesje związane z podstawowym zakresem działalności:

- wytwarzanie paliw ciekłych udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 28 listopada 1998 roku, przedłużoną na okres do 31 grudnia 2025 roku decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 5 października 2007 roku,
- obrót paliwami ciekłymi udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 23 grudnia 1998 roku, przedłużoną na okres do 31 grudnia 2025 roku decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 października 2007 roku,
- magazynowanie paliw ciekłych na okres do 15 października 2016 roku udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 10 października 2006 roku,
- wytwarzanie energii elektrycznej w kogeneracji udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 29 września 2000 roku, przedłużoną na okres do dnia 1 września 2018 roku decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 16 lipca 2009 roku,
- obrót energią elektryczną udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 września 2001 roku, przedłużoną na okres do dnia 1 września 2021 roku decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 12 lipca 2010 roku,
- przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej udzieloną Spółce przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 5 września 2001 roku, przedłużoną na okres do dnia 1 września 2021 roku decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w dniu 12 lipca 2010 roku.

Ponadto, spółki z Grupy Kapitałowej posiadają m.in. koncesje i licencje:

- udzielone spółce LOTOS Petrobaltic S.A. przez Ministra Środowiska na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w poszczególnych rejonach (rejon Gaz Południe do 14 grudnia 2012 roku, rejon: Gaz Północ do 14 grudnia 2013 roku, Gotlandia do 14 grudnia 2016 roku, Łeba i Rozewie do 14 grudnia 2014 roku, Sambia - E do 14 grudnia 2014 roku, Sambia – W do 14 grudnia 2014 roku),
- udzielone spółce LOTOS Petrobaltic S.A. przez Ministra Środowiska na eksploatację z poszczególnych złóż (złoża B6 do 7 listopada 2032 roku, złoża B - 3 do 29 lipca 2016 roku, złoża B - 8 do 5 września 2031 roku i złoża B - 4 do 11 maja 2032 roku),
- udzielone spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS przez norweskie Ministerstwo Ropy Naftowej i Energii na eksploatację złóż węglowodorów na obszarze oznaczonym PL 316, PL 316B obejmującą 20% udziału w złożu YME (od 29 sierpnia 2008 roku) oraz na poszukiwanie i rozpoznanie PL 455 - 45% udziału na Norweskim Szelfie Kontynentalnym,
- udzielone przez norweskie Ministerstwo Ropy Naftowej i Energii w wyniku rozstrzygnięcia rundy koncesyjnej APA 2008 udziały w koncesjach poszukiwawczych w obszarze południowej części Morza Północnego oraz na Morzu Norweskim:
  1. PL 497: LOTOS Exploration and Production Norge AS -10% udział,
  2. PL 498: LOTOS Exploration and Production Norge AS (Operator) - 25% udział,
  3. PL 503: LOTOS Exploration and Production Norge AS (Operator) - 25% udział,
  4. PL 515: LOTOS Exploration and Production Norge AS - 20% udział,
- udzielone spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS przez norweskie Ministerstwo Ropy Naftowej i Energii w wyniku rozstrzygnięcia rundy koncesyjnej APA 2009 jako 10% udziału w koncesji PL 497B (rozszerzenie koncesji PL 497),
- udzielone spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS przez norweskie Ministerstwo Ropy Naftowej i Energii w wyniku rozstrzygnięcia rundy koncesyjnej APA 2010 jako 25% udziału oraz status operatora w koncesji na poszukiwanie i rozpoznanie PL 503B zlokalizowanej w obszarze Morza Norweskiego,
- udzielone AB LOTOS Geonafte bezterminowo przez Rząd Republiki Litewskiej w dniu 7 czerwca 1994 roku na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy węglowodorów w rejonie Plunge,

- udzielone AB LOTOS Geonafta bezterminowo przez Rząd Republiki Litewskiej na wydobywanie węglowodorów w poszczególnych rejonach (rejon Girkaliai – udzielone w dniu 7 czerwca 1994 roku, Kretinga udzielone w dniu 16 marca 1992 roku, Nausodis udzielone w dniu 16 marca 1992 roku),
- udzielone UAB Genciu Nafta bezterminowo przez Rząd Republiki Litewskiej w dniu 27 marca 1993 roku na wydobywanie węglowodorów w rejonie Genciu,
- udzielone UAB Manifoldas – 50%, AB LOTOS Geonafta - 50% bezterminowo przez Rząd Republiki Litewskiej w dniu 19 maja 1998 roku, na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy węglowodorów w rejonie Klajpeda na złożach Vežaičiai i Ablinga,
- udzielone UAB Minijos Nafta – 50%, AB LOTOS Geonafta - 50% bezterminowo przez Rząd Republiki Litewskiej w dniu 23 marzec 1995 roku na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy węglowodorów w rejonie Gargždai,
- udzielone spółce RCEkoenergia Sp. z o.o. przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki m.in. na: dystrybucję i obrót paliwami gazowymi, przesyłanie i dystrybucję ciepła, wytwarzanie energii elektrycznej, przesyłanie i dystrybucję energii, obrót energią elektryczną do dnia 31 stycznia 2026 roku,
- udzielone spółce LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. na czas nieokreślony przez Prezesa Agencji Rynku Rolnego na wytwarzanie biokomponentów, magazynowanie biokomponentów, wprowadzanie do obrotu biokomponentów (rodzaj biokomponentu - ester metylowy),
- udzielone spółce LOTOS Kolej Sp. z o.o. na czas nieokreślony przez Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego na wykonywanie przewozów kolejowych rzeczy z dnia 8 października 2003 roku i udostępnianie pojazdów trakcyjnych z dnia 12 stycznia 2004 roku.

2. Skład Grupy Kapitałowej

Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku w skład Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. wchodziły Grupa LOTOS S.A. jako Podmiot Dominujący oraz 34 spółek o profilu produkcyjnym i usługowym, w tym:

- 16 spółek zależnych od Grupy LOTOS S.A.,
- 16 spółek pośrednio zależnych od Grupy LOTOS S.A. oraz 2 spółki wyceniane metodą proporcjonalną.

Poniżej przedstawiono jednostki zależne wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. wraz z ich przedmiotem działalności, metodą konsolidacji oraz udziałem Grupy w ogólnej liczbie głosów w kapitale podstawowym („zakładowy”).

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Metoda konsolidacji/ wyceny udziałów	Procentowy udział Grupy w kapitale podstawowym	
				31.12.2011	31.12.2010
Podmiot dominujący					
Grupa LOTOS S.A.	Gdańsk	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (głównie paliw) oraz ich sprzedaż hurtowa	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Spółki bezpośrednio zależne					
LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	Gdańsk	Sprzedaż hurtowa, detaliczna paliw, lekkiego oleju opałowego, zarządzanie siecią stacji paliw LOTOS	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Gaz S.A. w likwidacji ⁽¹⁾	Kraków ⁽¹⁾	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Oil S.A.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż olejów smarowych i smarów oraz sprzedaż olejów bazowych	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Asfalt Sp. z o.o.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż asfaltów	pełna	100,00% ⁽²⁾	100,00%
LOTOS Ekoenergia Sp. z o.o. ⁽³⁾	Gdańsk	Spółka nie rozpoczęła działalności operacyjnej	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	Gdańsk	Transport kolejowy	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Serwis Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego i automatyki, usługi remontowe	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Lab Sp. z o.o.	Gdańsk	Wykonywanie analiz laboratoryjnych	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Straż Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona przeciwpożarowa	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona mienia i osób	pełna	100,00%	100,00%

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Metoda konsolidacji/ wyceny udziałów	Procentowy udział Grupy w kapitale podstawowym	
				31.12.2011	31.12.2010
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Jasło	Produkcja i sprzedaż mas parafinowych	pełna	100,00% ⁽⁴⁾	100,00%
LOTOS Tank Sp. z o.o.	Gdańsk	Handel paliwem lotniczym do dnia 16 października 2011 roku, obecnie usługi logistyczne	pełna	100,00%	100,00%
LOTOS Czechowice S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Czechowice-Dziedzice	Magazynowanie i dystrybucja paliw	pełna	100,00% ⁽⁶⁾	97,55% ⁽⁵⁾
LOTOS Jasło S.A.	Jasło	Magazynowanie i dystrybucja paliw. Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi od 24 marca 2011 roku	pełna	100,00% ⁽⁶⁾	98,12% ⁽⁵⁾
LOTOS Petrobaltic S.A. ⁽⁸⁾ (spółka posiada swoją grupę kapitałową)	Gdańsk	Pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	pełna	99,95% ⁽⁷⁾	99,32%
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.	Jasło	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	pełna	100,00%	100,00% ⁽⁹⁾
Spółki pośrednio zależne					
RCEkoenergia Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej, ciepła i gazu	pełna	100,00% ⁽¹⁰⁾	97,55% ^(10, 11)
LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Produkcja estrów metylowych kwasów tłuszczowych (FAME)	pełna	100,00% ⁽¹⁰⁾	97,55% ^(10, 11)
„PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A.	Jasło	Działalność usługowa		„ ⁽¹²⁾	93,70% ⁽¹⁰⁾
Miliana Shipholding Company Ltd. (Miliana Shipping Company Ltd.) (spółka posiada swoją grupę kapitałową) ⁽¹⁵⁾	Cypr, Nikozja	Magazynowanie i transport ropy naftowej oraz inne usługi w obszarze transportu morskiego oraz zarządzanie posiadanymi aktywami finansowymi	pełna	99,95% ^(13, 14)	99,32%
Miliana Shipmanagement Ltd.	Cypr, Nikozja	Świadczenie usług w obszarze transportu morskiego	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
Miliana Shipping Group Ltd. (spółka posiada swoją grupę kapitałową) ⁽¹⁵⁾	Cypr, Nikozja	Zarządzanie posiadanymi aktywami	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
Bazalt Navigation Co. Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
Granit Navigation Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
Kambr Navigation Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
St. Barbara Navigation Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
Petro Icarus Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
Petro Aphrodite Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	pełna	99,95% ^(13, 15)	-
LOTOS Exploration and Production Norge AS	Stavanger Norwegia	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej na norweskim szelfie kontynentalnym; świadczenie usług związanych z poszukiwaniem i wydobyciem ropy naftowej	pełna	99,95% ^(13, 16)	99,32% ⁽¹⁶⁾
Aphrodite Offshore Services N.V.	Antyle Holenderskie, Curaçao	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej od dnia 17 października 2011 roku	pełna	99,95% ⁽¹³⁾	99,32%

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Metoda konsolidacji/ wyceny udziałów	Procentowy udział Grupy w kapitale podstawowym	
				31.12.2011	31.12.2010
Energobaltic Sp. z o.o.	Władysławowo	Produkcja energii elektrycznej, energii cieplnej, LPG oraz kondensatu gazowego	pełna	99,95% ⁽¹³⁾	99,32%
AB LOTOS Baltija (spółka posiada swoją grupę kapitałową) ^(18, 19)	Wilno, Litwa	Doradztwo handlowe i prawne	pełna	_(13,18)	99,32% ⁽¹⁷⁾
AB Meditus (spółka posiada swoją grupę kapitałową) ^(18, 20)	Wilno, Litwa	Doradztwo handlowe i prawne	pełna	_(13, 18)	-
AB LOTOS Geonaftha (spółka posiada swoją grupę kapitałową) ⁽¹⁸⁾	Gargzdai, Litwa	Poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej, świadczenie usług wiertniczych oraz kupno i sprzedaż ropy naftowej	pełna	99,95% ^(13, 18, 21)	40,31%
UAB Genciu Nafta	Gargzdai, Litwa	Poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej	pełna	99,95% ^(13, 18)	40,31%
Spółki wyceniane metodą proporcjonalną					
UAB Manifoldas	Gargzdai, Litwa	Poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej	metoda proporcjonalna	49,98% ^(13, 18)	20,15%
UAB Minijos Nafta	Gargzdai, Litwa	Poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej	metoda proporcjonalna	49,98% ^(13, 18)	20,15%

⁽¹⁾ W dniu 10 stycznia 2011 roku Walne Zgromadzenie spółki LOTOS Gaz S.A. podjęło uchwałę o rozwiązaniu spółki LOTOS Gaz S.A. poprzez likwidację. Ponadto, Zarząd spółki LOTOS Gaz S.A. w dniu 3 stycznia 2011 roku w Sądzie Rejonowym, Wydział Gospodarczy w Płocku złożył wniosek o ogłoszenie upadłości spółki LOTOS Gaz S.A. Zgodnie z powyższymi informacjami wyżej wymieniony wniosek został skutecznie cofnięty, a postępowanie upadłościowe umorzono w dniu 7 stycznia 2011 roku. Powyższe zdarzenie nie miało wpływu na zaprezentowane dane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Z dniem 8 lipca 2011 roku zarejestrowana została nowa siedziba spółki w Krakowie, poprzednią siedzibą było miasto Mława.

⁽²⁾ W dniu 29 grudnia 2011 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki LOTOS Asphalt Sp. z o.o. z kwoty 2.000 tysięcy złotych do kwoty 20.000 tysięcy złotych w drodze podwyższenia wartości nominalnej dotychczasowych udziałów z 500 złotych za każdy udział na 5.000 złotych za każdy udział. Podwyższenie kapitału zostało przeprowadzone ze środków własnych spółki LOTOS Asphalt Sp. z o.o.

⁽³⁾ Z dniem 6 maja 2010 roku dokonano rejestracji zmiany formy prawnej spółki, spółka akcyjna na spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Obecna firma, pod którą działa spółka to LOTOS Ekoenergia Sp. z o.o.

⁽⁴⁾ W dniu 7 grudnia 2011 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. z kwoty 19.783 tysięcy złotych do poziomu 28.783 tysięcy złotych w drodze utworzenia 9.000 nowych udziałów po 1.000 złotych każdy udział. Podwyższenie kapitału nastąpiło ze środków własnych spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. Wszystkie nowe udziały zostały objęte przez Grupę LOTOS S.A. Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka wykazała wartość bilansową udziałów spółki zależnej LOTOS Parafiny Sp. z o.o. jako aktywa przeznaczone do sprzedaży (patrz Nota 22 Dodatkowych informacji i objaśnień).

⁽⁵⁾ Do dnia 31 grudnia 2010 roku Grupa LOTOS S.A. nabyła od udziałowców niekontrolujących dodatkowe 12,51% akcji spółki LOTOS Czechowice S.A. oraz 13,11% akcji spółki LOTOS Jasło S.A.

⁽⁶⁾ W procesie wykupu przymusowego akcji opisanego poniżej oraz dokonaniu wpisu w księgach akcyjnych z dniem 7 i 8 kwietnia 2011 roku odpowiednio spółek LOTOS Czechowice S.A. oraz LOTOS Jasło S.A. Grupa LOTOS S.A. posiada 100% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Czechowice S.A. oraz 100% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Jasło S.A.

⁽⁷⁾ Do dnia 31 grudnia 2011 roku Grupa LOTOS S.A. nabyła od udziałowców niekontrolujących dodatkowe 0,63% akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A., ponadto dnia 29 listopada 2011 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki LOTOS Petrobaltic S.A. o 4.200 tysięcy złotych, tj. z poziomu 92.400 tysięcy złotych do kwoty 96.600 tysięcy złotych, poprzez emisję 420.000 akcji imiennych serii B o wartości nominalnej 10 złotych każda akcja w zamian za wkład gotówkowy. Grupa LOTOS S.A. objęła łącznie 419.979 sztuk akcji nowej emisji serii B, pokrywając je wkładem gotówkowym w łącznej kwocie 80.968 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa LOTOS S.A. posiada 99,95% w kapitale zakładowym spółki LOTOS Petrobaltic S.A.

⁽⁸⁾ W dniu 31 marca 2010 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zarejestrowano zmianę nazwy spółki z: Przedsiębiorstwo Poszukiwań i Eksploatacji Złóż Ropy i Gazu „Petrobaltic” Spółka Akcyjna na: LOTOS Petrobaltic Spółka Akcyjna w skrócie: LOTOS Petrobaltic S.A.

⁽⁹⁾ W dniu 31 marca 2010 roku nastąpiła rejestracja obniżenia kapitału zakładowego spółki LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. do poziomu 50 tysięcy złotych. Kapitał zakładowy spółki LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. dzieli się na 100 udziałów. Po zarejestrowaniu zmian w Krajowym Rejestrze Sądowym udział Grupy LOTOS S.A. w kapitale zakładowym spółki LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. wynosi 100%.

⁽¹⁰⁾ Zmiany kapitałowe opisane w punkcie ^(5, 6) miały wpływ na pośredni udział procentowy Grupy w kapitale podstawowym spółek zależnych spółek LOTOS Czechowice S.A. oraz LOTOS Jasło S.A.

⁽¹¹⁾ W dniu 5 listopada 2010 roku Grupa LOTOS S.A. nabyła od LOTOS Czechowice S.A. 1 udział spółki LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. stanowiący 0,005% kapitału zakładowego spółki LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. oraz 1 udział spółki RCEkoenergia Sp. z o.o. stanowiący 0,005% kapitału zakładowego spółki RCEkoenergia Sp. z o.o.

⁽¹²⁾ W dniu 11 lutego 2011 roku spółka LOTOS Jasło S.A. podpisała umowę sprzedaży pięciu obszarów inwestycyjnych, w tym zorganizowanej części przedsiębiorstwa oraz pakietu 95,5% akcji spółki „PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A. Nabywcą był podmiot zewnętrzny. Efekt utraty kontroli nad jednostką zależną został zaprezentowany w pozycji Utrata kontroli nad jednostką zależną w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku w kwocie 679 tysięcy złotych.

⁽¹³⁾ Zmiany kapitałowe opisane w punkcie ⁽⁷⁾ miały wpływ na pośredni udział procentowy Grupy w kapitale podstawowym spółek zależnych spółki LOTOS Petrobaltic S.A.

⁽¹⁴⁾ W dniu 24 czerwca 2011 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. objęła 1 udział w spółce Miliana Shipping Company Ltd. na podstawie umowy zbycia przez Aphrodite Offshore Services N.V. na rzecz spółki LOTOS Petrobaltic S.A. z dnia 21 kwietnia 2011 roku 1 udziału w spółce Miliana Shipping Company Ltd. za kwotę 19,8 tysięcy USD (tj. 53,8 tysięcy złotych wg średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 21 kwietnia 2011 roku). Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. posiada obecnie 100% w kapitale zakładowym spółki Miliana Shipping Company Ltd.

⁽¹⁵⁾ W dniu 22 lipca 2011 roku spółka Miliana Shipping Company Ltd., w związku z realizowanym procesem restrukturyzacji obszaru transportu morskiego w Grupie Kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A., zawiązała na terenie Republiki Cypru dwie spółki: Miliana Shipmanagement Ltd. oraz Miliana Shipping Group Ltd. Miliana Shipping Company Ltd. posiada 100% udziałów w kapitale zakładowym obu tych podmiotów. Pośrednio poprzez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. udziały Grupy w kapitałach zakładowych tych spółek wynoszą 99,95%.

Dodatkowo, w dniu 13 września 2011 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. pozyskała formalne potwierdzenie objęcia kontroli przez Miliana Shipping Company Ltd. z dniem 28 lipca 2011 roku własności 4 spółek: Granit Navigation Company Limited, Kambr Navigation Company Limited, Petro Icarus Company Limited, St.Barbara Navigation Company Limited oraz z dniem 29 lipca 2011 roku kolejnych 2 spółek: Bazalt Navigation Company Limited, Petro Aphrodite Company Limited.

W dniu 23 stycznia 2012 roku nastąpiła rejestracja zmiany nazwy spółki Miliana Shipping Company Limited na Miliana Shipholding Company Limited.

⁽¹⁶⁾ W dniu 15 listopada 2010 roku został podwyższony o 1 NOK kapitał zakładowy w spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS. Nową 1 akcję o wartości nominalnej 1 NOK (tj. 0,4822 złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP na dzień 15 listopada 2010 roku) objęła Grupa LOTOS S.A.

W dniu 21 grudnia 2011 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego LOTOS Exploration and Production Norge AS z kwoty 430.000.001 NOK do kwoty 572.733.964 NOK, tj. o 142.733.963 NOK, poprzez emisję nowych akcji serii B o wartości nominalnej 1 NOK każda akcja w zamian za wkład gotówkowy. Wszystkie akcje nowej emisji objęła spółka LOTOS Petrobaltic S.A.

⁽¹⁷⁾ W dniu 9 grudnia 2010 roku Grupa LOTOS S.A. zawarła ze spółką LOTOS Petrobaltic S.A. umowę zbycia 5.876 akcji spółki UAB LOTOS Baltija stanowiących 100% kapitału zakładowego spółki za łączną cenę sprzedaży w wysokości 485 tysięcy złotych.

⁽¹⁸⁾ Po uzyskaniu zgód Zgromadzenia Akcjonariuszy spółki LOTOS Petrobaltic S.A. oraz litewskiego urzędu antymonopolowego w dniu 3 lutego 2011 roku nastąpiło nabycie przez spółkę zależną od LOTOS Petrobaltic S.A. spółkę UAB LOTOS Baltija 100% akcji spółki UAB Meditus, będącej właścicielem 59,41% akcji spółki AB Geonafta. Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. posiada bezpośrednio 40,59% akcji spółki AB Geonafta. W wyniku transakcji spółka LOTOS Petrobaltic S.A. objęła kontrolę nad spółką AB Geonafta.

W dniu 30 listopada 2011 roku zostało zarejestrowane połączenie spółek AB Geonafta, AB LOTOS Baltija i AB Meditus oraz zmiana nazwy spółki AB Geonafta na AB LOTOS Geonafta. Po rejestracji struktura kapitału zakładowego spółki AB LOTOS Geonafta ukształtowała się następująco: LOTOS Petrobaltic S.A. – 43,1980822%, Grupa LOTOS S.A. – 0,0005934%, akcje własne AB LOTOS Geonafta – 56,8013244%, jednakże udział głosów na Zgromadzeniu Akcjonariuszy AB LOTOS Geonafta z których możliwe jest wykonywanie prawa głosu ukształtował się następująco: LOTOS Petrobaltic S.A. 99,99862%, Grupa LOTOS S.A. 0,00137% Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. zachowała kontrolę nad spółką AB LOTOS Geonafta. Nabyte w skutek połączenia akcje własne, Spółka AB LOTOS Geonafta planuje dobrowolnie umorzyć.

⁽¹⁹⁾ Z dniem 23 maja 2011 roku dokonano rejestracji zmiany formy prawnej spółki z UAB LOTOS Baltija na AB LOTOS Baltija. Firma, pod którą działała spółka to AB LOTOS Baltija do momentu połączenia o którym mowa w punkcie ⁽¹⁸⁾.

⁽²⁰⁾ Z dniem 10 maja 2011 roku dokonano rejestracji zmiany formy prawnej spółki z UAB Meditus na AB Meditus. Firma, pod którą działała spółka to AB Meditus do momentu połączenia o którym mowa w punkcie ⁽¹⁸⁾.

⁽²¹⁾ W dniu 23 marca 2011 roku została podpisana umowa pomiędzy spółką LOTOS Petrobaltic S.A. a Grupą LOTOS S.A. w wyniku której Grupa LOTOS S.A. stała się właścicielem 1 akcji spółki AB Geonafta za cenę 3 tysięcy LTL (3,5 tysiące złotych).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadanych przez Grupę w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek, za wyjątkiem udziału w spółce AB LOTOS Geonafta, opisany poniżej. Na dzień 31 grudnia 2010 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadanych przez Grupę w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Grupy w kapitałach tych jednostek.

Nabycie akcji spółki LOTOS Jasło S.A.

W dniu 4 lutego 2010 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła propozycję nabycia akcji spółki LOTOS Jasło S.A. Propozycja niniejsza została skierowana wyłącznie do następujących osób: pracowników lub byłych pracowników LOTOS Jasło S.A., którzy nabyli akcje nieodpłatnie w trybie Ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji, spadkobierców tych osób, członków najbliższej rodziny tych osób, którzy nabyli akcje w formie darowizny bezpośrednio od osób o których mowa powyżej. Propozycja była ważna do dnia 22 marca 2010 roku. Cena nabycia akcji wynosiła w okresie od dnia 8 lutego 2010 roku do dnia 8 marca 2010 roku 4,90 złotych za jedną akcję, w okresie od dnia 9 marca 2010 roku do dnia 22 marca 2010 roku 4,23 złotych za jedną akcję. W dniu 20 maja 2010 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła kolejną propozycję nabycia akcji spółki LOTOS Jasło S.A. skierowaną do wszystkich pozostałych akcjonariuszy, ważną do dnia 11 czerwca 2010 roku, z ceną nabycia 4,45 złotych za jedną akcję. Proces wykupu akcji został zakończony pod koniec 2010 roku. Wobec pozostałych akcji będących w rękach udziałowców niekontrolujących Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki LOTOS Jasło S.A. podjęło w dniu 30 listopada 2010 roku uchwałę o przymusowym wykupie akcji od udziałowców niekontrolujących. Od dnia 8 kwietnia 2011 roku po przeprowadzeniu przymusowego wykupu akcji oraz dokonaniu wpisu w księdze akcyjnej spółki LOTOS Jasło S.A. Grupa LOTOS S.A. posiada 100% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Jasło S.A.

Nabycie akcji spółki LOTOS Czechowice S.A.

W dniu 4 lutego 2010 roku Grupy LOTOS S.A. złożyła propozycję nabycia akcji spółki LOTOS Czechowice S.A. Propozycja niniejsza została skierowana wyłącznie do następujących osób: pracowników lub byłych pracowników LOTOS Czechowice S.A., którzy nabyli akcje nieodpłatnie w trybie Ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji, spadkobierców tych osób, członków najbliższej rodziny tych osób, którzy nabyli akcje w formie darowizny bezpośrednio od osób o których mowa powyżej. Propozycja była ważna do dnia 22 marca 2010 roku. Cena nabycia akcji wynosiła w okresie od dnia 8 lutego 2010 roku do dnia 8 marca 2010 roku 7,98 złotych za jedną akcję, w okresie od dnia 9 marca 2010 roku do dnia 22 marca 2010 roku 6,89 złotych za jedną akcję. W dniu 20 maja 2010 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła kolejną propozycję nabycia akcji spółki LOTOS Czechowice S.A. skierowaną do wszystkich pozostałych akcjonariuszy, ważną do dnia 11 czerwca 2010 roku, z ceną nabycia 7,25 złotych za jedną akcję. Proces wykupu akcji został zakończony pod koniec 2010 roku. Wobec pozostałych akcji będących w rękach udziałowców niekontrolujących Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy spółki LOTOS Czechowice S.A. podjęło w dniu 1 grudnia 2010 roku uchwałę o przymusowym wykupie akcji od udziałowców niekontrolujących. Od dnia 7 kwietnia 2011 roku po przeprowadzeniu przymusowego wykupu akcji oraz dokonaniu wpisu w księdze akcyjnej spółki LOTOS Czechowice S.A. Grupa LOTOS S.A. posiada 100% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Czechowice S.A.

Rozliczenie nabycia akcji spółek LOTOS Jasło S.A. oraz LOTOS Czechowice S.A. od udziałowców niekontrolujących do dnia 31 grudnia 2010 roku

Do dnia 31 grudnia 2010 roku Grupa LOTOS S.A. nabyła 938.701 akcji spółki LOTOS Czechowice S.A. o łącznej wartości 7.574 tysięcy złotych stanowiących 12,51% kapitału podstawowego oraz 786.924 akcji spółki LOTOS Jasło S.A. o łącznej wartości 3.980 tysięcy złotych stanowiących 13,11% kapitału podstawowego.

W wyniku przeprowadzonych transakcji Grupa LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2010 roku posiada 97,55% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Czechowice S.A. oraz 98,12% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Jasło S.A.

Zgodnie z MSR 27 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe wyżej opisana transakcja została rozliczona jako transakcja kapitałowa, w wyniku której do zysków zatrzymanych przypisanych Jednostce Dominującej odniesiona została kwota 12.976 tysięcy złotych.

Rozliczenie przejęcia akcji spółek LOTOS Jasło S.A. oraz LOTOS Czechowice S.A. na dzień 31 grudnia 2010 roku od udziałowców niekontrolujących:

(w tysiącach złotych)

Wartość udziałów niekontrolujących na dzień 31 grudnia 2010 roku (A)	24.253
Wartość nabytych (cena zapłacona) 12,51% akcji spółki LOTOS Czechowice S.A. oraz 13,11% akcji spółki LOTOS Jasło S.A. (B)	11.554
Koszty powiązane z przejęciem (C)	(277)
Nadwyżka wartości udziałów niekontrolujących nad wartością nabytych akcji (A-B-C)	12.976

Rozliczenie nabycia akcji spółek LOTOS Czechowice S.A. oraz LOTOS Jasło S.A. od udziałowców niekontrolujących w ramach procesu przymusowego wykupu akcji

W okresie od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku w ramach procesu przymusowego wykupu akcji od udziałowców niekontrolujących opisanego powyżej Grupa LOTOS S.A. nabyła 183.429 akcji spółki LOTOS Czechowice S.A. o łącznej wartości 1.833 tysięcy złotych stanowiących 2,45% jej kapitału podstawowego oraz 112.908 akcji spółki LOTOS Jasło S.A. o łącznej wartości 471 tysięcy złotych stanowiących 1,88% jej kapitału podstawowego. W wyniku przeprowadzonych transakcji Grupa LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku posiada 100% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Czechowice S.A. oraz 100% udziału w kapitale zakładowym spółki LOTOS Jasło S.A.

Zgodnie z MSR 27 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe wyżej opisane transakcje zostały rozliczone jako transakcje kapitałowe, w wyniku których do zysków zatrzymanych przypisanych Jednostce Dominującej odniesiona została kwota 2.773 tysięcy złotych.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Rozliczenie przejęcia akcji spółek LOTOS Czechowice S.A. oraz LOTOS Jasło S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku w ramach procesu przymusowego wykupu akcji od udziałowców niekontrolujących:

(w tysiącach złotych)

Wartość udziałów niekontrolujących na dzień 31 grudnia 2011 roku (A)	5.072
Wartość nabytych 2,45% akcji spółki LOTOS Czechowice S.A. oraz 1,88% akcji spółki LOTOS Jasło S.A. (B)	2.304
Koszty powiązane z przejęciem (C)	(5)
Nadwyżka wartości udziałów niekontrolujących nad wartością nabytych akcji (A-B-C)	2.773

Propozycja nabycia akcji serii A spółki LOTOS Petrobaltic S.A.

W dniu 17 grudnia 2010 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła propozycję nabycia akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. Propozycja niniejsza została skierowana wyłącznie do następujących osób: pracowników lub byłych pracowników LOTOS Petrobaltic S.A., którzy nabyli akcje nieodpłatnie w trybie Ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji, spadkobierców tych osób, członków najbliższej rodziny tych osób, którzy nabyli akcje w formie darowizny bezpośrednio od osób, o których mowa powyżej. Propozycja była ważna do dnia 30 stycznia 2011 roku. Cena nabycia akcji wynosiła 126 złotych za jedną akcję. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego proces wykupu akcji nie został zakończony.

Rozliczenie nabycia akcji serii A spółki LOTOS Petrobaltic S.A. od udziałowców niekontrolujących

Do dnia 31 grudnia 2011 roku Grupa LOTOS S.A. nabyła 57.850 akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. o łącznej wartości 7.422 tysięcy złotych stanowiących 0,63% kapitału podstawowego.

Zgodnie z MSR 27 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe wyżej opisana transakcja została rozliczona jako transakcja kapitałowa, w wyniku której do zysków zatrzymanych przypisanych Jednostce Dominującej odniesiona została kwota 1.493 tysięcy złotych.

Rozliczenie przejęcia akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku od udziałowców niekontrolujących:

(w tysiącach złotych)

Wartość udziałów niekontrolujących na dzień 31 grudnia 2011 roku (A)	8.782
Wartość nabytych 0,63% akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. (B)	7.422
Koszty powiązane z przejęciem (C)	(133)
Nadwyżka wartości udziałów niekontrolujących nad wartością nabytych akcji (A-B-C)	1.493

Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce LOTOS Petrobaltic S.A.

Dnia 29 listopada 2011 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki LOTOS Petrobaltic S.A. o 4.200 tysięcy złotych, tj. z poziomu 92.400 tysięcy złotych do kwoty 96.600 tysięcy złotych, poprzez emisję 420.000 akcji imiennych serii B o wartości nominalnej 10 złotych każda akcja w zamian za wkład gotówkowy. Grupa LOTOS S.A. objęła łącznie 419.979 sztuk akcji nowej emisji serii B, pokrywając je wkładem gotówkowym w łącznej kwocie 80.968 tysięcy złotych.

W wyniku przeprowadzonych transakcji nabycia akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. od udziałowców niekontrolujących oraz podwyższenia kapitału zakładowego w spółce LOTOS Petrobaltic S.A. Grupa LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku posiada 99,95% w kapitale zakładowym spółki LOTOS Petrobaltic S.A., w tym 9.654.829 akcji z których możliwe jest wykonywanie przez Grupę LOTOS S.A. prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu.

Nabycie akcji spółki AB Geonafta przez spółkę pośrednio zależną

Po uzyskaniu zgód Zgromadzenia Akcjonariuszy spółki LOTOS Petrobaltic S.A. oraz litewskiego urzędu antymonopolowego w dniu 3 lutego 2011 roku nastąpiło nabycie przez spółkę zależną od LOTOS Petrobaltic S.A. spółkę UAB LOTOS Baltija 100% akcji spółki UAB Meditus, będącej właścicielem 59,41% akcji spółki AB Geonafta. Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. na dzień nabycia posiadała bezpośrednio 40,59% akcji spółki AB Geonafta. W wyniku transakcji spółka LOTOS Petrobaltic S.A. objęła kontrolę nad spółką AB Geonafta.

AB Geonafta (obecnie AB LOTOS Geonafta) posiada swoją grupę kapitałową, w skład której wchodzi spółki:

- UAB Minijos Nafta (AB Geonafta posiada 50% udziałów w spółce),
- UAB Genciu Nafta (AB Geonafta posiada 100% udziałów w spółce),
- UAB Manifoldas (AB Geonafta posiada 50% udziału w spółce).

Spółka AB Geonafta (obecnie AB LOTOS Geonafta) wraz ze spółkami wchodzącymi w skład jej grupy kapitałowej: UAB Genciu Nafta, UAB Minijos Nafta oraz UAB Manifoldas zajmuje się poszukiwaniem oraz wydobywaniem ropy naftowej na terenie Republiki Litwy. Wydobywanie ropy naftowej prowadzone jest na złożach lądowych. Wielkość przynależnych do GK AB Geonafta zasobów ropy na dzień transakcji kształtowała się na poziomie około 1 miliona ton (kategoria 2P - zasoby pewne oraz zasoby prawdopodobne i 2C - zasoby warunkowe).

Na cenę nabycia spółki UAB Meditus, posiadającej 59,41% akcji spółki AB Geonafta składała się: kwota 56,8 miliona EUR skorygowana o zadłużenie netto oraz część ewentualnych wpływów od jednego z dłużników AB Geonafta.

W związku z faktem, iż na dzień połączenia Grupa posiadała 40,59% akcji spółki AB Geonafta przejmowanej wraz ze swoją grupą kapitałową poprzez transakcję nabycia przez spółkę UAB LOTOS Baltija 100% akcji spółki UAB Meditus, transakcja połączenia została rozliczona i zaprezentowana jako połączenie jednostek realizowane etapami w rozumieniu MSSF 3 Połączenia przedsięwzięć. W połączeniu jednostek realizowanym etapami jednostka przejmująca ponownie wycenia uprzednio należące do niej udziały kapitałowe w jednostce przejmowanej do wartości godziwej na dzień przejęcia i ujmuje powstały zysk lub stratę w przychodach lub kosztach finansowych.

Początkowe rozliczenie połączenia było prezentowane przez Grupę w śródrocznych sprawozdaniach finansowych opublikowanych w roku 2011. Zgodnie z przepisami znowelizowanego MSSF 3 Połączenia przedsięwzięć do początkowego rozliczenia księgowego transakcji połączenia zastosowane zostały wstępne wartości godziwe zidentyfikowanych nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Ostateczne rozliczenie transakcji połączenia, które zgodnie z przepisami MSSF 3 Połączenia przedsięwzięć należy rozliczyć w ciągu roku od dnia przejęcia, zostało dokonane przez Grupę i zaprezentowane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Grupa dokonała ostatecznego rozliczenia księgowego połączenia na dzień 3 lutego 2011 roku następująco:

(w tysiącach złotych)	<u>3 lutego 2011 roku</u>
Przekazana zapłata według wartości godziwej na dzień przejęcia (A) ⁽¹⁾	163.735
Wartość godziwa na dzień przejęcia udziałów w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej (B)	202.423
Razem (A+B)	366.158
Udział w kapitale własnym jednostki przejmowanej	100%
Aktywa obrotowe, w tym:	74.222
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	37.513
Aktywa trwałe, w tym:	451.288
Wartości niematerialne	358.148
Rzeczowe aktyw trwałe	85.281
Aktywa razem	525.510
Rezerwy	69.726
Zobowiązania długoterminowe	38.387
Zobowiązania krótkoterminowe oraz rozliczenia międzyokresowe bierne	31.319
Zobowiązania i rezerwy razem	139.432
Aktywa netto (C)	386.078
Udział w przejętych aktywach netto	386.078
Zysk z okazynego nabycia (C-A-B)	19.920
(A) Reprezentuje wartości godziwą na dzień przejęcia zapłaty za 100% udziałów UAB Meditus, będącej właścicielem 59,41% akcji spółki AB Geonafta.	
(B) Reprezentuje wartości godziwą posiadanych bezpośrednio przez LOTOS Petrobaltic S.A. 40,59% akcji spółki AB Geonafta.	
(C) Reprezentuje wartość godziwą aktywów netto na dzień ich przejęcia.	

⁽¹⁾ Dla celów rozliczenia księgowego połączenia przekazana zapłata według wartości godziwej na dzień przejęcia w kwocie 283.505 tysięcy złotych została pomniejszona o wartość przejętych wcześniej zobowiązań akcjonariuszy sprzedających akcje spółki UAB Meditus względem spółek przejmowanych w kwocie 105.571 tysięcy LTL (tj. 119.770 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla LTL przez NBP na dzień 3 lutego 2011 roku).

W ramach połączenia jednostek, o którym mowa powyżej, Grupa ujęła możliwe do zidentyfikowania wartości niematerialne w kwocie 315.600 tysięcy LTL (tj. 358.048 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla LTL przez NBP na dzień 3 lutego 2011 roku) reprezentujące koncesje przyznane spółce AB Geonafta oraz spółkom wchodzącym w skład jej grupy kapitałowej: UAB Genciu Nafta, UAB Minijos Nafta oraz UAB Manifoldas. Z niniejszych koncesji wynika prawo do eksploatacji złóż ropy i gazu na terenie Republiki Litwy. Rozpoznana wartość koncesji korygowana jest o 15 % efekt podatkowy w kwocie 47.340 tysięcy LTL (tj. 53.707 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla LTL przez NBP na dzień 3 lutego 2011 roku).

W związku z przeprowadzeniem przez Grupę stosownych procedur związanych z alokacją ceny nabycia dokonano analiz i badań w zakresie prognozowanych przychodów i kosztów związanych z przyszłą eksploatacją złóż, do których koncesje Grupa nabyła w ramach połączenia oraz innych parametrów w tym, m.in. wysokości rynkowych stóp zwrotu i adekwatnej dla ryzyka stopy dyskontowej.

Wartość godziwą koncesji zidentyfikowanych w ramach połączenia oszacowano stosując się do międzynarodowych standardów wyceny (zastosowano metodę nadwyżki zysku, ang. „excess earnings method”). Przyjęte dla potrzeb tej wyceny fakty i założenia, w tym w szczególności dotyczące zasobów złóż, prognozowanych poziomów wydobywania, jak również wyższych niż zakładane uprzednio dla celów transakcyjnych cen ropy spowodowały, iż oszacowana na ich podstawie wartość godziwa koncesji na dzień rozliczenia transakcji objęcia kontroli nad grupą kapitałową AB Geonafta była wyższa od pierwotnie zakładanej. Było to przyczyną ujawnienia nadwyżki wartości godziwej przejętych aktywów netto w stosunku do zapłaconej ceny skutkując tym samym rozpoznanem zysku z okazynego nabycia. Wycena oraz zastosowane w niej założenia i metodologia zostały poparte raportami niezależnych ekspertów i opracowane z zachowaniem zasady ostrożności.

Zysk z okazynego nabycia w kwocie 19.920 tysięcy złotych oraz wzrost wartości 40,59% udziałów w spółce AB LOTOS Geonafta uprzednio należących do spółki LOTOS Petrobaltic S.A. wynikający z wyceny do wartości godziwej na dzień przejęcia w wysokości 106.463 tysiące złotych zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „efekt rozliczenia stopniowego przejęcia kontroli AB LOTOS Geonafta” w łącznej kwocie 126.383 tysięcy złotych.

Do dnia 3 lutego 2011 roku (dzień połączenia) Grupa Kapitałowa LOTOS Petrobaltic S.A. posiadała 40,59% akcji spółki AB Geonafta. Udział w przyroście aktywów netto Grupy Kapitałowej AB Geonafta w okresie od 1 stycznia 2011 roku do dnia połączenia wyniósł 2.896 tysięcy złotych i został zaprezentowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku w pozycji Udziały w inwestycjach w jednostkach stowarzyszonych.

Kwota przychodów i zysku jednostki przejmowanej od dnia przejęcia wynoszą odpowiednio 230.971 tysięcy złotych oraz 38.918 tysięcy złotych i zostały uwzględnione w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok 2011. Z uwagi na fakt, iż transakcja połączenia miała miejsce na początku okresu sprawozdawczego, jakim jest rok 2011, w ocenie Grupy, z zachowaniem zasady istotności można przyjąć, iż zaprezentowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przychody i zysk jednostki połączonej odzwierciedlają odpowiednie wartości wyliczone w taki sposób, jak gdyby datą przejęcia był początek okresu sprawozdawczego.

Do dnia 31 grudnia 2011 roku spółka AB LOTOS Baltija, uregulowała zobowiązania z tytułu nabycia udziałów w UAB Meditus w kwocie 229.437 tysięcy LTL (tj. 293.496 tysięcy złotych według średniego kursu obowiązującego dla LTL przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku), w tym 105.571 tysięcy LTL (tj. 135.046 tysięcy złotych według średniego kursu obowiązującego dla LTL przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku) tytułem przejęcia wcześniejszych zobowiązań akcjonariuszy sprzedających akcje spółki UAB Meditus względem spółek przejmowanych.

Po odjęciu nabytych w transakcji połączenia środków pieniężnych w wysokości 33.066 tysięcy LTL (tj. 42.298 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla LTL przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku), wartość nabycia UAB Meditus wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wyniosła (90.800) tysięcy LTL (tj. 108.879 tysięcy złotych).

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2011 roku wartość zobowiązania spółki AB LOTOS Geonafta (wcześniej AB LOTOS Baltija) z tytułu nabycia udziałów w spółce UAB Meditus wynosi 20.457 tysięcy LTL (tj. 26.169 tysięcy złotych według średniego kursu obowiązującego dla LTL przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku). Kwota zobowiązania zablokowana została na rachunku escrow na okres roczny od daty połączenia i stanowiła zabezpieczenie ewentualnych roszczeń AB LOTOS Geonafta (dawniej AB LOTOS Baltija) wobec akcjonariuszy sprzedających. W dniu 3 lutego 2012 roku kwota ta została w całości zapłacona.

Nabycie udziału spółki Miliana Shipping Company Ltd. przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A.

W dniu 24 czerwca 2011 roku na podstawie umowy zbycia przez Aphrodite Offshore Services N.V. z dnia 21 kwietnia 2011 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. objęła 1 udział w spółce Miliana Shipping Company Ltd. za kwotę 19,8 tysięcy USD (tj. 53,8 tysięcy złotych wg średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 21 kwietnia 2011 roku).

Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. posiada obecnie 100% w kapitale zakładowym spółki Miliana Shipping Company Ltd.

Utworzenie przez Miliana Shipping Company Ltd. nowych spółek

W dniu 22 lipca 2011 roku spółka Miliana Shipping Company Ltd., w związku z realizowanym procesem restrukturyzacji obszaru transportu morskiego w Grupie Kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A., zawiązała na terenie Republiki Cypru dwie spółki: Miliana Shipmanagement Ltd. oraz Miliana Shipping Group Ltd. Miliana Shipping Company Ltd. posiada 100% udziałów w kapitale zakładowym obu tych podmiotów.

W dniu 13 września 2011 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. pozyskała formalne potwierdzenie objęcia kontroli przez Miliana Shipping Company Ltd. z dniem 28 lipca 2011 roku własności 4 spółek: Granit Navigation Company Limited, Kambr Navigation Company Limited, Petro Icarus Company Limited, St.Barbara Navigation Company Limited oraz z dniem 29 lipca 2011 roku kolejnych 2 spółek: Bazalt Navigation Company Limited, Petro Aphrodite Company Limited.

Podwyższenie kapitału zakładowego w Miliana Shipping Company Ltd.

W dniu 12 października 2011 roku Walne Zgromadzenie spółki Miliana Shipping Company Ltd. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału spółki Miliana Shipping Company Ltd. o 9.000 udziałów o wartości nominalnej 1,71 EUR każdy i przydzieleniu ich spółce LOTOS Petrobaltic S.A. w zamian za wkład niepieniężny w postaci statków

Granit i Bazalt. Podwyższenie kapitału zakładowego Miliana Shipping Company Ltd. oraz transfer statków nastąpił w dniu 1 listopada 2011 roku.

Podwyższenie kapitału zakładowego spółek shippingowych - transfer statków do spółek shippingowych

W spółkach:

- Petro Icarus Company Ltd.
- Kambr Navigation Company Ltd.
- St. Barbara Navigation Company Ltd.
- Granit Navigation Company Ltd.
- Bazalt Navigation Company Ltd.

Miliana Shipping Company podwyższyła kapitał zakładowy w drodze objęcia nowych udziałów w zamian za aport statków MV Icarus III, MV Kambr, MV ST. Barbara, MV Granit, MV Bazalt.

Transfer statków został zrealizowany w październiku i listopadzie 2011 roku do następujących podmiotów Kambr Navigation Company Ltd., Petro Icarus Company Ltd., Petro Aphrodite Company Ltd., St. Barbara Navigation Company Ltd., Bazalt Navigation Company Ltd., Granit Navigation Company Ltd. a łączna wartość statków będących przedmiotem transakcji zgodnie z dokonaną wyceną wyniosła około 17.027 tysięcy EUR.

Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce Miliana Shipping Group Ltd.

Dnia 13 grudnia 2011 roku nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego w spółce Miliana Shipping Group Ltd. o 1.000 udziałów o wartości nominalnej 1 EUR za każdy udział. Nowe udziały objęła Miliana Shipping Company Ltd. w zmian za wkład niepieniężny w postaci udziałów następujących spółek:

- Petro Icarus Company Ltd.
- Kambr Navigation Company Ltd.
- Petro Aphrodite Company Ltd.
- St. Barbara Navigation Company Ltd.
- Granit Navigation Company Ltd.
- Bazalt Navigation Company Ltd.

W dniach 12 i 13 grudnia 2011 roku zostały wystawione cypryjskie certyfikaty potwierdzające transfer udziałów sześciu spółek z Miliana Shipping Company Ltd. do Miliana Shipping Group Ltd. i tym samym zostało zakończone formowanie docelowej struktury kapitałowej dla obszaru transportu morskiego w Grupie Kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A.

W dniu 23 stycznia 2012 roku nastąpiła rejestracja zmiany nazwy spółki Miliana Shipping Company Limited na Miliana Shipholding Company Limited.

Powyższe zmiany nie miały wpływu na zaprezentowane dane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

3. Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu oraz Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej

W okresie od 1 stycznia 2011 roku do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Zarządu Grupy LOTOS S.A. był następujący:

Paweł Olechnowicz – Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny,
Mariusz Machajewski – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno – Finansowych,
Marek Sokołowski – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju,
Maciej Szozda – Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Handlu.

Na dzień 1 stycznia 2011 roku skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. VII kadencji był następujący:

Wiesław Skwarko – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Leszek Starosta – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Oskar Pawłowski – Sekretarz Rady Nadzorczej,
Małgorzata Hirszel – Członek Rady Nadzorczej,
Michał Rumiński – Członek Rady Nadzorczej,
Rafał Wardziński – Członek Rady Nadzorczej,
Ewa Sibrecht – Ośka – Członek Rady Nadzorczej,
Rafał Lorek – Niezależny Członek Rady Nadzorczej.

W dniu 27 czerwca 2011 roku Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. dokonało wyboru Rady Nadzorczej Spółki na VIII kadencję. W skład Rady Nadzorczej powołano Małgorzatę Hirszel, Ewę Sibrecht-Ośka, Leszka Starostę, Oskara Pawłowskiego, Michała Rumińskiego oraz Rafała Wardzińskiego. Funkcję przewodniczącego Rady Nadzorczej Walne Zgromadzenie powierzyło Wiesławowi Skwarko, który zgodnie z obowiązującym Statutem Spółki został powołany przez Skarb Państwa.

W dniu 8 listopada 2011 roku Pani Ewa Sibrecht-Ośka, Członek Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A., złożyła oświadczenie o rezygnacji z członkostwa w Radzie Nadzorczej Grupy LOTOS S.A.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. VIII kadencji był następujący:

Wiesław Skwarko – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Rafał Wardziński – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Oskar Pawłowski – Sekretarz Rady Nadzorczej,
Małgorzata Hirszel – Członek Rady Nadzorczej,
Michał Rumiński – Członek Rady Nadzorczej,
Leszek Starosta – Członek Rady Nadzorczej.

W dniu 27 stycznia 2012 roku Pan Rafał Wardziński, Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A., złożył oświadczenie o rezygnacji z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A.

W dniu 29 lutego 2012 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. dokonało zmian w składzie Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. Powołało Panią Agnieszkę Trzaskalską i Pana Marcina Majeranowskiego oraz odwołało Pana Leszka Starostę.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. VIII kadencji był następujący:

Wiesław Skwarko – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Marcin Majeranowski – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Oskar Pawłowski – Sekretarz Rady Nadzorczej,
Małgorzata Hirszel – Członek Rady Nadzorczej,
Michał Rumiński – Członek Rady Nadzorczej,
Agnieszka Trzaskalska – Członek Rady Nadzorczej.

4. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 17 kwietnia 2012 roku.

5. Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia faktów i okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym.

6. Czas trwania Grupy Kapitałowej

Czas trwania Jednostki Dominującej oraz spółek zależnych jest nieoznaczony.

7. Data bilansowa oraz okres objęty skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. obejmuje dane bilansowe na dzień 31 grudnia 2011 roku, dane porównywalne na dzień 31 grudnia 2010 roku. Sprawozdanie z całkowitych dochodów, sprawozdanie z przepływów pieniężnych oraz sprawozdanie zmian w kapitałach własnych Grupy prezentuje dane za okres od dnia 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2011 roku wraz z danymi porównywalnymi za okres od dnia 1 stycznia 2010 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku.

Zaprezentowane dane finansowe na dzień 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku oraz za rok zakończony tą datą, zawarte w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, podlegały badaniu przez biegłego rewidenta. Dane finansowe na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku podlegały badaniu przez biegłego rewidenta, który wydał opinię z badania w dniu 11 kwietnia 2011 roku (nie dotyczy wybranych danych przekształconych o czym mowa w Nocie 9.2 Dodatkowych informacji i objaśnień).

8. Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdawcza

Walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej i walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

9. Podstawa sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską, opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2011 roku.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („Rada”, „RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w Unii Europejskiej proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

Jednostka Dominująca oraz LOTOS Petrobaltic S.A., LOTOS Exploration and Production Norge AS, LOTOS Asphalt Sp. z o.o., LOTOS Oil S.A., LOTOS Paliwa Sp. z o.o., LOTOS Kolej Sp. z o.o., LOTOS Tank Sp. z o.o., LOTOS Serwis Sp. z o.o. i AB LOTOS Geonafra, UAB Minijos Nafta prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej. Pozostałe spółki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości oraz politykami, standardami rachunkowości zależnymi od siedziby zagranicznej spółki. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty które nie są zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy stosujących inne standardy niż MSSF, wprowadzone w celu doprowadzenia danych finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

W okresach rozpoczynających się po 1 stycznia 2011 roku obowiązują nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje, które zostały przyjęte przez Unię Europejską:

- Zmiany do KIMSF 14 MSR 19 „Limit wyceny aktywów z tytułu określonych świadczeń, minimalne wymogi finansowania oraz ich wzajemne zależności: przedpłaty minimalnych wymogów finansowania” (mają zastosowanie od 1 stycznia 2011 roku lub później),
- Zaktualizowany MSR 24 „Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku lub później),
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF opublikowane w maju 2010 roku (MSSF 1, MSSF 3, MSSF 7, MSR 1, MSR 27, MSR 34 oraz KIMSF 13) – część zmian ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2010 roku, a część dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 roku,
- Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: transfer aktywów finansowych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub później).

Grupa dokonała weryfikacji nowych interpretacji, standardów oraz zmian do standardów już obowiązujących. Nowe interpretacje, standardy oraz zmiany do istniejących standardów obowiązujących i przyjętych do stosowania przez Unię Europejską nie mają istotnego wpływu na stosowane przez Grupę zasady (polityki) rachunkowości.

9.1 Nowe standardy i interpretacje

Nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, które nie zostały przyjęte przez Unię Europejską są następujące:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe”: Klasyfikacja i Wycena (ma zastosowanie od 1 stycznia 2015 roku lub później),
- Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy: Realizacja podatkowa aktywów” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2012 lub później),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: znacząca hiperinflacja i usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy” (ma zastosowanie od 1 lipca 2011 lub później),
- MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później),

- MSSF 11 „Wspólne przedsięwzięcia” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później),
- MSSF 12 „Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później),
- MSSF 13 „Wycena według wartości godziwej” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów” (ma zastosowanie od 1 lipca 2012 roku lub później),
- KIMSF 20 „Koszty usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej” (ma zastosowanie od 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja: kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: Pożyczki rządowe” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później).

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego z powyższych standardów, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

Faza pierwsza standardu MSSF 9 „Instrumenty Finansowe”: Klasyfikacja i Wycena – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub później, do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie została zatwierdzona przez Unię Europejską. W kolejnych fazach Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zajmie się rachunkowością zabezpieczeń i utratą wartości. Zastosowanie pierwszej fazy MSSF 9 będzie miało wpływ na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych Grupy. Grupa dokona oceny tego wpływu w powiązaniu z innymi fazami, gdy zostaną one opublikowane, w celu zaprezentowania spójnego obrazu.

Zarząd jest w trakcie analizy powyższych standardów oraz interpretacji w zakresie oceny wpływu na stosowane przez Grupę zasady (polityki) rachunkowości.

9.2 Zmiany zasad rachunkowości oraz korekty błędów

Przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa zastosowała takie same zasady rachunkowości i metody wyliczeń jak przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku, za wyjątkiem:

- zmiany z dniem 1 stycznia 2011 roku zasad rachunkowości w zakresie stosowanych kursów do operacji gospodarczych wyrażonych w walutach obcych. Od 1 stycznia 2011 roku wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się na dzień ich zawarcia odpowiednio po kursie faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji - w przypadku sprzedaży lub kupna walut; średnim ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski z dnia poprzedzającego ten dzień - w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie faktycznego kursu, a także w przypadku pozostałych operacji. Zastosowanie nowych zasad rachunkowości nie wpływa na wyniki netto ogółem Grupy, natomiast wpływa na wartości prezentowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów odpowiednio w części operacyjnej i finansowej. W związku z powyższym w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku koszt własny sprzedaży uległ zmniejszeniu o kwotę 298.039 tysięcy złotych, przychody finansowe uległy zmniejszeniu o 199.400 tysięcy złotych, a koszty finansowe wzrosły o kwotę 98.639 tysięcy złotych.

Ponadto, od 1 stycznia 2011 roku Spółka wdrożyła zasady rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie Programu 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD szerzej opisane w Nocie 10.30 Dodatkowych informacji i objaśnień. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku wartość ujemnych różnic kursowych odniesionych na kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych wyniosła 517.631 tysięcy złotych, przed korektą o efekt podatkowy na kwotę 98.350 tysięcy złotych.

Grupa z dniem 1 stycznia 2011 roku dokonała zmiany zasad prezentacji wyceny i rozliczenia instrumentów finansowych. Efekt wyceny i rozliczenia instrumentów finansowych prezentowany jest w ujęciu netto w przychodach lub kosztach finansowych. W wyniku tej zmiany zarówno przychody finansowe jak i koszty finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku uległy zmniejszeniu o 3.112 tysięcy złotych.

Grupa na dzień 31 grudnia 2010 roku, dokonała w sprawozdaniu z pozycji finansowej reklasyfikacji prezentacji pozycji wcześniej ujmowanych jako środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania do pozycji oprocentowane kredyty krótkoterminowe w zakresie lokat zabezpieczających spłatę odsetek oraz rat kapitałowych kredytów na finansowanie Programu 10+ w kwocie 8.665 tysięcy złotych (1 stycznia 2010: 9.928 tysięcy złotych). Ponadto, w sprawozdaniu z przepływów środków pieniężnych zmianie uległy na dzień 31 grudnia 2010 roku środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania o kwotę (8.665) tysięcy złotych oraz przepływy z działalności operacyjnej za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku o kwotę 1.263 tysiące złotych. Aktualna prezentacja została opisana w Nocie 34 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Grupa za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku dokonała korekty przychodów ze sprzedaży towarów i wartości sprzedanych towarów. Za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku w sprawozdaniu z całkowitych dochodów zmniejszeniu uległa wartość przychodów ze sprzedaży i kosztu własnego sprzedaży o kwotę 17.729 tysięcy złotych.

Grupa dokonała analizy przewidywanego okresu realizacji instrumentów zabezpieczających ryzyko stopy procentowej IRS i zaklasyfikowała je odpowiednio jako pozycje aktywów i zobowiązań krótkoterminowych lub długoterminowych według przepływów dotyczących instrumentu finansowego. Poprzednio Grupa klasyfikowała instrumenty zabezpieczających ryzyko stopy procentowej IRS według terminu wygaśnięcia instrumentu. Grupa dokonała korekty danych porównywalnych. Na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość krótkoterminowych i długoterminowych aktywów i zobowiązań instrumentów zabezpieczających ryzyko stopy procentowej IRS wyniosła odpowiednio: 10.259 tysięcy złotych i 18.828 tysięcy złotych; 148.253 tysięcy złotych i 79.644 tysięcy złotych.

Na dzień 1 stycznia 2011 roku w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych zmianie uległa wartość środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych o kwotę 10.463 tysiące złotych z tytułu kredytu w rachunku bieżącym nie stanowiącego ekwiwalentu środków pieniężnych. W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku zmianie uległy przepływy z działalności finansowej o kwotę 10.982 tysięcy złotych.

Grupa za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku dokonała reklasyfikacji części kosztów ogólnego zarządu (opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów, ubezpieczenia majątkowe, opłaty koncesyjne). W wyniku korekty koszty ogólnego zarządu zmniejszyły się o 24.025 tysięcy złotych, natomiast koszty sprzedaży wzrosły o 1.092 tysiące złotych, a koszt własny sprzedaży zwiększył się o 22.933 tysiące złotych.

Grupa na dzień 31 grudnia 2011 roku prezentuje zobowiązanie z tytułu naliczonego funduszu na przyszłą likwidację zakładu górniczego w pozycji zobowiązań długoterminowych wcześniej ujmowane w pozycji zobowiązań krótkoterminowych. W wyniku tej zmiany na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość zobowiązań długoterminowych uległa zwiększeniu o kwotę 21.668 tysięcy złotych. Ponadto, z dniem 1 stycznia 2011 roku Grupa prezentuje wartość utworzonej na ten cel rezerwy w pozycji rezerwy długoterminowe. Przewidywany czas rozpoczęcia likwidacji zakładu górniczego jest zaplanowany nie wcześniej niż od roku 2016. W wyniku tej zmiany na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość rezerw długoterminowych uległa zwiększeniu o kwotę 2.400 tysięcy złotych.

Grupa na dzień 31 grudnia 2010 roku w sprawozdaniu z pozycji finansowej zaprezentowała Aktywa przeznaczone do sprzedaży w kwocie 7.911 tysięcy złotych w pozycji Aktywa przeznaczone do sprzedaży wcześniej wykazywane w pozycjach Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży w kwocie 6.018 tysięcy złotych i Aktywa obrotowe przeznaczone do sprzedaży w kwocie 1.893 tysięcy złotych.

Grupa dokonała reklasyfikacji prezentacji pozycji wcześniej ujmowanych jako zobowiązania inwestycyjne do pozycji pozostałych zobowiązań. Na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz 1 stycznia 2010 roku wartość pozostałych zobowiązań wzrosła odpowiednio o 866 tysięcy złotych oraz o 2.560 tysięcy złotych. W związku z powyższym w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku zmianie uległy przepływy z działalności operacyjnej i inwestycyjnej o kwotę 1.694 tysięcy złotych.

10. Zasady rachunkowości

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych, które są wyceniane według wartości godziwej. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane jest metodą pośrednią.

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę przedstawione zostały poniżej.

10.1. Podstawa konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na podstawie sprawozdania finansowego Jednostki Dominującej oraz sprawozdań finansowych jednostek kontrolowanych przez jednostkę dominującą sporządzonych na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie Jednostki Dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym istotne niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Spółki zależne podlegają konsolidacji od momentu objęcia kontroli przez Grupę, natomiast przestają być konsolidowane w momencie utraty nad nimi kontroli. Sprawowanie kontroli przez Spółkę ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub poprzez swoje jednostki zależne więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy Spółka ma możliwość wpływania na politykę finansową i operacyjną danej jednostki.

10.2. Inwestycje w podmioty stowarzyszone

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności. Są to jednostki, na które Jednostka Dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami. Sprawozdania finansowe jednostek stowarzyszonych są podstawą określenia wartości udziałów posiadanych przez jednostkę dominującą metodą praw własności. Rok obrotowy jednostek stowarzyszonych i Jednostki Dominującej jest jednakowy.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są wykazywane w sprawozdaniu z pozycji finansowej według ceny nabycia skorygowanej o późniejsze zmiany udziału Jednostki Dominującej w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Sprawozdanie z całkowitych dochodów odzwierciedla udział w wynikach działalności jednostek stowarzyszonych. W przypadku zmiany ujętej bezpośrednio w kapitale własnym jednostek stowarzyszonych, Jednostka Dominująca ujmuje swój udział w każdej zmianie i ujawnia go, jeśli jest to właściwe, w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym.

10.3. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ do Grupy korzyści ekonomicznych, które mogą być bezpośrednio powiązane z tymi aktywami. Początkowe ujęcie wartości niematerialnych następuje według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, jeśli są nabyte w ramach oddzielnej transakcji. Wartości niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są aktywowane według wartości godziwej na dzień przejęcia. Po ujęciu początkowym wartości niematerialne są wyceniane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grupa aktywuje i wykazuje jako składnik wartości niematerialnych opłaty za koncesje na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wynagrodzenia z tytułu zawartych umów o ustanowienie użytkowania górniczego w celu poszukiwania i rozpoznawania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Uzyskanie koncesji oraz ustanowienie użytkowania górniczego jest niezbędne do rozpoczęcia i prowadzenia prac poszukiwawczych.

Wartości niematerialne są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności.

Wartości koncesji nabytych w ramach stopniowego przejęcia kontroli nad AB LOTOS Geonafta amortyzowane są metodą naturalną opartą na odpisaniu w ciężar kosztów kwoty amortyzacji przypadającej na jednostkę wydobytej ropy naftowej. Stawka amortyzacji szacowana jest w odniesieniu do prognozy wydobycia surowca z danego złoża ropy naftowej. W przypadku istotnej zmiany wielkości szacowanych zasobów na dzień bilansowy ustala się zaktualizowaną kwotę amortyzacji przypadającą na jednostkę wydobytego surowca i począwszy od nowego roku obrotowego dokonuje odpisów amortyzacyjnych według zaktualizowanej stawki.

Przewidywany okres ekonomicznej użyteczności posiadanych przez Grupę wartości niematerialnych wynosi od 2 do 33 lat.

Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych są weryfikowane na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku następnego roku obrotowego.

Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

10.4. Wartość firmy jednostek podporządkowanych

Jednostka przejmująca ujmuje wartość firmy na dzień przejęcia i wycenia w kwocie nadwyżki wartości sumy: przekazanej zapłaty wycenianej według wartości godziwej na dzień przejęcia, kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej, w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami, wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej, nad kwotą netto ustalonej na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych w wartościach godziwych. W połączeniu jednostek realizowanym etapami jednostka przejmująca ponownie wycenia uprzednio należące do niej udziały kapitałowe w jednostce przejmowanej do wartości godziwej na dzień przejęcia i ujmuje powstały zysk lub stratę, o ile powstała, w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego ze zidentyfikowanych ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana wartość firmy. W przypadku, gdy wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach wartość firmy odnosząca się do zbytej działalności powinna być wyceniana na podstawie względnej wartości zbytej działalności, proporcjonalnie do udziału w zatrzymanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

10.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe, oprócz gruntów, są wyceniane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Gruntły wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. W przypadku prawa wieczystego użytkowania gruntu przez cenę nabycia rozumie się cenę nabycia prawa od osoby trzeciej.

Grupa aktywuje otrzymane bezpłatnie prawo wieczystego użytkowania gruntów w wartości godziwej w księgach rachunkowych.

Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po wprowadzeniu środka trwałego do użytkowania, jak koszty napraw, przeglądów, opłaty eksploatacyjne, wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione.

Środki trwałe (w tym ich komponenty), z wyjątkiem gruntów oraz środków trwałych zaliczanych do infrastruktury wydobywczej ropy naftowej, są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności, który kształtuje się następująco:

Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1 rok – 80 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	1 rok – 25 lat
Środki transportu	1 rok – 15 lat
Inne środki trwałe	1 rok – 10 lat

Środki trwałe wchodzące w skład infrastruktury wydobywczej amortyzowane są metodą naturalną opartą na odpisaniu w ciężar kosztów kwoty amortyzacji przypadającej na jednostkę wydobytej ropy naftowej. Stawka amortyzacji szacowana jest w odniesieniu do prognozy wydobycia surowca z obszaru geologicznego. W przypadku istotnej zmiany wielkości szacowanych zasobów (2P – zasoby pewne oraz prawdopodobne) na dzień bilansowy ustala się zaktualizowaną kwotę amortyzacji przypadającą na jednostkę wydobytego surowca i począwszy od nowego roku obrotowego dokonuje amortyzacji według zaktualizowanej stawki.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z pozycji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z pozycji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Wartość końcowa, okres użytkowania oraz metoda amortyzacji składników aktywów poddawane są corocznej weryfikacji i w razie konieczności korygowane z efektem od początku następnego roku obrotowego.

Każdorazowo, przy wykonywaniu remontu, koszt remontu jest ujmowany w wartości bilansowej rzeczowych aktywów trwałych, jeżeli są spełnione kryteria ujmowania.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w pozycji środki trwałe ujęto aktywo odpowiadające wartości rezerwy na likwidację zakładu górniczego. Aktywo zostało utworzone zgodnie MSR 16 – „Środki trwałe”, który stanowi, iż „koszt/wartość składnika majątku trwałego składa się m.in. ze wstępnego szacunku kosztu rozbiórki, demontażu/usunięcia środka trwałego oraz przywrócenia miejsca jego montażu do pierwotnego kształtu, którego obowiązek poniesienia ciąży na spółce albo od momentu nabycia środka trwałego albo w konsekwencji użytkowania danego środka trwałego przez spółkę przez pewien okres w celu innym niż wytworzenie zapasów w trakcie danego okresu”. Obowiązek poniesienia przez Grupę kosztów likwidacji Morskich Kopalni Ropy wynika bezpośrednio z powodów opisanych w MSR 16. Ten sam standard, w punkcie 63, nakłada na stosujących MSR obowiązek okresowej analizy zmiany wartości aktywa, nie rzadziej niż na dzień bilansowy. Dodatkowo należy podkreślić, iż KIMSF wydał interpretację nr 1 dotyczącą zagadnień „Zmian obecnie prezentowanego kosztu rozbiórki/demontażu środka trwałego oraz przywrócenia miejsca jego montażu do pierwotnego kształtu oraz podobnych zobowiązań”. Interpretacja ta odnosi się bezpośrednio m.in. do MSR 16, w szczególności zaś do zmian wartości aktywa rozpoznanego jako przyszły koszt likwidacji.

Zmiany wartości tak rozpoznanego aktywa mogą wynikać z następujących powodów:

- zmiany w szacowanych wpływach pieniężnych niezbędnych do wywiązania się z obowiązku likwidacji,
- zmiany wysokości bieżącej rynkowej stopy dyskontowej,
- wzrost wynikający z upływu czasu – skracania się okresu do momentu likwidacji powodującego rozliczenie stopy dyskontowej.

Grupa uwzględniła wymóg KIMSF w tym zakresie, wobec czego niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentuje zaktualizowaną wartość tego aktywa.

10.6. Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie są wyceniane w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, w tym kosztów finansowych, pomniejszonych o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie są amortyzowane do momentu zakończenia ich budowy i oddania do użytkowania.

Środki trwałe w budowie dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia.

Koszty finansowe aktywowane na środkach trwałych w budowie obejmują koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich sfinansowania zgodnie z zasadami opisanymi w Nocie 10.23 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Koszty poszukiwania złóż ropy naftowej i gazu ziemnego są aktywowane jako środki trwałe w budowie do czasu określenia zasobności złoża oraz ekonomicznej opłacalności jego eksploatacji. W momencie potwierdzenia istnienia złóż, których eksploatacja jest technicznie możliwa i ekonomicznie opłacalna, nakłady poniesione na poszukiwanie złóż są przenoszone do środków trwałych i amortyzowane. W przypadku, gdy wiercenia poszukiwawcze nie doprowadzą do odkrycia złóż, których eksploatacja jest technicznie możliwa i ekonomicznie opłacalna, dokonuje się odpisów aktualizujących wartość środków trwałych w budowie w wynik okresu, w którym stwierdzono brak możliwości gospodarczego wykorzystania odkrytych złóż.

10.7. Nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów

Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych to nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych ujęte jako aktywa, zgodnie z zasadami (polityką) rachunkowości Grupy. Nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych to nakłady poniesione przez Grupę w związku z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych zanim możliwe jest dowiedzenie technicznej wykonalności i komercyjnej zasadności wydobywania zasobów mineralnych. Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych to poszukiwanie zasobów mineralnych, w tym ropy naftowej, gazu ziemnego oraz analogicznych nieodnawialnych zasobów, po tym, gdy jednostka uzyskała prawo prowadzenia poszukiwań na określonym obszarze, jak też ustalanie technicznej wykonalności i komercyjnej zasadności wydobywania zasobów mineralnych. Grupa klasyfikuje aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych jako rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne w zależności od rodzaju nabytych aktywów i stosuje tę zasadę klasyfikacji w sposób ciągły. Grupa zaprzestaje klasyfikacji aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych jako takich, gdy wykazano techniczną wykonalność i komercyjną zasadność wydobywania zasobów mineralnych. Grupa stosuje MSSF 6 do prezentacji i ujawniania odpisów aktualizujących dotyczących aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych, Grupa dokonuje ich oceny zgodnie z MSR 36. Odpisy aktualizujące obciążają wynik finansowy zgodnie z MSR 36.

Grupa rozważa potrzebę dokonywania odpisów aktualizujących wartość aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych biorąc pod uwagę wystąpienie dla danego obszaru poszukiwań między innymi następujących okoliczności:

- okres, przez który jednostka miała prawo do prowadzenia poszukiwań zakończył się w bieżącym okresie obrotowym lub zakończy się w najbliższej przyszłości, a jego przedłużenia nie przewiduje się;
- Grupa nie przewiduje poniesienia znaczących nakładów na dalsze poszukiwania i ocenę zasobów mineralnych;
- poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych nie doprowadziły do odkrycia znaczących z gospodarczego punktu widzenia zasobów minerałów i jednostka postanowiła zaniechać dalszych poszukiwań;
- dostępne dane wskazują, iż mimo kontynuowania prac rozwojowych, wartość bilansowa aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów minerałów nie zostanie w pełni odzyskana, nawet jeśli pomyślnie zakończą się prace rozwojowe lub nastąpi ich sprzedaż.

10.8. Leasing

Leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, gdy warunki umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem na leasingobiorcę. Wszystkie pozostałe rodzaje są traktowane jako leasing operacyjny.

Grupa jako leasingodawca

Aktywa oddane w leasing finansowy są prezentowane w sprawozdaniu z pozycji finansowej jako należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto, pomniejszanej o kapitałową część opłat leasingowych dotyczących danego okresu obrotowego skalkulowanych w sposób odzwierciedlający stałą okresową stopę zwrotu na nierozliczonej części inwestycji leasingowej netto.

Przychody finansowe z tytułu odsetek z leasingu finansowego są ujmowane w odpowiednich okresach przy uwzględnieniu stałej stopy zwrotu z wartości netto inwestycji spółki należnej z tytułu leasingu.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy leasingu.

Grupa jako leasingobiorca

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego są traktowane jak aktywa Grupy i są wyceniane w ich wartości godziwej w momencie ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w sprawozdaniu z pozycji finansowej w pozycji zobowiązania z tytułu leasingu finansowego. Płatności leasingowe zostały podzielone na część odsetkową oraz część kapitałową tak, by stopa odsetek od pozostającego zobowiązania była wielkością stałą. Koszty finansowe są odnoszone do sprawozdania z całkowitych dochodów.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego są odnoszone w sprawozdanie z całkowitych dochodów przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy leasingu.

10.9. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe i grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwałe (i grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

10.10. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów lub ośrodku wypracowującego środki pieniężne, pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w sprawozdaniu z całkowitych dochodów. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

10.11. Inwestycje w nieruchomości

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Do nieruchomości inwestycyjnych obejmujących inwestycje w grunty, prawo wieczystego użytkowania oraz budynki i budowle zalicza się takie nieruchomości, których Grupa nie użytkuje na własne potrzeby, ale które przyniosą korzyści w postaci przyrostu wartości lub przychodów z wynajmu.

10.12. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione w celu doprowadzenia składników zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu ujmowane są w następujący sposób:

- materiały i towary – według ceny nabycia ustalonej metodą średniej ważonej,
- produkty gotowe i produkty w toku – według kosztu bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnionej części pośrednich kosztów produkcji, ustalonej przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych, ustalonych metodą średniej ważonej.

Cena sprzedaży netto jest to możliwa do uzyskania na dzień bilansowy cena sprzedaży bez podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i opłaty paliwowej, pomniejszona o rabaty, opusty i tym podobne oraz koszty związane z przystosowaniem składnika do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży.

Grupa wykazuje zapasy obowiązkowe jako aktywa krótkoterminowe ze względu na ich rotację w krótkim okresie.

10.13. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 7 do 60 dni, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. Należności nieściągalne są odpisywane w ciężar sprawozdania z całkowitych dochodów w momencie stwierdzenia ich nieściągalności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

10.14. Transakcje w walucie obcej

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze od 1 stycznia 2011 roku ujmuje się w walucie funkcjonalnej spółek z Grupy (polski złoty) na dzień ich zawarcia odpowiednio po kursie:

- 1) faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji - w przypadku sprzedaży lub kupna walut;
- 2) średnim ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski z dnia poprzedzającego ten dzień - w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie kursu, o którym mowa w pkt 1, a także w przypadku pozostałych operacji.

Kursem dla faktur zakupu jest średni kurs NBP ogłoszony w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień wystawienia faktury, a dla faktur sprzedaży – średni kurs NBP ogłoszony w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym datę sprzedaży.

Wszelkie zyski lub straty kursowe powstałe z tytułu przeliczenia są odnoszone w ciężar sprawozdania z całkowitych dochodów, z wyjątkiem różnic kursowych traktowanych jako część kosztów finansowania zewnętrznego kapitalizowanych w wartości środków trwałych (różnice kursowe od odsetek i prowizji). Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia początkowej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia ustalenia takiej wartości godziwej.

Spółka osobno ustala wynik na różnicach kursowych dodatnich i ujemnych dla różnic zrealizowanych i niezrealizowanych, prezentując ostatecznie wynik na łącznych różnicach kursowych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody lub koszty:

- działalności operacyjnej: w odniesieniu do różnic kursowych dotyczących rozliczenia należności i zobowiązań handlowych,
- działalności finansowej: w odniesieniu między innymi do pozycji kredytów i pożyczek, zobowiązań inwestycyjnych, środków pieniężnych.

Różnice kursowe powstałe w związku z wyceną na moment bilansowy inwestycji krótkoterminowych (np. udziałów i akcji, innych papierów wartościowych, udzielonych pożyczek, środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych) oraz należności i zobowiązań w walutach obcych zalicza się do kosztów lub przychodów działalności finansowej i operacyjnej.

Sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych przeliczane są na walutę polską w następujący sposób:

- odpowiednie pozycje bilansowe po średnim kursie, ustalonym przez Narodowy Bank Polski na dzień bilansowy;
- odpowiednie pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na każdy dzień kończący miesiąc obrotowy.

Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym oraz w innych całkowitych dochodach jako odrębny składnik, z uwzględnieniem efektu podatku odroczonego.

Różnice kursowe powstałe na pozycjach pieniężnych, które stanowią część inwestycji netto w jednostkę działającą za granicą ujmuje się w kapitale własnym oraz innych całkowitych dochodach, a w momencie zbycia inwestycji netto w skonsolidowanym wyniku finansowym w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Wartość firmy oraz korekty wartości godziwej wynikające z nabycia jednostki zlokalizowanej za granicą traktowane są jako składnik aktywów lub zobowiązań jednostki zlokalizowanej za granicą i podlegają przeliczeniu przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu bilansowym.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Kurs średni NBP na dzień	31 grudnia 2011 roku⁽¹⁾	31 grudnia 2010 roku
USD	3,4174	2,9641
EUR	4,4168	3,9603
NOK	0,5676	0,5071
LTL	1,2792	1,1469

⁽¹⁾ tabela kursów średnich z dnia 31 grudnia 2011 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych przeliczane są na walutę polską w następujący sposób:

- odpowiednie pozycje sprawozdania z pozycji finansowej po średnim kursie, ustalonym przez Narodowy Bank Polski na dzień bilansowy;
- odpowiednie pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na każdy dzień kończący miesiąc obrotowy, poniżej tabela przedstawia przyjęte kursy:

	31 grudnia 2011 roku	31 grudnia 2010 roku
USD	2,9679	3,0402
NOK	0,5315	0,5001
LTL	1,1991	1,1597

Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym jako odrębny składnik.

W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

10.15. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe przechowywane do terminu zapadalności wyceniane są według wartości nominalnej.

Wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów środków pieniężnych pozycja środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych składa się z gotówki w kasie, kredytów w rachunku bieżącym oraz lokat

bankowych o terminie zapadalności nie dłuższym niż 3 miesiące, które nie zostały potraktowane jako działalność lokacyjna.

10.16. Rozliczenia międzyokresowe

Grupa dokonuje czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów, jeżeli dotyczą one przyszłych okresów sprawozdawczych.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów dokonywane są w wysokości prawdopodobnych zobowiązań przypadających na bieżący okres sprawozdawczy.

Pracownikom jednostek wchodzących w skład Grupy przysługuje prawo do urlopów na warunkach określonych w przepisach Kodeksu Pracy. Grupa uznaje koszt urlopów pracowniczych na bazie memoriałowej, stosując metodę zobowiązań. Rezerwa z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych ustalana jest w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników, a stanem jaki wynikałby z wykorzystania proporcjonalnego do upływu czasu.

10.17. Kapitały własne

Kapitały własne ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu.

Kapitał podstawowy Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. stanowi kapitał Jednostki Dominującej i jest wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej ze Statutem Spółki oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

10.18. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe. Utworzone rezerwy zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą.

10.19. Odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych i rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne i rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 „Świadczenia pracownicze” nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne i rentowe są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w zysku lub stracie.

Ponadto, spółki z Grupy tworzą rezerwy na przysługujące pracownikom i uprawnionym osobom świadczenia w ramach funkcjonującego Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

10.20. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”) tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Na mocy ustawy oraz wewnętrznych regulaminów Spółka oraz spółki z Grupy tworzą taki fundusz i dokonują okresowych odpisów w ciężar kosztów. Celem funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Spółki i spółek z Grupy, pożyczek udzielonych pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych. Spółka kompensuje aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie są w pełni kontrolowane przez Spółkę. Nadwyżka zobowiązań Funduszu nad aktywami Funduszu wykazywana jest w pozostałych należnościach. Nadwyżka aktywów Funduszu nad zobowiązaniami Funduszu wykazywana jest w pozostałych zobowiązaniach.

Spółka oraz spółki z Grupy tworzą rezerwy na odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych dla emerytów i rencistów objętych opieką socjalną przez Spółkę oraz spółki z Grupy (włączając w to obecnych pracowników, którzy uprawnienia nabędą w przyszłości), która stanowi sumę iloczynów przewidywanej niezdyskontowanej wartości rocznego odpisu w każdym kolejnym roku (uwzględniającej przewidywany wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej), czynnika dyskontującego dla danego roku oraz prawdopodobieństwa dotrwania do danego roku. Wielkość rezerwy jest rozliczana w czasie względem stażu pracownika w Spółce oraz spółkach z Grupy.

10.21. Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze/udziałowcy jednostek mogą dokonać podziału zysku na cele pracownicze w formie zasilania funduszu socjalnego oraz na inne fundusze specjalne. W sprawozdaniu finansowym zgodnie z MSSF ta część podziału zysku jest zaliczana do kosztów działalności okresu, którego dotyczy podział zysku.

10.22. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania. Zyski i straty są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z chwilą usunięcia zobowiązania ze sprawozdania z pozycji finansowej, a także w wyniku naliczania odpisu z tytułu utraty wartości.

10.23. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego ujmuje się jako koszty w okresie, w którym je poniesiono, z wyjątkiem kosztów, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, które aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów.

W zakresie, w jakim środki pożyczają się specjalnie w celu pozyskania dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, którą można aktywować jako część tego składnika aktywów, ustala się jako różnicę między rzeczywistymi kosztami finansowania zewnętrznego poniesionymi z tytułu danej pożyczki lub kredytu w danym okresie, a przychodami z tytułu tymczasowego zainwestowania pożyczonych środków.

W stopniu, w jakim środki pożyczają się bez ściśle określonego celu, a następnie przeznacza na pozyskanie dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, które mogą być kapitalizowane, ustala się poprzez zastosowanie stopy kapitalizacji do nakładów poniesionych na ten składnik majątku.

Politykę rachunkowości w zakresie aktywowania różnic kursowych opisano w Nocie 10.14 Transakcje w walucie obcej.

10.24. Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana jako przychody przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odpisywana do sprawozdania z całkowitych dochodów przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

10.25. Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

W celu ewidencji w swoim sprawozdaniu finansowym praw do emisji dwutlenku węgla (CO₂) Grupa stosuje metodę zobowiązań netto. Zgodnie z tą metodą Grupa rozpoznaje w swoim sprawozdaniu finansowym tylko zobowiązania wynikające z przekroczenia przez Grupę przyznanego limitu praw do emisji, a zobowiązanie to jest rozpoznawane dopiero w momencie przekroczenia przyznanego spółce limitu. Grupa analizuje przyznane limity w okresach rocznych. Przychody z tytułu sprzedaży niewykorzystanych przez Grupę praw do emisji odnoszone są na dobro sprawozdania z całkowitych dochodów w momencie sprzedaży.

10.26. Podatki

10.26.1 Podatek dochodowy

Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek bieżący (CIT) oraz podatek odroczony. Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w zakresie przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnych oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, rezerwa na podatek dochodowy jest tworzona metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i pasywów a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych aktywów podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać w/w różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w sprawozdaniu z pozycji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości w/w różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy

podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy. Wpływ podatku odroczonego dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym poprzez inne całkowite dochody.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz rezerwy na podatek odroczone prezentowane są w sprawozdaniu z pozycji finansowej według wartości po skompensowaniu dla poszczególnych jednostek objętych konsolidacją w ramach Grupy Kapitałowej.

10.26.2 Podatek od towarów i usług, podatek akcyzowy i opłata paliwowa

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i opłaty paliwowej, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług, akcyzy i opłaty paliwowej.

Kwota netto podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i opłaty paliwowej możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

10.27. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
  - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
  - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
  - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że

gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowe); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią

10.28. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej (tj. stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez rezerwę. Kwotę straty ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do sprawozdania z całkowitych dochodów. Nie można ujmować w sprawozdaniu z całkowitych dochodów odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

10.29. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianą kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Ponadto, Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym z ryzykiem cen surowców oraz produktów naftowych korzysta z transakcji full barrel swap oraz commodity swap. Grupa korzysta z transakcji typu futures w celu zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂). Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianą stóp procentowych korzysta z swapów procentowych (IRS) oraz terminowych transakcji stopy procentowej (FRA).

Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone na wynik finansowy netto roku obrotowego.

W sprawozdaniu z pozycji finansowej instrumenty finansowe prezentowane są jako pozycje krótkoterminowe lub długoterminowe z uwzględnieniem przewidywanego okresu realizacji aktywów i zobowiązań zaklasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu.

10.30. Rachunkowość zabezpieczeń

Z dniem 1 stycznia 2011 roku Jednostka Dominująca rozpoczęła stosowanie rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do kredytu denominowanego w USD wyznaczonego na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedażowych denominowanych w USD.

Celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zagwarantowanie określonego poziomu wartości złotowej generowanych przez nią przychodów ze sprzedaży denominowanej w USD. Zabezpieczaną pozycją jest szereg wysoce prawdopodobnych, planowanych transakcji sprzedaży produktów rafineryjnych denominowanych w USD, w szczególności pierwszy wolumen przychodów (do wysokości desygnowanej raty kapitałowej) z tytułu sprzedaży denominowanej w USD, generowanych w trakcie danego miesiąca kalendarzowego lub w przypadku gdy kwota przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu będzie niewystarczająca w stosunku do desygnowanej raty kapitałowej, pierwszy wolumen przychodów generowany w trakcie trzech kolejnych miesięcy. W przypadku desygnowania kolejnego wolumenu przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu kalendarzowym, pozycją zabezpieczaną będzie pierwszy wolumen przychodów ze sprzedaży następujący po uprzednio desygnowanym wolumenie przychodów z tytułu sprzedaży denominowanej w USD w danym miesiącu lub w przypadku gdy kwota przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu będzie niewystarczająca w stosunku do desygnowanej raty kapitałowej, kolejny wolumen przychodów generowany w trakcie trzech kolejnych miesięcy. Pozycja zabezpieczana zostanie przypisana odpowiednio do każdego instrumentu zabezpieczającego zgodnie z indywidualnym dokumentem ustanowienia powiązania zabezpieczającego.

Wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń instrumenty zabezpieczające obejmują zobowiązanie do spłaty zaciągniętego kredytu w walucie USD z datami rozliczenia przypadającymi w dniach roboczych określonego miesiąca kalendarzowego zgodnie z harmonogramem spłat rat kapitałowych.

Zmiany wartości godziwej finansowych instrumentów pochodnych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie odnosi się bezpośrednio na kapitał z aktualizacji wyceny. Zmiany wartości godziwej finansowych instrumentów pochodnych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części nie stanowiącej efektywnego zabezpieczenia zalicza się do pozostałych przychodów lub kosztów finansowych okresu sprawozdawczego.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia Spółka formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

10.31. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygaśło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaśł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstająca z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług, akcyzy i opłaty paliwowej oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

10.32. Uznawanie przychodów

Przychody uznawane są w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne, które można wiarygodnie wycenić.

10.33. Sprzedaż produktów, towarów i usług

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłat otrzymanych lub należnych i reprezentują należności za produkty, towary i usługi dostarczone w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, VAT i inne podatki związane ze sprzedażą (podatek akcyzowy, opłata paliwowa). Sprzedaż towarów i produktów ujmowana jest w momencie ich dostarczenia, kiedy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności towarów i produktów zostały przekazane nabywcy.

10.34. Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są rozpoznawane w momencie ich naliczenia (przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej), jeżeli ich otrzymanie nie jest wątpliwe.

10.35. Dywidendy

Należne dywidendy zalicza się do przychodów finansowych na dzień powzięcia przez właściwy organ Spółki uchwały o podziale zysku chyba, że w uchwale określono inny dzień prawa do dywidendy.

10.36. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach Zarządu

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga przyjęcia pewnych założeń oraz dokonania szacunków i osądów które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym oraz w notach do tego sprawozdania.

Założenia i szacunki są oparte na najlepszej wiedzy kierownictwa na temat bieżących i przyszłych zdarzeń oraz działań, jednak rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest rozpoznawana w okresie, w którym zostały one zmienione, jeśli dotyczy to wyłącznie tego okresu, lub w okresie bieżącym i przyszłym, jeśli zmiany dotyczą zarówno okresu bieżącego jak i przyszłego. Przyjęte istotne założenia przy dokonywaniu szacunków Zarządu przedstawione zostały w odpowiednich notach.

Przyjmując założenia, dokonując szacunków i osądów Zarząd może kierować się oprócz własnego doświadczenia i wiedzy opiniami, analizami i rekomendacjami niezależnych ekspertów.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, istotne znaczenie, oprócz szacunków, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Wycena rezerw

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Założenia dotyczące wyceny rezerw szerzej opisano w Nocie 29.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem.

Założenia dotyczące wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych opisano w Nocie 36 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Zarząd Jednostki Dominującej weryfikuje przyjęte szacunki dotyczące prawdopodobieństwa odzyskania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje lub doświadczenia z przeszłości.

Założenia dotyczące wyceny składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego opisano w Nocie 13.4 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Utrata wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników środków trwałych i wartości niematerialnych

Każdorazowo na dzień bilansowy, zgodnie z MSR 36, przeprowadza się analizę pod kątem przesłanek, które mogłyby wskazywać na ewentualną utratę wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników aktywów. Przesłanki mogą pochodzić z zewnątrz i dotyczyć na przykład zmiennych rynkowych (w tym: zmiany cen, notowań kursów walut, notowań giełdowych, stóp procentowych, innych zmiennych związanych z bieżącymi trendami gospodarczymi), jak również wynikać z planów, działań i zdarzeń mających miejsce w Grupie związanych na przykład z decyzjami o zmianie, zaniechaniu, ograniczaniu, czy rozwoju działalności, zmianie technologii, działaniach efektywnościowych i inwestycyjnych.

Stwierdzenie utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Do istotnych założeń uwzględnianych przy szacunkach tej wartości dla poszczególnych aktywów należą takie zmienne jak: stopy dyskontowe, stopy wzrostu, wskaźniki cenowe.

Informacje dotyczące utraty wartości składników środków trwałych i wartości niematerialnych opisano w Notach 17, 18 oraz 20 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Po przeprowadzeniu analiz przepływów pieniężnych dla poszczególnych ośrodków wypracowujących środki pieniężne i dokonaniu stosownych testów na utratę wartości dla wybranych aktywów, które w opinii Zarządu tego wymagały (w tym między innymi: rafinerii, elektrociepłowni Energobaltic Sp. z o.o., zakładu produkcji materiałów hydroizolacyjnych w Jaśle oraz wartości firmy w LOTOS Paliwa Sp. z o.o, aktywów związanych z eksploatacją złoża YME) Spółka dokonała niezbędnych korekt wartości aktywów, dla których zaistniały istotne przesłanki o utracie wartości.

Prognoza wydobycia ropy naftowej

Na podstawie danych geologiczno-złożowych, w oparciu o próbną eksploatację, późniejszy przebieg produkcji i w oparciu o harmonogram planowanych prac przyjętych w strategii długoterminowej, Grupa ocenia, weryfikuje i aktualizuje wielkości zasobów 2P (zasoby pewne oraz zasoby prawdopodobne) i prognozy wydobycia dla poszczególnych złóż ropy, które są podstawą do naliczania amortyzacji naturalnej składników majątku Morskich Kopalni Ropy. Informacje dotyczące zasobów ropy naftowej opisano w Nocie 17 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Rezerwa na koszty likwidacji Zakładu Górniczego i rekultywację terenu

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje analizy kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji Morskich Kopalni Ropy na Morzu Bałtyckim i Szelfie Norweskim oraz kosztów do poniesienia na przyszłą rekultywację terenu. W wyniku tych analiz Grupa koryguje wartość utworzonej w poprzednich latach rezerwy na rekultywację, urealnając jej wartość do wysokości szacowanych przyszłych, niezbędnych do poniesienia kosztów. Na wzrost rezerwy ma także wpływ szacunek zmiany wartości pieniądza w czasie. Informacje dotyczące zasobów ropy naftowej opisano w Nocie 36 Dodatkowych informacji i objaśnień.

10.37. Zysk/(Strata) netto na akcję

Zysk/(Strata) netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony/(a) poprzez podzielenie zysku/(straty) netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Jeśli liczba występujących akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych wzrosła w wyniku emisji kapitalizacyjnej, emisji premiowej czy podziału akcji, lub też zmalała w wyniku odwrócenia podziału akcji, wyliczenie podstawowego i rozwodnionego zysku na akcję za wszystkie prezentowane okresy korygowane jest retrospektywnie. Jeśli zmiany te następują po dniu bilansowym, ale przed podpisaniem sprawozdania finansowego, wyliczenie zysku na akcję ujmowanego w danym sprawozdaniu finansowym, jak też w sprawozdaniu prezentowanym za każdy okres poprzedni, opiera się na nowej liczbie akcji.

Grupa nie prezentuje rozwodnionego/(ej) zysku/(straty) na akcję, ponieważ nie występują instrumenty rozwadniające zysk/(stratę) na akcję.

10.38. Zobowiązania i należności warunkowe

Przez zobowiązania warunkowe rozumie się obowiązek wykonania świadczeń, których powstanie jest uzależnione od zaistnienia określonych zdarzeń. Zobowiązania warunkowe nie są wykazywane w

sprawozdaniu z pozycji finansowej, jednakże ujawnia się informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba, że prawdopodobieństwo wpływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome. Należności warunkowe nie są wykazywane w sprawozdaniu z pozycji finansowej, jednakże ujawnia się informację o należności warunkowej, jeżeli wpływ środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny.

10.39. Wspólne przedsięwzięcie

Wspólne przedsięwzięcie jest to relacja umowna, na mocy której Grupa i inne strony podejmują działalność gospodarczą podlegającą wspólnej kontroli, a więc taką, w toku której strategiczne decyzje finansowe, operacyjne i polityczne wymagają jednogłośniego poparcia wszystkich stron sprawujących wspólnie kontrolę. Kiedy podmiot należący do Grupy podejmuje bezpośrednio działalność w ramach wspólnego przedsięwzięcia, udział Grupy we wspólnie kontrolowanych aktywach i zobowiązaniach ponoszonych wspólnie z pozostałymi współnikami przedsięwzięcia ujmowany jest w sprawozdaniu finansowym odpowiedniego podmiotu i klasyfikowany zgodnie ze swoim charakterem. Zobowiązania i koszty ponoszone bezpośrednio wskutek udziału we wspólnie kontrolowanych aktywach rozliczane są metodą memoriałową. Dochód ze sprzedaży lub wykorzystania udziału Grupy w produktach wytworzonych przez wspólnie kontrolowane aktywa oraz udział w kosztach wspólnego przedsięwzięcia ujmuje się w chwili wystąpienia prawdopodobieństwa uzyskania/przekazania przez Grupę korzyści ekonomicznych związanych z odpowiednimi transakcjami, o ile da się je wiarygodnie wycenić.

10.40. Sprawozdawczość dotycząca segmentów operacyjnych

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej Nr 8 „Segmenty operacyjne” („MSSF 8”) wymaga ujawnienia danych dotyczących segmentów operacyjnych Grupy na podstawie wewnętrznych raportów, które podlegają regularnemu przeglądowi przez członków kierownictwa odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji operacyjnych w celu alokacji zasobów i oceny wyników segmentów operacyjnych.

Dla celów zarządczych Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A. podzielona jest na jednostki biznesowe w oparciu o segmenty branżowe.

W działalności operacyjnej Grupy wyróżnia się dwa główne sprawozdawcze segmenty operacyjne:

- segment wydobywczy – obejmuje działalność w zakresie pozyskiwania oraz eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego,
- segment produkcji i handlu – obejmuje działalność spółek w zakresie wytwarzania, przetwarzania produktów rafinacji ropy naftowej, jak również ich sprzedaży hurtowej i detalicznej oraz działalność pomocniczą, transportową i serwisową.

Segmenty operacyjne identyfikowane są na poziomie Grupy. Jednostka Dominująca wchodzi w skład segmentu produkcji i handlu. Segment wydobywczy obejmuje Grupę Kapitałową LOTOS Petrobaltic S.A. (za wyjątkiem spółki Energobaltic Sp. z o.o.).

Ocena wyników segmentu dokonywana jest na podstawie przychodów ze sprzedaży, EBIT, EBITDA.

EBIT stanowi zysk/(stratę) operacyjny/(ą),

EBITDA stanowi zysk/(stratę) operacyjny/(ą) przed uwzględnieniem amortyzacji.

Segmentowe przychody ze sprzedaży oraz wyniki określono przed dokonaniem korekt międzysegmentowych.

Informacje finansowe dotyczące segmentów operacyjnych wykorzystywane w celu ich oceny przez członków kierownictwa odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji operacyjnych przedstawia Nota 11 Dodatkowych informacji i objaśnień.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

11. Segmenty działalności

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
za rok zakończony 31 grudnia 2011					
Przychody ze sprzedaży:	582.259	29.062.269	23.350	(408.292)	29.259.586
między segmentami	350.476	40.461	17.355	(408.292)	-
poza Grupę Kapitałową	231.783	29.021.808	5.995	-	29.259.586
	-----	-----	-----	-----	-----
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) (EBIT)	21.663	1.060.648	3.119	(636)	1.084.794
	-----	-----	-----	-----	-----
Amortyzacja	119.989	480.305	9.704	(1.390)	608.608
	=====	=====	=====	=====	=====
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) przed uwzględnieniem amortyzacji (EBITDA)	141.652	1.540.953	12.823	(2.026)	1.693.402
	=====	=====	=====	=====	=====
w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
31 grudnia 2011					
Aktywa razem	3.078.573	17.901.203	147.187	(703.743)	20.423.220
	=====	=====	=====	=====	=====
-w tym wartość aktywów netto z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralów	89.581	-	-	-	89.581
	=====	=====	=====	=====	=====

Struktura geograficzna sprzedaży poza Grupę Kapitałową

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Skonsolidowane
za rok zakończony 31 grudnia 2011				
Sprzedaż krajowa:	240	22.684.726	5.995	22.690.961
- produkty	91	22.286.029	5.995	22.292.115
- towary i materiały	149	398.697	-	398.846
Sprzedaż zagraniczna:	231.543	6.337.082	-	6.568.625
- produkty	193.334	5.772.411	-	5.965.745
- towary i materiały	38.209	564.671	-	602.880
	=====	=====	=====	=====
Razem	231.783	29.021.808	5.995	29.259.586
	=====	=====	=====	=====

⁽¹⁾ zawiera spółki: LOTOS Ekoenergia Sp. z o.o., LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o., LOTOS Gaz S.A. w likwidacji, Energobaltic Sp. z o.o.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)					
Przychody ze sprzedaży:	327.089	19.684.666	21.084	(370.035)	19.662.804
między segmentami	326.766	33.265	10.004	(370.035)	-
poza Grupę Kapitałową	323	19.651.401	11.080	-	19.662.804
	-----	-----	-----	-----	-----
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) (EBIT)	24.672	1.003.293	(1.382)	34.771	1.061.354
	-----	-----	-----	-----	-----
Amortyzacja	60.065	321.184	10.009	(1.357)	389.901
	=====	=====	=====	=====	=====
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) przed uwzględnieniem amortyzacji (EBITDA)	84.737	1.324.477	8.627	33.414	1.451.255
	=====	=====	=====	=====	=====

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
31 grudnia 2010 (dane przekształcone)					
Aktywa razem	2.103.955	16.060.515	148.131	(585.237)	17.727.364
	=====	=====	=====	=====	=====
-w tym wartość aktywów netto z tytułu poszukiwania i oceny zasobów minerałów	73.193	-	-	-	73.193
	=====	=====	=====	=====	=====

Struktura geograficzna sprzedaży poza Grupę Kapitałową

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe ⁽¹⁾	Skonsolidowane
za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)				
Sprzedaż krajowa:	323	15.975.559	11.080	15.986.962
- produkty	154	15.704.962	11.066	15.716.182
- towary i materiały	169	270.597	14	270.780
	-----	-----	-----	-----
Sprzedaż zagraniczna:	-	3.675.842	-	3.675.842
- produkty	-	3.377.808	-	3.377.808
- towary i materiały	-	298.034	-	298.034
	=====	=====	=====	=====
Razem	323	19.651.401	11.080	19.662.804
	=====	=====	=====	=====

⁽¹⁾ zawiera spółki: LOTOS Ekoenergia Sp. z o.o., LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o., LOTOS Gaz S.A. w likwidacji, Energobaltic Sp. z o.o.

12. Przychody i koszty

12.1 Przychody ze sprzedaży

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Sprzedaż produktów		37.191.995	27.039.899
Sprzedaż usług		249.615	171.911
		-----	-----
Sprzedaż produktów razem		37.441.610	27.211.810
		-----	-----
Sprzedaż towarów		983.062	686.115
Sprzedaż materiałów ⁽¹⁾		203.468	25.361
		-----	-----
Sprzedaż towarów i materiałów razem		1.186.530	711.476
		-----	-----
Efekt rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych		(90)	-
		-----	-----
Razem		38.628.050	27.923.286
		-----	-----
- w tym do jednostek powiązanych	39.1	6.579	-
		-----	-----
Eliminacja akcyzy i opłaty paliwowej		(9.368.464)	(8.260.482)
		=====	=====
Razem		29.259.586	19.662.804
		=====	=====

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Sprzedaż krajowa produktów		31.475.067	23.834.002
Sprzedaż zagraniczna produktów		5.966.543	3.377.808
		-----	-----
Sprzedaż produktów razem		37.441.610	27.211.810
		-----	-----
Sprzedaż krajowa towarów i materiałów		583.650	413.442
Sprzedaż zagraniczna towarów i materiałów ⁽¹⁾		602.880	298.034
		-----	-----
Sprzedaż towarów i materiałów razem		1.186.530	711.476
		-----	-----
Efekt rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych		(90)	-
		-----	-----
Razem		38.628.050	27.923.286
		-----	-----
- w tym do jednostek powiązanych	39.1	6.579	-
		-----	-----
Eliminacja akcyzy i opłaty paliwowej		(9.368.464)	(8.260.482)
		=====	=====
Razem		29.259.586	19.662.804
		=====	=====

⁽¹⁾ w tym sprzedaż ropy naftowej.

12.2 Pozostałe przychody operacyjne

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		1.420	7.662
Zysk ze zbycia aktywów przeznaczonych do sprzedaży	22	2.490	-
Dotacje		1.654	1.122
Rozwiązane rezerwy		380	17.233
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych:		4.832	9.761
- należności		4.151	4.827
- rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		681	817
- aktywów przeznaczonych do sprzedaży		-	4.117
Otrzymane odszkodowania		10.558	8.581
Pozostałe		20.381 ⁽¹⁾	12.600 ⁽²⁾
		=====	=====
Razem		41.715	56.959
		=====	=====

⁽¹⁾ w tym 14.391 tysięcy złotych tytułem przedawnienia zobowiązań,

⁽²⁾ w tym 5.999 tysięcy złotych tytułem zwrotu kwot wynikających z korekt deklaracji podatku akcyzowego i opłaty paliwowej z lat poprzednich dotyczące Jednostki Dominującej.

12.3 Przychody finansowe

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Otrzymane dywidendy	514	715
Odsetki	20.717	19.428
Zysk ze zbycia inwestycji	958	-
Pozostałe	83	3.285
	=====	=====
Razem	22.272	23.428
	=====	=====

12.4 Koszty według rodzaju

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Amortyzacja	12.7, 31	608.608	389.901
Zużycie materiałów i energii		25.008.836	16.482.251
Usługi obce		1.187.705	943.105
Podatki i opłaty		155.661	104.256
Wynagrodzenia		504.553	452.110
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		129.086	117.163
Pozostałe koszty rodzajowe		193.982	169.608
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		888.812	497.421
		=====	=====
Razem		28.677.243	19.155.815
		=====	=====
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego		(672.227)	(637.102)
		=====	=====
Razem koszty operacyjne:		28.005.016	18.518.713
		=====	=====
Koszt własny sprzedaży		26.572.381	17.269.213
Koszty sprzedaży		1.000.366	872.382
Koszty ogólnego zarządu		432.269	377.118

12.5 Pozostałe koszty operacyjne

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		2.500	4.115
Strata ze zbycia aktywów przeznaczonych do sprzedaży	22	-	224
Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych:		316.824	102.674
- należności		11.053	12.556
- rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych, w tym:		305.507	87.318
- odpis aktualizujący wartość aktywów związanych ze złożem YME		239.775	-
- odpis aktualizujący wartość aktywów z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów		33.451	69.642
- aktywów przeznaczonych do sprzedaży		-	2.800
- inwestycji w nieruchomości		264	-
Utworzone rezerwy, w tym:		3.710	14.391
- fundusz celowy	16, 36.1	1.500	1.000
Kary i odszkodowania		587	3.054
Pozostałe		14.253	15.238
		=====	=====
Razem		337.874	139.696
		=====	=====

12.6 Koszty finansowe

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Odsetki, w tym:	207.525	184.642
- dyskonto od rezerwy na Morskie Kopalnie Ropy ⁽¹⁾	10.814	10.087
Provizje bankowe	19.652	14.924
Kwoty ujęte w kosztach aktywów spełniających warunki kapitalizacji	(36.191)	(111.842)
Straty z tytułu różnic kursowych:	234.787	98.639
- od kredytów w walutach obcych	390.914	182.668
- od pożyczek w walutach obcych	(95.475)	(19.211)
- zrealizowane różnice kursowe od transakcji w walutach obcych na rachunkach bankowych	(34.112)	(62.251)
- od dłużnych papierów wartościowych	(15.539)	(2.279)
- pozostałe różnice kursowe	(11.001)	(288)
Strata ze zbycia inwestycji	1	-
Aktualizacja wartości aktywów finansowych, w tym:	130.485	193.039
- wycena pochodnych instrumentów finansowych	9.769	75.945
- rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych	120.661	117.091
Pozostałe	3.003	2.090
Razem	559.262	381.492

⁽¹⁾ o których mowa w Nocie 36.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

12.7 Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące oraz różnice kursowe dotyczące działalności operacyjnej

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:		
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	496.425	288.271
Efekt aktualizacji wartości zapasów	4.809	(1.665)
Ujemne / (Dodatnie) saldo różnic kursowych od rozrachunków handlowych	319.366	(35.554)
	820.600	251.052
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży:		
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	52.638	53.203
	52.638	53.203
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:		
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	41.192	34.549
	41.492	34.549
Pozycje ujęte w zmianie stanu produktów oraz korekty kosztu własnego:		
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	18.353	13.878
	18.353	13.878

12.8 Koszty świadczeń pracowniczych

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Wynagrodzenia	504.553	452.110
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	129.086	117.163
	=====	=====
Razem, w tym:	633.639	569.273
	=====	=====
Koszty bieżących wynagrodzeń	468.719	426.888
Koszty ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń pracowniczych	127.711	116.022
Koszty świadczeń emerytalnych i innych świadczeń po okresie zatrudnienia	37.209	26.363
	=====	=====
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego	(15.310)	(15.281)
	=====	=====
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem, w tym:	618.329	553.992
	=====	=====
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	358.773	331.298
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	33.366	30.938
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	226.190	191.756

13. Podatek dochodowy

13.1 Obciążenia podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku i za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Podatek dochodowy od osób prawnych	110.795	94.810
Podatek odroczony	(208.738)	(54.224)
	=====	=====
Razem podatek wykazany w skonsolidowanym zysku	(97.943)	40.586
	=====	=====
Obciążenie podatkowe wykazane w innych całkowitych dochodach netto	87.363	(2.877)

Część bieżąca oraz odroczonego podatku dochodowego ustalona została według stawki równej 19% dla podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych dla podmiotów działających na terenie Polski.

Dla zagranicznej spółki zależnej LOTOS Exploration and Production Norge AS marginalna stopa podatkowa wynosi 78% podstawy opodatkowania. Działalność LOTOS Exploration and Production Norge AS podlega opodatkowaniu w ramach dwóch równoległych systemów podatkowych: systemu podatku dochodowego (stawka podatku 28%) oraz systemu podatku naftowego (dodatkowa stawka podatku 50%). Dla litewskich spółek zależnych z Grupy Kapitałowej AB LOTOS Geonafte podatek w części bieżącej i odroczonej ustalony został według stawki 15%.

Zmiana stanu aktywa i rezerwy na podatek odroczony ujęta w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wynika głównie z faktu zastosowania dla celów podatkowych przez Grupę LOTOS S.A. z dniem 1 stycznia 2011 roku metody rachunkowej ustalania różnic kursowych dla potrzeb rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz z tytułu przyspieszonej (degresywnej) amortyzacji podatkowej nowych środków trwałych.

Zmiana stanu aktywa i rezerwy na podatek odroczony ujęta w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2010 wynika głównie z faktu zastosowania dla celów podatkowych przez Grupę LOTOS S.A. z dniem 1 stycznia 2010 roku metody podatkowej ustalania różnic kursowych dla potrzeb rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. W latach 2007 - 2009 Spółka stosowała metodę rachunkową ustalania różnic kursowych dla potrzeb rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

13.2 Podatek dochodowy według efektywnej stawki podatkowej oraz uzgodnienie wyniku brutto do podstawy opodatkowania

Zmiana stanu aktywa i rezerwy na podatek odroczony ujęta w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wynika głównie z faktu zastosowania dla celów podatkowych przez Grupę LOTOS S.A. z dniem 1 stycznia 2011 roku metody rachunkowej ustalania różnic kursowych dla potrzeb rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz z tytułu przyspieszonej (degresywnej) amortyzacji podatkowej nowych środków trwałych.

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Zysk przed opodatkowaniem	551.379	721.939
	=====	=====
Podatek dochodowy według stawki 19%	104.762	137.168
	=====	=====
Różnice trwałe	18.528	4.665
Różnica z tytułu rozliczenia stopniowego przejścia kontroli (AB LOTOS Geonafta)	(24.013)	-
Efekt podatkowy strat podatkowych poniesionych w okresie	1.129	1.382
Efekt podatkowy strat podatkowych odliczonych w okresie	(1.755)	(689)
Efekt podatkowy udziału w inwestycjach w jednostkach stowarzyszonych	(550)	(3.543)
Efekt podatkowy ulgi biokomponentowej	(6.905)	(23.260)
Efekt podatkowy ulgi strefowej	4.755	(4.755)
Korekty wykazane w bieżącym roku w odniesieniu do podatku z lat ubiegłych	148	(3.334)
Różnica wynikająca z opodatkowania spółek stawkami innymi niż 19%	(193.990)	(61.973)
Pozostałe różnice	(52)	(5.075)
	=====	=====
Razem	(97.943)	40.586
	=====	=====
Podatek dochodowy według efektywnej stawki podatkowej	-	5,6%

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Różnica pomiędzy kwotą podatku wykazanego w sprawozdaniu z całkowitych dochodów a kwotą obliczoną według stawki od zysku przed opodatkowaniem wynika z następujących pozycji:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Zysk przed opodatkowaniem spółek opodatkowanych stawką 19%	938.309	759.768
Podatek dochodowy według stawki 19%	178.279	144.356
Efekt podatkowy przychodów nie będących przychodami według przepisów podatkowych	(171.945)	(145.063)
Efekt podatkowy kosztów nie stanowiących kosztów uzyskania według przepisów podatkowych	161.901	210.752
Efekt podatkowy strat podatkowych odliczonych w okresie	(1.756)	(62.945)
Efekt podatkowy strat podatkowych poniesionych w okresie	154.744	693
Efekt podatkowy udziału w inwestycjach w jednostkach stowarzyszonych	(550)	(3.543)
Pozostałe	(185.593)	(21.119)
Razem	135.080	123.131
Korekta z tytułu wykorzystania ulgi biokomponentowej	(11.117)	(3.296)
Korekty wykazane w bieżącym roku w odniesieniu do podatku z lat ubiegłych	21	(3.334)
Podatek dochodowy spółek opodatkowanych stawką 19%	123.984	116.501
Efekt podatkowy spółek zagranicznych ^(a)	(13.189)	(21.691)
Razem podatek wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	110.795	94.810
(Strata) przed opodatkowaniem spółek zagranicznych (Norwegia)	(454.587)	(41.038)
Przychody nie będące przychodami według przepisów podatkowych	21.574	2.156
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania według przepisów podatkowych	147.182	(187.141)
Podstawa opodatkowania stawką 28%	(285.831)	(226.023)
Ulga podatkowa z tytułu zwiększonej amortyzacji aktywów	(63.378)	(61.359)
Pozostałe	53.769	33.320
Podstawa opodatkowania stawką 50%	(295.440)	(254.062)
Podatek dochodowy według stawki 28%	(80.033)	(63.286)
Podatek dochodowy według stawki 50%	(147.720)	(127.031)
Strata podatkowa rozliczana w czasie	201.175	165.404
Korekty wykazane w bieżącym roku w odniesieniu do podatku z lat ubiegłych	-	3.119
Inne różnice	14	-
Efekt podatkowy spółek zagranicznych (Norwegia)	(26.564)	(21.794)
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem spółek zagranicznych (Litwa)	55.009	(42)
Przychody nie będące przychodami według przepisów podatkowych	(11.074)	-
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania według przepisów podatkowych	45.310	-
Pozostałe	(138)	-
Podstawa opodatkowania stawką 15%	89.107	-
Podatek dochodowy według stawki 15%	13.366	-
Efekt podatkowy spółek zagranicznych (Litwa)	13.366	-
Zysk przed opodatkowaniem pozostałych spółek zagranicznych	12.649	3.250
Efekt podatkowy pozostałych spółek zagranicznych	9	103
Razem (strata) przed opodatkowaniem spółek zagranicznych	(386.929)	(37.830)
Razem efekt podatkowy spółek zagranicznych ^(a)	(13.189)	(21.691)

13.3 Należności i zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych

w tysiącach złotych	<u>31 grudnia 2011</u>	<u>31 grudnia 2010</u>
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	132.876	47.492⁽¹⁾
Należny zwrot podatku	132.876	47.492
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	7.420	15.188
Podatek dochodowy do zapłaty	7.420	15.188

⁽¹⁾ Jednostka Dominująca skompensowała kwotę z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych z zobowiązaniami z tytułu należnego podatku VAT w 2010 roku.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

13.4 Odroczony podatek dochodowy

Aktywa (rezerwa) netto na podatek odroczony na dzień 31 grudnia 2011 roku, 31 grudnia 2010 roku oraz 1 stycznia 2010 roku składa się z następujących pozycji:

	Sprawozdanie z pozycji finansowej			Sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony	
	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010	1 stycznia 2010 (dane przekształcone)	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
<i>Rezerwa z tytułu podatku odroczonego</i>					
Różnica pomiędzy bieżącą wartością podatkową i księgową rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	809.221	518.132	373.262	291.089	144.870
Dodatnia wycena instrumentów pochodnych	6.088	13.180	10.508	(7.092)	2.672
Leasing finansowy	33.527	16.089	16.452	17.438	(363)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych ujęte w kapitale własnym	13.864	2.877	-	10.987	2.877
Różnice kursowe z przeszacowania pozycji w walutach obcych	6.312	21.146	20.216	(14.834)	930
Rezerwa z tytułu nabytych licencji litewskich	60.557	-	-	60.557	-
Pozostałe	40.127	21.475	12.558	18.652	8.917
	=====	=====	=====	=====	=====
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	969.696	592.899	432.996	376.797	159.903
	=====	=====	=====	=====	=====
<i>Aktywa z tytułu podatku odroczonego</i>					
Rezerwa na świadczenia pracownicze	36.701	34.783	18.903	1.918	15.880
Odpis aktualizujący wartość zapasów	1.877	1.473	1.531	404	(58)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	206.736	23.264	11.036	183.472	12.228
Ujemna wycena instrumentów pochodnych	35.671	52.036	41.875	(16.365)	10.161
Różnice kursowe z przeszacowania pozycji w walutach obcych	320	35.985	1	(35.665)	35.984
Odpis aktualizujący należności	17.767	18.011	20.772	(244)	(2.761)
Leasing finansowy	33.765	14.415	15.729	19.350	(1.314)
Fundusz Likwidacji Zakładu Górniczego i rezerwa na rekultywację	20.746	15.551	10.932	5.195	4.619
Aktywa z tytułu niezrealizowanej marży	2.382	1.789	8.026	593	(6.237)
Strata podatkowa rozliczona w czasie	769.794	380.561	269.653	389.233	110.908
Pozostałe rezerwy	6.011	8.997	3.986	(2.986)	5.011
Ulga biokomponentowa	15.752	19.964	-	(4.212)	19.964

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

	Sprawozdanie z pozycji finansowej			Sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony	
	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010	1 stycznia 2010 (dane przekształcone)	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Ulga strefowa	-	4.755	-	(4.755)	4.755
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych	98.350	-	-	98.350	-
Pozostałe	18.726	18.073	14.208	653	3.865
	=====	=====	=====	=====	=====
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	1.264.598	629.657	416.652	634.941	213.005
	=====	=====	=====	=====	=====
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego				(258.144)	(53.102)
				=====	=====
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych				20.407	1.768
Aktywa przeznaczone do sprzedaży				(1.600)	(13)
Pozostałe różnice				1	-
Podatek odroczony wykazany w efekcie rozliczenia stopniowego przejęcia kontroli (AB LOTOS Geonaftha)				(56.765)	-
Podatek odroczony wykazany w innych całkowitych dochodach				87.363	(2.877)
				=====	=====
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów				(208.738)	(54.224)
				=====	=====
Aktywa / (Rezerwa) netto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	294.902	36.758	(16.344)		
Aktywa z tytułu podatku odroczonego – działalność kontynuowana	1.264.598	629.657	416.652		
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego – działalność kontynuowana	(969.696)	(592.899)	(432.996)		
	=====	=====	=====		

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Ze względu na to, że spółki Grupy są odrębnymi podatnikami, podatek odroczony - aktywa oraz rezerwa na podatek odroczony muszą być obliczane indywidualnie w poszczególnych spółkach. Spółki w Grupie kompensują aktywa oraz rezerwy na podatek odroczony. W rezultacie skonsolidowane bilanse prezentują aktywa oraz rezerwę na podatek odroczony w sposób następujący:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	400.128	159.901
Rezerwa na podatek odroczony	(105.226)	(123.143)
	=====	=====
Podatek odroczony – aktywa (rezerwa) netto	294.902	36.758
	=====	=====

Przewidywany termin wygaśnięcia dodatnich różnic przejściowych przypada na lata 2011 - 2085.

Na podstawie aktualnych prognoz wyników Zarząd Spółki uważa, że zaprezentowane aktywa z tytułu podatku odroczonego są w pełni odzyskiwalne.

Wartość strat podatkowych na dzień 31 grudnia 2011 roku, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego wyniosła 69.392 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 78.937 tysięcy złotych).

14. Majątek socjalny oraz zobowiązania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („ZFŚS”, „Fundusz”) tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Na mocy ustawy oraz wewnętrznych regulaminów Grupa tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w ciężar kosztów. Celem funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej spółek w Grupie, pożyczek udzielonych pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych. Grupa skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie są w pełni kontrolowane przez spółki należące do Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów i zobowiązań ZFŚS.

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Aktywa dotyczące ZFŚS		
Środki pieniężne na rachunku wydzielonym ZFŚS	2.788	2.483
Należności od pracowników wynikające z ZFŚS	3.888	3.810
Pozostałe	85	66
	=====	=====
Razem	6.761	6.359
	=====	=====
Pasywa dotyczące ZFŚS		
Zobowiązania z tytułu ZFŚS	6.429	6.348
Pozostałe	332	11
	=====	=====
Razem	6.761	6.359
	=====	=====

15. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk przypadający na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku z działalności kontynuowanej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Zysk z działalności kontynuowanej przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej w tysiącach złotych (A)	648.994	679.180
Średnia ważona liczba akcji w tysiącach sztuk (B)	129.873	129.873
	=====	=====
Zysk na jedną akcję (w złotych) (A/B)	5,00	5,23
	=====	=====

Grupa nie prezentuje rozwodnionego zysku na akcję, ponieważ nie występują instrumenty rozwadniające zysk na akcję.

16. Dywidendy

W dniu 27 czerwca 2011 roku Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto Grupy LOTOS S.A. za rok kończący się 31 grudnia 2010 roku. Zgodnie z treścią uchwały zysk netto Spółki za rok kończący się 31 grudnia 2010 roku w wysokości 464.954 tysięcy złotych w całości wyłącza się od podziału pomiędzy Akcjonariuszy Spółki i przeznacza się na:

- kapitał zapasowy Spółki – w kwocie 463.454 tysięcy złotych,
- zasilenie Funduszu Celowego na finansowanie przedsięwzięć społecznych – w kwocie 1.500 tysięcy złotych.

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Spółka zaprezentowała podzielony wynik w pozycji „Zyski zatrzymane”. Dodatkowo podział wyniku na Fundusz Celowy został ujęty jako koszt za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku i zaprezentowany w pozycji rezerwy krótkoterminowe.

Do dnia publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd Spółki nie podjął uchwały w sprawie propozycji podziału wyniku za rok 2011.

17. Rzeczowe aktywa trwałe oraz środki trwałe w budowie

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Grunty	401.744	398.030
Budynki i budowle	3.583.780	2.851.534
Urządzenia techniczne i maszyny	4.441.854	2.535.512
Środki transportu i pozostałe	538.102	388.722
	=====	=====
Razem środki trwałe	8.965.480	6.173.798
	=====	=====
Środki trwałe w budowie	1.513.492	4.197.422
Zaliczki na środki trwałe w budowie	44.578	16.262
	=====	=====
Razem środki trwałe w budowie	1.558.070	4.213.684
	=====	=====
Razem	10.523.550	10.387.482

Wartość aktywowanych kosztów finansowania w środkach trwałych w budowie oraz zaliczkach na środki trwałe w budowie na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 35.078 tysięcy złotych (31 grudnia 2010 roku: 155.474 tysięcy złotych).

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Zmiany w rzeczowych aktywach trwałych oraz zaliczkach na środki trwałe w budowie

w tysiącach złotych	Środki trwałe w budowie, w tym							
	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralów ⁽¹⁾	Zaliczki na środki trwałe w budowie	Razem	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2010 (dane przekształcone)	406.693	2.519.765	1.548.136	661.866	6.160.361	70.839	153.536	11.450.357
Zwiększenia	4.271	1.070.713	1.908.398	146.625	(1.822.732)	31.860	(137.194)	1.170.081
- zakup	-	-	6.094	31.422	929.016	31.860	57.075	1.023.607
- z rozliczenia z inwestycji	4.246	1.061.710	1.901.476	111.402	(3.091.898)	-	-	(13.064)
- transfer	-	-	(291)	239	-	-	-	(52)
- przeklasyfikowanie z inwestycji w nieruchomości	25	88	-	-	-	-	-	113
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	116	2.943	23.603	-	-	26.662
- z rozliczenia zaliczek	-	-	-	-	194.269	-	(189.901)	4.368
- koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	116.210	-	(4.368)	111.842
- aktywa z tytułu likwidacji Morskich Kopalni Ropy	-	8.906	-	-	6.066	-	-	14.972
- pozostałe	-	9	1.003	619	2	-	-	1.633
Zmniejszenia	(1.144)	(16.292)	(28.573)	(14.769)	(3.592)	(188)	(80)	(64.450)
- sprzedaż	(628)	(2.814)	(6.006)	(10.078)	(708)	-	-	(20.234)
- likwidacja	(28)	(2.875)	(10.882)	(4.162)	(614)	-	-	(18.561)
- przeklasyfikowanie do inwestycji w nieruchomości	(41)	(1.578)	(515)	-	-	-	-	(2.134)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(443)	(8.987)	(11.164)	(529)	-	-	-	(21.123)
- pozostałe	(4)	(38)	(6)	-	(2.270)	(188)	(80)	(2.398)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2010	409.820	3.574.186	3.427.961	793.722	4.334.037	102.511	16.262	12.555.988

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

w tysiącach złotych	Środki trwałe w budowie, w tym							
	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralów ⁽¹⁾	Zaliczki na środki trwałe w budowie	Razem	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2011	409.820	3.574.186	3.427.961	793.722	4.334.037	102.511	16.262	12.555.988
Zwiększenia	6.539	949.542	2.172.328	279.796	(2.392.946)	35.743	28.336	1.043.595
- zakup	-	-	11.817	52.829	642.707	33.085	48.583	755.936
- z rozliczenia z inwestycji	6.134	941.408	2.065.393	210.385	(3.271.129)	-	-	(47.809)
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	2	1.818	84.858	591	10.607	2.492	-	97.876
- transfer	(14)	(213)	(249)	290	147	-	-	(39)
- przeklasyfikowanie z inwestycji w nieruchomości	417	3.116	615	35	-	-	-	4.183
- przeklasyfikowanie z aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	293	-	-	-	-	-	293
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	121	7.361	15.666	146.728	166	2.516	172.392
- z rozliczenia zaliczek	-	-	-	-	24.115	-	(24.115)	-
- koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	34.839	-	1.352	36.191
- aktywa z tytułu likwidacji Morskich Kopalni Ropy	-	2.967	2.500	-	19.040	-	-	24.507
- pozostałe	-	32	33	-	-	-	-	65
Zmniejszenia	(1.751)	(20.947)	(39.558)	(41.076)	(79.293)	-	(20)	(182.645)
- sprzedaż	(346)	(187)	(5.368)	(3.641)	(528)	-	-	(10.070)
- likwidacja	(452)	(615)	(9.010)	(4.465)	(469)	-	-	(15.011)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(953)	(20.145)	(19.219)	(2.081)	(191)	-	-	(42.589)
- pozostałe	-	-	(5.961)	(30.889)	(78.105) ⁽²⁾	-	(20)	(114.975)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2011	414.608	4.502.781	5.560.731	1.032.442	1.861.798	138.254	44.578	13.416.938

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

w tysiącach złotych	Środki trwałe w budowie, w tym						Zaliczki na środki trwałe w budowie	Razem
	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾			
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2010 (dane przekształcone)	10.309	581.690	771.428	321.612	-	-	-	1.685.039
Zwiększenia	1.339	144.351	141.111	94.701	-	-	-	381.502
- amortyzacja	1.339	144.286	140.409	91.934	-	-	-	377.968
- transfer	-	-	(259)	207	-	-	-	(52)
- przeklasyfikowanie z inwestycji w nieruchomości	-	57	-	-	-	-	-	57
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	78	1.578	-	-	-	1.656
- pozostałe	-	8	883	982	-	-	-	1.873
Zmniejszenia	(266)	(7.406)	(20.453)	(11.335)	-	-	-	(39.460)
- sprzedaż	(6)	(327)	(3.212)	(8.237)	-	-	-	(11.782)
- likwidacja	-	(908)	(10.349)	(2.572)	-	-	-	(13.829)
- przeklasyfikowanie do inwestycji w nieruchomości	-	(894)	(505)	-	-	-	-	(1.399)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(5.266)	(6.385)	(526)	-	-	-	(12.177)
- pozostałe	(260)	(11)	(2)	-	-	-	-	(273)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2010	11.382	718.635	892.086	404.978	-	-	-	2.027.081

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie, w tym		Zaliczki na środki trwałe w budowie	Razem
					- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych ⁽¹⁾			
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2011	11.382	718.635	892.086	404.978	-	-	-	2.027.081
Zwiększenia	1.398	189.213	252.023	128.041	-	-	-	570.675
- amortyzacja	1.398	187.300	250.040	117.003	-	-	-	555.741
- transfer	-	(53)	(192)	198	-	-	-	(47)
- przeklasyfikowanie z inwestycji w nieruchomości	-	1.698	606	28	-	-	-	2.332
- przeklasyfikowanie z aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	264	-	-	-	-	-	264
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	4	1.538	10.338	-	-	-	11.880
- pozostałe	-	-	31	474	-	-	-	505
Zmniejszenia	(324)	(5.232)	(31.586)	(39.716)	-	-	-	(76.858)
- sprzedaż	(22)	(49)	(5.034)	(3.264)	-	-	-	(8.369)
- likwidacja	-	(204)	(7.972)	(4.485)	-	-	-	(12.661)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(302)	(4.979)	(12.619)	(1.592)	-	-	-	(19.492)
- pozostałe	-	-	(5.961)	(30.375)	-	-	-	(36.336)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2011	12.456	902.616	1.112.523	493.303	-	-	-	2.520.898
Odpisy z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2010 (dane przekształcone)	515	6.885	4.980	412	73.581	15.454	-	86.373
Zwiększenia	-	3.254	299	142	63.047	47.692	-	66.742
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(1.687)	(4.414)	(3)	-	-	-	(6.104)
Zmniejszenia	(107)	(4.435)	(502)	(529)	(13)	-	-	(5.586)
Odpisy z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2010	408	4.017	363	22	136.615	63.146	-	141.425

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

w tysiącach złotych	Środki trwałe w budowie, w tym						Zaliczki na środki trwałe w budowie	Razem
	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów ⁽¹⁾			
Odpisy z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2011	408	4.017	363	22	136.615	63.146	-	141.425
Zwiększenia	-	13.691	2.582	1.163	262.608	2.805	-	280.044
Objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	-	-	3.731	-	1.913	-	-	5.644
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	249	-	16.619	135	-	16.868
Zmniejszenia	-	(1.323)	(571)	(148)	(69.449) ⁽²⁾	-	-	(71.491)
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Odpisy z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2011	408	16.385	6.354	1.037	348.306	66.086	-	372.490
Wartość księgowa netto 1 stycznia 2010 (dane przekształcone)	395.869	1.931.190	771.728	339.842	6.086.780	55.385	153.536	9.678.945
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2010	398.030	2.851.534	2.535.512	388.722	4.197.422	39.365	16.262	10.387.482
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2011	401.744	3.583.780	4.441.854	538.102	1.513.492	72.168	44.578	10.523.550
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

⁽¹⁾ Wartość aktywów z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów obejmuje wartość kosztów kapitalizowanych do momentu dowiedzenia technicznej wykonalności i komercyjnej zasadności wydobywania zasobów mineralnych.

⁽²⁾ w tym kwota 69.243 tysięcy złotych dotycząca na zaniechanych inwestycji (dokumentacje projektowe) w Spółce z wykorzystaniem odpisu w kwocie 69.239 tysięcy złotych.

Wartość netto składników rzeczowego majątku trwałego stanowiącego zabezpieczenie zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 7.860.999 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 5.970.414 tysięcy złotych).

Koszty obsługi zobowiązań w celu sfinansowania środków trwałych w budowie oraz zaliczek na środki trwałe w budowie w okresie roku zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku wyniosły 36.191 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 111.842 tysiące złotych).

Wartość netto aktywa z tytułu likwidacji zakładu górniczego, o którym mowa w Nocie 36.1 Dodatkowych informacji i objaśnień, na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 133.094 tysiące złotych (31 grudnia 2010: 112.929 tysięcy złotych).

Koszty amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych, dla których dowiedziono techniczną wykonalność i komercyjną zasadność wydobywania zasobów mineralnych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wyniosły 5.436 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 6.146 tysięcy złotych).

Koszty bezpośrednich zakupów materiałów i usług inwestycyjnych związanych z nakładami na poszukiwania i ocenę zasobów minerałów za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku 12.765 tysięcy złotych (2010: 15.098 tysięcy złotych), z czego bezpośrednio przepływy pieniężne dotyczące działalności inwestycyjnej związanej z nakładami na aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów wyniosły 10.843 tysiące złotych (2010 roku: 14.965 tysięcy złotych), natomiast wartość zobowiązań inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 1.922 tysiące złotych (31 grudnia 2010 roku: 133 tysiące złotych).

Koszty odpisów z tytułu utraty wartości aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów minerałów wyniosły za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku 2.805 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 47.692 tysiące złotych). Ponadto w 2010 roku Grupa umorzyła aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów minerałów w kwocie 36 tysięcy złotych.

Grupa w okresie roku zakończony 31 grudnia 2011 roku dokonała odpisu z tytułu utraty wartości nakładów związanych z projektem zgazowania ciężkiej pozostałości i produkcji energii (IGCC) w kwocie 19.352 tysiące złotych (31 grudnia 2010: 14.230 tysięcy złotych), w tym nieodpłatnie otrzymane licencje w kwocie 6.468 tysięcy złotych.

Informacja dotycząca perspektyw zagospodarowania złóż gazowych B - 4 i B - 6

Środki trwałe w budowie, w zakresie nakładów poniesionych przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. na poszukiwania złóż gazowych w obszarach B-4 i B-6 w wysokości 48.901 tysięcy złotych (w tym z tytułu poszukiwań i oceny zasobów minerałów w kwocie 48.308 tysięcy złotych) w 2010 roku zostały objęte odpisem aktualizującym odniesionym w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych. Rezultaty przeprowadzonych analiz wskazywały na konieczność poniesienia znaczących nakładów inwestycyjnych umożliwiających uzyskanie przemysłowego przyływu węglowodorów z zachowaniem dodatniej rentowności projektu. W perspektywie krótkoterminowej spółka LOTOS Petrobaltic S.A. nie przewiduje poniesienia istotnych nakładów na zagospodarowanie złóż B-4 i B-6 do czasu pozyskania partnera do wspólnego przedsięwzięcia i ustalenia zasad współpracy.

Informacja dotycząca udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych

Pozycja środki trwałe w budowie obejmuje m.in. nakłady poniesione przez spółkę LOTOS Exploration and Production Norge AS na zakup udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych (PL 316 i PL 316B) oraz nakłady na zagospodarowanie dotyczące udziałów w złożu YME w kwocie 2.596.958 tysięcy NOK (tj. 1.474.033 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku) dodatkowo skorygowane o efekt podatkowy związany z transakcją zakupu złoża YME na kwotę 75.966 tysięcy NOK (tj. 43.118 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku).

Grupa przeprowadziła test na utratę wartości aktywów w oparciu o analizy zdyskontowanych przepływów pieniężnych dla posiadanych przez spółkę LOTOS Exploration and Production Norge AS udziałów w zasobach węglowodorów w ramach nabytych koncesji wydobywczych obejmujących projekt zagospodarowania złoża YME, których wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 2.146 milionów NOK (tj. 1.218 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku) po uwzględnieniu efektu podatkowego związanego z transakcją zakupu złoża YME.

Test na utratę wartości złoża YME na dzień 31 grudnia 2011 roku dokonany został przy zastosowaniu podejścia zakładającego zmianę cen ropy o +/-15% bbl względem cen spotowych i terminowych ropy naftowej Brent według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku, zmianę o +/-15% względem kursu walutowego terminowego USD/NOK według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku, zmianę +/-15% względem wielkości zasobów złoża YME i analizując średni ważony koszt kapitału w wysokości 9,7% po uwzględnieniu opodatkowania krańcową stopą opodatkowania 78% (obowiązująca w Norwegii).

Dla potrzeb testu przyjęto scenariusz zakładający rozpoczęcie produkcji w styczniu 2013 roku.

Grupa ustala wartość odzyskiwalną złoża YME w oparciu o wartości użytkowe stosując metodę zdyskontowanych przepływów finansowych. Wyliczenie dotyczące przyszłych przepływów pieniężnych zostało dokonane przez LOTOS Exploration and Production Norge AS przy wykorzystaniu prognoz wielkości i kosztów wydobycia przedłożonych przez operatora złoża Talisman Energy AS na okres 10 lat.

Przy powyżej określonych założeniach ustalono, że wartość bilansowa aktywów związanych ze złożem YME na dzień 31 grudnia 2011 roku jest wyższa od górnej granicy przedziałów wartości odzyskiwalnych i wobec tego dokonano odpisu aktualizującego testowane aktywo na kwotę 451 milionów NOK (tj. 256 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku). Wpływ na wynik netto z działalności kontynuowanej dokonano odpisu aktualizującego testowane aktywo po uwzględnieniu podatku odroczonego wyniósł 159 milionów NOK (tj. 90 milionów złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku).

Wrażliwość na zmiany założeń

Obliczenie wartości odzyskiwalnej złoża YME jest najbardziej wrażliwe na następujące zmienne:

- Wahania cen ropy,
- Wielkość wydobywalnych zasobów ropy naftowej na złożu YME,
- Termin rozpoczęcia wydobycia ze złoża YME,
- Zmienność kursów walut NOK/USD,
- Stopy dyskontowe.

W związku z dużą zmiennością rynku, w szczególności cen ropy naftowej istnieje możliwość wystąpienia racjonalnie uzasadnionych zmian przyjętych założeń i zmiany te mogą spowodować konieczność dalszego zmniejszenia wartości bilansowej złoża YME w wyniku przekroczenia jego wartości odzyskiwalnej. Stąd też istnieje niepewność co do realizacji aktywów ujętych w związku ze złożem YME związana z faktem, że prognozowane przepływy pieniężne uzależnione są od szeregu przyszłych zdarzeń, w szczególności od zmienności rynkowych cen ropy naftowej.

Wielkość zasobów, rezerw ropy i gazu Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Wielkość zasobów, rezerw ropy i gazu Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. wynosi:

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Ropa naftowa wg kategorii 2P*	6,9 mln ton ⁽¹⁾	6,2 mln ton
Ropa naftowa wg kategorii 2C**	1,4 mln ton ⁽¹⁾	1,3 mln ton
Gaz ziemny wg kategorii 2P*	0,5 mld m ³	0,5 mld m ³
Gaz ziemny wg kategorii 2C**	6,5 mld m ³	6,5 mld m ³

⁽¹⁾ zasoby obejmują obszar działania spółek Grupy Kapitałowej AB LOTOS Geonafta na terytorium Republiki Litwy. W roku 2011 zakończona została transakcja przejęcia przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. kontroli nad aktywami litewskimi - udział spółki LOTOS Petrobaltic S.A. w AB LOTOS Geonafta wzrósł z 40,59% do 100% (patrz Nota 2 Dodatkowych informacji i objaśnień).

*2P - zasoby pewne oraz zasoby prawdopodobne

**2C – zasoby warunkowe

Program 10+ (Program Kompleksowego Rozwoju Technicznego)

Elementem strategii rozwoju Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. w latach 2006 – 2011 była realizacja Programu 10+. Celem Programu było zwiększenie zdolności przerobowej rafinerii w Gdańsku o około 75%, czyli do 10,5 miliona ton ropy naftowej rocznie przy wyższym współczynniku konwersji.

Na 31 grudnia 2010 roku, Program 10+ zgodnie z planem osiągnął 100% zaawansowania, co było równoznaczne z terminowym w stosunku do harmonogramu prac zakończeniem realizacji Programu 10+ w zakresie projektowania, dostaw i realizacji budowy instalacji podstawowych i pomocniczych.

W czerwcu 2011 roku, przez tydzień, w Spółce został przeprowadzony test sprawdzający osiągnięcie celów Programu 10+ w zakresie przerobu ropy z określonym poziomem wydajności oraz uzyskania założonej ilości i struktury produktów. Wynik testu pracy rafinerii był wymogiem umowy z bankami, które przyznały kredyty na realizację Programu 10+ i potrzebowały dowodów, że rafineria spełnia po rozbudowie warunki zawarte w umowie kredytowej.

Bank Credit Agricole, reprezentujący konsorcjum banków finansujących Program 10+, potwierdził pozytywne wyniki ruchu testowego rafinerii oraz określił dzień 25 lipca 2011 roku dniem pomyślnego zakończenia Programu 10+. W rezultacie ukończenia Programu 10+ i spełnienia warunków umowy kredytowej, zgodnie z jej zapisami, marża bankowa dla tego kredytu została obniżona.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

18. Wartości niematerialne

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Koszty zakończonych prac rozwojowych	184	184
Oprogramowanie	2.312	3.914
Patenty, znaki towarowe, licencje i koncesje, w tym:		
- koncesje GK AB LOTOS Geonafta ⁽¹⁾	464.839	81.136
Pozostałe	361.975	-
	8.245	9.591
Razem	475.580	94.825

⁽¹⁾ w roku 2011 zakończona została transakcja przejęcia przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. kontroli nad aktywami litewskimi - udział spółki LOTOS Petrobaltic S.A. w AB LOTOS Geonafta wzrósł z 40,59% do 100% (patrz Nota 2 Dodatkowych informacji i objaśnień).

Zmiany stanu wartości niematerialnych

w tysiącach złotych	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Oprogramowanie	Patenty, znaki towarowe, licencje i koncesje	Pozostałe	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem	- w tym: aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych ⁽¹⁾ (dane przekształcone)
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2010	528	14.901	134.054	11.415	-	160.898	41.146
Zwiększenia	-	1.589	33.090	5.544	-	40.223	26.160
- zakup	-	965	21.873	3.040	-	25.878	21.872
- z rozliczenia inwestycji	-	551	10.009	2.504	-	13.064	3.080
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	40	1.208	-	-	1.248	1.208
- pozostałe	-	33	-	-	-	33	-
Zmniejszenia	-	(126)	(95)	(28)	-	(249)	-
- sprzedaż	-	(45)	-	-	-	(45)	-
- likwidacja	-	(81)	(47)	(28)	-	(156)	-
- pozostałe	-	-	(48)	-	-	(48)	-
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2010	528	16.364	167.049	16.931	-	200.872	67.306
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2011	528	16.364	167.049	16.931	-	200.872	67.306
Zwiększenia	-	2.547	471.646	910	-	475.103	21.176
- zakup	-	131	12.836	92	79	13.138	12.836
- z rozliczenia inwestycji	-	247	47.210	352	-	47.809	456
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	-	1.669	378.436	438	47	380.590	-
- transfer	-	(32)	-	-	-	(32)	-
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	378	33.164	28	-	33.570	7.884
- rozliczone zaliczki	-	126	-	-	(126)	-	-
- pozostałe	-	28	-	-	-	28	-
Zmniejszenia	-	(816)	(700)	(838)	-	(2.354)	(602)
- sprzedaż	-	(11)	-	(3)	-	(14)	-
- likwidacja	-	(399)	(616)	(558)	-	(1.573)	(602)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(406)	(15)	(277)	-	(698)	-
- pozostałe	-	-	(69)	-	-	(69)	-
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2011	528	18.095	637.995	17.003	-	673.621	87.880

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

w tysiącach złotych	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Oprogramowanie	Patenty, znaki towarowe, licencje i koncesje	Pozostałe	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem	- w tym: aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych ⁽¹⁾ (dane przekształcone)
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2010	371	10.079	49.207	6.076	-	65.733	4.280
Zwiększenia	-	2.364	8.533	1.288	-	12.185	981
- amortyzacja	-	2.345	8.517	1.288	-	12.150	981
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	19	-	-	-	19	-
- pozostałe	-	-	16	-	-	16	-
Zmniejszenia	-	(123)	(47)	(24)	-	(194)	-
- sprzedaż	-	(45)	-	-	-	(45)	-
- likwidacja	-	(78)	(47)	(24)	-	(149)	-
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2010	371	12.320	57.693	7.340	-	77.724	5.261
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2011	371	12.320	57.693	7.340	-	77.724	5.261
Zwiększenia	-	4.115	51.780	2.007	-	57.902	1.497
- amortyzacja	-	2.219	49.166	1.541	-	52.926	1.497
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	-	1.610	-	438	-	2.048	-
- transfer	-	(32)	-	-	-	(32)	-
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	289	2.614	28	-	2.931	-
- pozostałe	-	29	-	-	-	29	-
Zmniejszenia	-	(705)	(631)	(589)	-	(1.925)	(602)
- sprzedaż	-	(12)	-	-	-	(12)	-
- likwidacja	-	(324)	(616)	(558)	-	(1.498)	(602)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(369)	(15)	(31)	-	(415)	-
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2011	371	15.730	108.842	8.758	-	133.701	6.156
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2010	(27)	136	5.816	-	-	5.925	5.813
Zwiększenia	-	-	21.950	-	-	21.950	21.950
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	454	-	-	454	454
Zmniejszenia	-	(6)	-	-	-	(6)	-
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2010	(27)	130	28.220	-	-	28.323	28.217
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2011	(27)	130	28.220	-	-	28.323	28.217
Zwiększenia	-	-	30.646	-	-	30.646	30.646
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	5.448	-	-	5.448	5.448
Zmniejszenia	-	(77)	-	-	-	(77)	-
	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2011	(27)	53	64.314	-	-	64.340	64.311

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

w tysiącach złotych	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Oprogramowanie	Patenty, znaki towarowe, licencje i koncesje	Pozostałe	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem	- w tym: aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych ⁽¹⁾ (dane przekształcone)
Wartość księgowa netto 1 stycznia 2010	184	4.686	79.031	5.339	-	89.240	31.053
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2010	184	3.914	81.136	9.591	-	94.825	33.828
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2011	184	2.312	464.839	8.245	-	475.580	17.413
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

⁽¹⁾Wartość aktywów z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych obejmuje wartość kosztów kapitalizowanych do momentu dowiedzenia technicznej wykonalności i komercyjnej zasadności wydobywania zasobów mineralnych.

Koszty amortyzacji wartości niematerialnych, dla których dowiedziono techniczną wykonalność i komercyjną zasadność wydobywania zasobów mineralnych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wyniosły 39.981 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 804 tysięcy złotych).

Koszty amortyzacji aktywów z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych wykazanych w wartościach niematerialnych, za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wyniosły 1.497 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 981 tysięcy złotych).

Wartość przepływów pieniężnych dotyczących działalności inwestycyjnej związanej z nakładami na aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych wyniosły za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku 12.114 tysiące złotych (2010: 26.581 tysiące złotych).

Koszty odpisów z tytułu utraty wartości aktywów z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych ujętych w wartościach niematerialnych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wyniosły 30.646 tysięcy złotych i dotyczą opisanej poniżej koncesji PL 455 (31 grudnia 2010: roku 21.950 tysięcy złotych).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS posiada następujące koncesje poszukiwawcze: 45% udziału w koncesji PL 455, 10% udziału w koncesji PL 497/497B, 25% udziału w koncesji PL 498, 25% udziału w koncesji PL 503/ 503B, 20% udziału w koncesji PL 515.

W pozycji wartości niematerialne spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS ewidencjonuje nakłady poniesione na koncesje poszukiwawcze. Na dzień 31 grudnia 2011 roku stan tych nakładów wyniósł 140.042 tysięcy NOK (tj. 79.488 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku) (2010: 115.892 tysięcy NOK na dzień 31 grudnia 2010 roku (tj. 58.769 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2010 roku)), głównie dotyczyły koncesji PL 455. W związku z brakiem pozytywnych rezultatów wierceń na licencji PL 455, na dzień bilansowy 31 grudnia 2011 roku dokonano odpisu aktualizującego skapitalizowanych kosztów badań na tej licencji w wysokości 57.660 tysięcy NOK (tj. 32.728 tysięcy złotych według średniego kursu obowiązującego przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku) (2010: 55.646 tysięcy NOK na dzień 31 grudnia 2010 roku (tj. 28.218 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2010 roku)). Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość netto wartości niematerialnych z tytułu koncesji poszukiwawczych z uwzględnieniem odpisu aktualizującego wynosi 26.737 tysięcy NOK (tj. 15.176 tysięcy złotych według średniego kursu obowiązującego przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku), patrz Nota 46 Dodatkowych informacji i objaśnień (2010: 60.246 tysięcy NOK na dzień 31 grudnia 2010 roku (tj. 30.551 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla NOK przez NBP z dnia 31 grudnia 2010 roku)).

19. Inwestycje w nieruchomości

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Wartość brutto na początek okresu	7.789	5.768
Zwiększenia:	-	2.134
- transfer z rzeczowych aktywów trwałych	-	2.134
Zmniejszenia:	(7.789)	(113)
- transfer do rzeczowych aktywów trwałych	(4.183)	(113)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(3.606)	-
	-----	-----
Wartość brutto na koniec okresu	-	7.789
	-----	-----
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	4.413	2.006
Zwiększenia:	424	2.464
- transfer z rzeczowych aktywów trwałych	-	1.399
- aktualizacja wartości	424	1.065
Zmniejszenia:	(4.837)	(57)
- transfer do rzeczowych aktywów trwałych	(2.332)	(57)
- przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(2.505)	-
	-----	-----
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	-	4.413
	-----	-----
Wartość netto na początek okresu	3.376	3.762
	=====	=====
Wartość netto na koniec okresu	-	3.376
	=====	=====

Na dzień 31 grudnia 2010 roku do nieruchomości inwestycyjnych obejmujących inwestycje w grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntów oraz budynki i budowle Grupa zaliczyła takie nieruchomości, które nie są użytkowane na własne potrzeby, ale które przyniosą korzyści w postaci przyrostu wartości lub przychodów z wynajmu.

20. Wartość firmy

w tysiącach złotych

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Wartość bilansowa wartości firmy z konsolidacji:		
- LOTOS Partner Sp. z o.o.	1.862	1.862
- LOTOS Gaz S.A. ⁽¹⁾	10.009	10.009
- Energobaltic Sp. z o.o.	1.126	1.126
	=====	=====
Razem	12.997	12.997
	=====	=====
Wartość bilansowa wartości firmy z połączenia: (powstała przy zakupie zorganizowanej części przedsiębiorstwa) ⁽²⁾		
- nabycie sieci stacji paliw ESSO	31.759	31.759
- nabycie sieci stacji paliw Slovnaft Polska	1.932	1.932
	=====	=====
Razem	33.691	33.691
	=====	=====
Razem wartość firmy	46.688	46.688
	=====	=====

⁽¹⁾ wartość firmy dotyczy nabytej przez LOTOS Paliwa Sp. z o.o. zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. (hurtowa sprzedaż paliw).

⁽²⁾ Grupa ustala wartość odzyskiwalną wartości firmy dla przejętych sieci stacji paliw od ExxonMobile Poland i Slovnaft Polska w oparciu o ich wartości użytkowe stosując metodę zdyskontowanych przepływów finansowych. Wyliczenie dotyczące przyszłych przepływów pieniężnych, zostało dokonane na podstawie prognoz przepływów pieniężnych na okres 5 lat. Wartość rezydualna dla zdyskontowanych przepływów pieniężnych została obliczona w oparciu o wzór renty wieczystej ze wzrostem. Zastosowana została ekstrapolacja dotycząca przepływów pieniężnych wykraczających poza okres 5 lat przy użyciu stałej stopy wzrostu w wysokości 1,84% (w roku 2010 2,23%) w oparciu o ilościową prognozę dynamiki wzrostu konsumpcji paliw w Polsce w latach 2009-2015. Grupa dla celów testu wartości firmy przyjęła średni ważony koszt kapitału WACC netto na poziomie 8,73% (2010: 8,61%). Indywidualnie wyliczone dla każdego ośrodka wypracowującego środki pieniężne zdyskontowane przepływy pieniężne zostały ubruttowane.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku Grupa przeprowadziła testy na trwałą utratę wartości aktywów. Grupa na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku nie dokonała dodatkowych odpisów z tytułu utraty wartości firmy, przeprowadzone testy na utratę wartości wartości firmy alokowanej do poszczególnych ośrodków generujących przepływy pieniężne nie wykazały konieczności dokonywania odpisów.

21. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych Grupy:

Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
AB LOTOS Geonafta (przed połączeniem AB „Naftos Gavyba”) (spółka posiada swoją grupę kapitałową) ⁽¹⁾	Gargždai, Litwa	Poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej, świadczenie usług wiertniczych oraz kupno i sprzedaż ropy naftowej	_(2)	40,31% ⁽³⁾

⁽¹⁾ W skład Grupy Kapitałowej AB LOTOS Geonafta wchodzi: spółka zależna UAB Geńciu Nafta oraz dwie jednostki znajdujące się pod wspólną kontrolą: UAB Minijos Nafta oraz UAB Manifoldas.

⁽²⁾ Po uzyskaniu zgód Zgromadzenia Akcjonariuszy spółki LOTOS Petrobaltic S.A. oraz litewskiego urzędu antymonopolowego w dniu 3 lutego 2011 roku nastąpiło nabycie przez spółkę zależną od LOTOS Petrobaltic S.A. spółkę AB LOTOS Baltija 100% akcji spółki UAB Meditus, będącej właścicielem 59,41% akcji spółki AB Geonafta. Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. posiadała bezpośrednio 40,59% akcji spółki AB Geonafta. W wyniku transakcji spółka LOTOS Petrobaltic S.A. objęła kontrolę nad spółką AB Geonafta.

⁽³⁾ Na dzień 31 grudnia 2010 roku właścicielami spółki AB Geonafta była spółka LOTOS Petrobaltic S.A. posiadająca 40,59% udział w kapitale zakładowym oraz UAB Meditus, posiadająca 59,41% udział w kapitale zakładowym. Grupa pośrednio posiadała 40,31% udział w kapitale zakładowym AB Geonafta.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności.

Tabela poniżej przedstawia skrócone informacje dotyczące inwestycji w Grupie Kapitałowej AB Geonafta:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Aktywa razem	-	267.219
Zobowiązania i rezerwy razem	-	37.941
	-----	-----
Aktywa netto	-	229.278
	=====	=====
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	-	93.064⁽¹⁾
	=====	=====

⁽¹⁾ wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych uwzględnia dywidendę w kwocie 9.782 tysięcy złotych, zgodnie z uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia AB Geonafta z dnia 17 maja 2010 roku.

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011 ⁽¹⁾	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Przychody ze sprzedaży	20.769	189.233
Zysk netto	7.135	45.944
	-----	-----
Udział Grupy w zysku netto jednostek stowarzyszonych	2.896	18.649
	=====	=====
Udział Grupy w całkowitych dochodach jednostek stowarzyszonych	2.896	17.910
	=====	=====

⁽¹⁾ dane za okres do dnia połączenia o którym mowa powyżej.

22. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

w tysiącach złotych

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży⁽¹⁾		
Grunty	18	443
Budynki i budowle	679	3.172
Urządzenia techniczne i maszyny	-	2.395
Środki transportu i pozostałe	-	2
Nieruchomości	1.100	-
	-----	-----
	1.797	6.012
	-----	-----
Aktywa jednostek powiązanych przeznaczonych do sprzedaży⁽²⁾		
Wartości niematerialne	284	-
Grunty	631	-
Budynki i budowle	14.377	-
Urządzenia techniczne i maszyny	6.600	6
Środki transportu i pozostałe	481	-
Środki trwałe w budowie	191	-
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	1.600	13
	-----	-----
	24.164	19
	-----	-----
Zapasy	24.728	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	58.130	818
Należności z tytułu podatku dochodowego	141	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	87	77
Rozliczenia międzyokresowe czynne	77	985
	-----	-----
	83.163	1.880
	=====	=====
Razem aktywa przeznaczone do sprzedaży	109.124	7.911
	=====	=====
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami jednostek powiązanych przeznaczonymi do sprzedaży⁽²⁾		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, rozliczenia międzyokresowe bierne oraz pozostałe zobowiązania	15.783	173
Oprocentowane kredyty i pożyczki	20.859	-
Rezerwy	3.756	-
	=====	=====
Razem zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami przeznaczonymi do sprzedaży	40.398	173
	=====	=====

⁽¹⁾ Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży w Grupie na dzień 31 grudnia 2011 roku obejmują między innymi lokal mieszkalny wraz z przynależną mu nieruchomością gruntową oraz nieruchomość w postaci rozlewni gazu.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży w Grupie na dzień 31 grudnia 2010 roku obejmują między innymi prawa wieczystego użytkowania gruntów, budynki, budowle, urządzenia techniczne i maszyny związane głównie z majątkiem z obszaru przerobu ropy naftowej, katalitycznego przerobu tworzyw sztucznych oraz majątkiem wydziału produkcji ciężkiego oleju opałowego w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Jasło S.A.

⁽²⁾ Aktywa jednostek powiązanych przeznaczonych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2011 roku obejmują aktywa związane ze spółką LOTOS Parafiny Sp. z o.o. W dniu 10 stycznia 2012 roku nastąpiła sprzedaż 100% udziałów

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. na rzecz podmiotu zewnętrznego tj. na rzecz spółki Krokus Chem Sp. z o.o. (patrz Nota 46 Dodatkowych informacji i objaśnień).

Aktywa jednostek powiązanych przeznaczonych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2010 roku obejmują aktywa związane ze spółką „PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A. (spółka zależna LOTOS Jasło S.A.).

W dniu 11 lutego 2011 roku spółka LOTOS Jasło S.A. podpisała z podmiotem zewnętrznym umowę sprzedaży pięciu obszarów inwestycyjnych, w tym zorganizowanej części przedsiębiorstwa oraz pakietu 95,5% akcji spółki „PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A. za łączną wartość 10.200 tysięcy złotych. Aktywa te zostały sprzedane z zyskiem w kwocie 3.169 tysięcy złotych, ujętym w kwocie 2.490 tysięcy złotych w pozostałych przychodach operacyjnych (patrz Nota 12.2 Dodatkowych informacji i objaśnień) oraz w kwocie 679 tysięcy złotych w pozycji Utrata kontroli nad jednostką zależną w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

W okresie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2010 roku Grupa sprzedała ze stratą w kwocie 224 tysięcy złotych aktywa przeznaczone do sprzedaży, które obejmowały między innymi grunty własne, prawa wieczystego użytkowania gruntów, budynki, budowle, maszyny i urządzenia związane ze stacjami paliw i bazą przeładunkowo – magazynową (aktywami związanymi z działalnością logistyczną) oraz środki transportu – lokomotywy (patrz Nota 12.5 Dodatkowych informacji i objaśnień).

Aktywa przeznaczone do sprzedaży, reprezentują wartości, które zdaniem Grupy zostaną sprzedane w ciągu 12 miesięcy od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa przeznaczone do sprzedaży zaprezentowane w segmencie produkcji i handlu na dzień 31 grudnia 2011 roku wynoszą 109.124 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 7.911 tysięcy złotych).

W okresie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku Grupa nie zawiązała w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych odpisu aktualizującego aktywa przeznaczone do sprzedaży (31 grudnia 2010: 2.800 tysięcy złotych), patrz Nota 12.5 Dodatkowych informacji i objaśnień.

W okresie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku Grupa nie rozwiązała w pozostałe przychody operacyjne odpisu aktualizującego aktywa przeznaczone do sprzedaży (31 grudnia 2010: 4.117 tysięcy złotych), patrz Nota 12.2 Dodatkowych informacji i objaśnień.

23. Długoterminowe aktywa finansowe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Udziały w jednostkach pozostałych	9.746	9.915
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych:	12.098	19.408
- futures (emisja CO ₂)	-	580
- swap procentowy (IRS)	12.098	18.828
Inne długoterminowe aktywa finansowe:	74.345	24.776
- fundusz likwidacyjny	24.491	21.668
- lokaty ⁽¹⁾	38.106	-
- depozyty zabezpieczające ⁽²⁾	11.748	3.108
	=====	=====
Razem	96.189	54.099
	=====	=====

⁽¹⁾Lokaty w kwocie 38.106 tysięcy złotych stanowią środki zarezerwowane na remont postojowy w 2013 roku w Grupie LOTOS S.A. zgodnie z zawartymi umowami kredytowymi na finansowanie Programu 10+.

⁽²⁾Depozyty zabezpieczające obejmują m.in. kwotę 9.637 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 998 tysięcy złotych) depozytu Grupy LOTOS S.A. złożonego w firmie brokerskiej Marex Financial w celu umożliwienia realizacji transakcji na platformie internetowej ICE Futures.

24. Zapasy

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Wyroby gotowe	1.544.783	1.171.917
Półprodukty i produkty w toku	623.582	449.497
Towary	238.397	251.531
Materiały	3.449.078	2.633.846
	=====	=====
Zapasy netto	5.855.840	4.506.791
	=====	=====

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość bilansowa zapasów wycenionych po koszcie wytworzenia lub cenie nabycia wyniosła 5.837.055 tysięcy złotych a według ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania 18.785 tysięcy złotych (31 grudnia 2010 odpowiednio: 4.492.232 tysięcy złotych, 14.559 tysięcy złotych).

Wartość zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 5.048.329 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 3.896.635 tysięcy złotych).

Odpisy aktualizujące wartość zapasów

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Wyroby gotowe	4.592	1.120
Półprodukty i produkty w toku	58	19
Towary	42	43
Materiały	6.745	6.404
	=====	=====
Odpisy aktualizujące wartość zapasów, razem	11.437	7.586
	=====	=====

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Stan na początek okresu	7.586	9.251
Zwiększenia, w tym:	6.605	935
- objęcie kontrolą GK AB		
LOTOS Geonafta	1.002	-
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	76	-
Rozwiązanie	(718)	(2.071)
Wykorzystanie	(769)	(529)
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(1.267)	-
	=====	=====
Stan na koniec okresu	11.437	7.586
	=====	=====

Obowiązkowe zapasy paliw ciekłych

W latach 2010 - 2011 Grupa stosowała obowiązujące od dnia 7 kwietnia 2007 roku zasady funkcjonowania systemu zapasów obowiązkowych, wprowadzone ustawą z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz.U. Nr 52, poz. 343, z dnia 23 marca 2007 roku) z późniejszymi zmianami.

Zapasy obowiązkowe obejmują ropę naftową, produkty naftowe (paliwa ciekłe), gaz płynny LPG. W ustawie z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz.U. Nr 52, poz. 343, z dnia 23 marca 2007 roku) z późniejszymi zmianami zdefiniowana została podstawa obliczania wymaganej ilości zapasów oraz określono zakres podmiotowy obowiązku rozbudowy zapasów obowiązkowych w 2007 roku na poziomie 73 dni i od 2008 roku 76 dni z wyłączeniem gazu płynnego LPG.

Szczegółowe zasady funkcjonowania systemu zapasów obowiązkowych ustalają obowiązujące od dnia 25 maja 2007 roku następujące rozporządzenia Ministra Gospodarki:

- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie szczegółowego wykazu surowców oraz produktów naftowych objętych systemem zapasów interwencyjnych (Dz. U. Nr 81 poz. 546) z późniejszymi zmianami,
- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie szczegółowego sposobu tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw oraz ustalania ich ilości (Dz. U. Nr 81 poz. 547) z późniejszymi zmianami,
- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie rejestru producentów i handlowców obowiązanych do tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw (Dz. U. Nr 81 poz. 548) z późniejszymi zmianami,
- z dnia 24 kwietnia 2007 roku w sprawie szczegółowego sposobu obniżania ilości zapasów obowiązkowych ropy naftowej lub paliw (Dz. U. Nr 81 poz. 549) z późniejszymi zmianami.

Wartość brutto zapasów obowiązkowych z uwzględnieniem powyższych przepisów jest następująca:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Zapasy obowiązkowe	4.427.752 =====	2.980.241 =====

25. Należności długoterminowe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Należności z tytułu umów partnerskich ⁽¹⁾ , w tym:	7.659	11.198
- należności z tytułu pakietów startowych	4.041	5.623
Należności inwestycyjne	630	1.044
Należności z tytułu kaucji	20.919	12.594
Pozostałe należności	4.105	3.776
Należności netto	33.313	28.612
Odpis aktualizujący wartość należności	17.236 =====	141 =====
Należności brutto	50.549 =====	28.753 =====

⁽¹⁾należności długoterminowe z tytułu umów partnerskich dotyczą nakładów poniesionych na wizualizację na stacjach paliw, oddanych do użytkowania na podstawie umów zawieranych na okres 5 - 10 lat.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Stan na początek okresu	141	-
Zwiększenia, w tym:	17.157	141
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	16.083	-
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	1.074	-
Rozwiązanie	(62)	-
	=====	=====
Stan na koniec okresu	17.236	141
	=====	=====

Analiza wiekowania należności z tytułu pakietów startowych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
powyżej roku do 2 lat	1.920	1.871
powyżej 2 lat do 5 lat	2.121	3.752
powyżej 5 lat do 10 lat	-	-
	=====	=====
Razem	4.041	5.623
	=====	=====

26. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Należności z tytułu dostaw i usług, w tym:	2.075.562	1.740.890
- od jednostek powiązanych	90	-
Należności budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych	52.858	39.914
Należności z tytułu umów partnerskich, w tym:	1.947	1.919
- należności z tytułu pakietów startowych	1.947	1.919
Należności z tytułu kaucji	7.998	4.896
Należności inwestycyjne	1.299	2.298
Pozostałe należności ⁽¹⁾	50.365	32.022
Należności netto	2.190.029	1.821.939
Odpis aktualizujący wartość należności	178.410	182.213
	=====	=====
Należności brutto	2.368.439	2.004.152
	=====	=====

⁽¹⁾ w tym kwota dotycząca akcyzy od przesunięć międzymagazynowych w kwocie 33.620 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 20.911 tysięcy złotych).

Okres spłaty należności handlowych związany z normalnym tokiem sprzedaży wynosi 7 - 60 dni. Koncentracja ryzyka związanego z działalnością handlową jest ograniczona ze względu na dużą liczbę kontrahentów.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku na należnościach Grupy nie była ustanowiona cesja z tytułu zabezpieczenia kredytów (31 grudnia 2010: 2.143 tysiące złotych).

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Stan na początek okresu	182.213	180.497
Zwiększenia ⁽¹⁾ , w tym:	15.104	13.340
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	624	-
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	42	-
Rozwiązanie ⁽²⁾	(6.263)	(5.008)
Wykorzystanie	(12.063)	(6.616)
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(581)	-
	=====	=====
Stan na koniec okresu	178.410	182.213
	=====	=====

⁽¹⁾ w tym kwota 11.053 tysięcy złotych odniesiona w pozostałe koszty operacyjne (2010: 12.556 tysięcy złotych) oraz kwota 412 tysięcy złotych (2010: 784 tysięcy złotych) pomniejszająca przychody finansowe z tytułu odsetek.

⁽²⁾ w tym kwota 4.151 tysięcy złotych odniesiona w pozostałe przychody operacyjne (2010: 4.827 tysięcy złotych).

Analiza wrażliwości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku została przedstawiona w Nocie 42.3.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Analiza wiekowania należności przeterminowanych nieobjętych odpisem aktualizującym na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Do 1 miesiąca	104.255	53.961
Od 1 do 3 miesięcy	10.051	8.862
Od 3 do 6 miesięcy	1.057	2.765
Od 6 miesięcy do 1 roku	4.106	261
Powyżej 1 roku	4.888	5.754
	=====	=====
Razem	124.357	71.603
	=====	=====

W 2011 roku Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A. posiadała jednego odbiorcę, którego udział w przychodach ze sprzedaży ogółem Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. przekroczył 10%. Była to firma Shell POLSKA Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, której udział w przychodach ze sprzedaży wyniósł 10,25%. W 2010 roku Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A. nie posiadała żadnego odbiorcy, którego udział w przychodach ze sprzedaży ogółem Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. przekroczył 10%. Udział należności kontrahenta Shell POLSKA Sp. z o.o., ani żadnego innego kontrahenta w sumie bilansowej Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. nie przekroczył 10%.

W ocenie Spółki w odniesieniu do należności handlowych, z wyjątkiem należności od wymienionego wyżej głównego odbiorcy nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego. Maksymalna ekspozycja Spółki na ryzyko kredytowe na dzień bilansowy jest najlepiej reprezentowana przez wartość bilansową tych instrumentów.

27. Rozliczenia międzyokresowe czynne

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Ubezpieczenie majątkowe i inne	31.015	24.076
Remonty	1.078	273
Czynsz i dzierżawa	2.549	1.566
Prowizje od kredytów rozliczane w czasie	3.311	5.066
Pozostałe	9.218	5.696
	=====	=====
Razem	47.171	36.677
	=====	=====
Część długoterminowa	6.789	4.003
Część krótkoterminowa	40.382	32.674

28. Krótkoterminowe aktywa finansowe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych:	37.202	49.962
- swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	-	1.472
- futures (emisja CO ₂)	8.304	35
- forwardy i spoty walutowe	17.258	37.541
- terminowe transakcje stopy procentowej (FRA)	-	655
- swap procentowy (IRS)	11.640	10.259
Lokaty ⁽¹⁾	40.565	5.932
Udzielone pożyczki	1.614	-
Udziały w jednostkach pozostałych	-	12
Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych ⁽²⁾	49.671	-
	=====	=====
Razem	129.052	55.906
	=====	=====

⁽¹⁾ Na pozycję lokat składają się głównie lokaty Grupy LOTOS S.A.:

- lokaty w kwocie 7.874 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 5.932 tysięcy złotych) dotyczące zabezpieczenia spłaty odsetek od kredytu na finansowanie zapasów,
- lokaty w kwocie 32.623 tysięcy złotych dotyczące zabezpieczenia spłaty odsetek od kredytów zaciągniętych na finansowanie Programu 10+.

⁽²⁾ Na pozycję środków pieniężnych zablokowanych na rachunkach bankowych składają się:

- blokada środków pieniężnych w kwocie 18.320 tysięcy złotych na rachunku bankowym spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. dokonana przez komornika w sprawie postępowania sądowego dotyczącego spółki WANDEKO (patrz Nota 38.4 Dodatkowych informacji i objaśnień),
- środki pieniężne w kwocie 26.169 tysięcy złotych Grupy Kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A. zarezerwowane na płatności za zakup udziałów (patrz Nota 2 Dodatkowych informacji i objaśnień),
- środki pieniężne w kwocie 5.182 tysięcy złotych Grupy Kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A. dotyczące zabezpieczenia spłaty odsetek od kredytów.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa nie posiadała otwartych transakcji hedgingu obowiązkowego, na których ustanowiono cesję tytułem zabezpieczenia kredytu, o którym mowa w Nocie 34 Dodatkowych informacji i objaśnień (31 grudnia 2010 roku: 1.326 tysięcy złotych).

29. Świadczenia pracownicze

29.1 Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Grupa wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych i rentowych zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. W związku z tym Grupa na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalne firmy aktuarialne lub na podstawie własnych szacunków tworzy rezerwy na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych. Kwotę tych rezerw oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Stan na początek okresu	107.829	98.694
Utworzenie rezerwy, w tym:	42.013 ⁽¹⁾	32.695
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	555	-
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	70	-
Przeklasyfikowane do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(3.476)	-
Wyplacone świadczenia	(9.585)	(10.970)
Rozwiązanie rezerwy	(4.179)	(6.332)
Wykorzystanie rezerwy	(801)	(6.258)
	=====	=====
Stan na koniec okresu	131.801	107.829
	=====	=====

⁽¹⁾ zmiana sposobu ustalania podstawy obliczania świadczeń pracowniczych (likwidacja współczynnika zmiany wynagrodzenia zasadniczego).

Główne założenia przyjęte przez aktuarusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Stopa dyskontowa (%)	5,7%	5,8%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,5%	2,5%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	1%-11,4%	1%-12,9%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	0%-3,5%	0%-5%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń w latach następnych(%)	1,5%-6%	1,5%-7%

- Do dyskontowania przyszłych wypłat świadczeń przyjęto stopę dyskontową w wysokości 5,7%, tj. na poziomie rentowności najbezpieczniejszych długoterminowych papierów wartościowych notowanych na polskim rynku kapitałowym, według stanu na dzień wyceny (31 grudnia 2010: 5,8%).
- Przyjęto długookresową roczną stopę wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej na poziomie 5% w skali roku, co stanowi sumę: realnej rocznej stopy wzrostu wynagrodzeń w wysokości 2,5% i długookresowej rocznej stopy inflacji na poziomie 2,5% (celu inflacyjnego Narodowego Banku Polskiego).
- Przyjęto długookresową roczną stopę wzrostu wynagrodzeń w Grupie na poziomie od 0% do 3,5% w roku 2012, oraz od 0% do 6% w latach kolejnych (31 grudnia 2010: długookresowa roczna stopa wzrostu wynagrodzeń na poziomie od 0% do 5% w roku 2011). Zaprezentowane przedziały wartości wskaźników stanowią syntetyczne zestawienie tych wielkości ustalonych na poziomie bezwzględnym odrębnie dla poszczególnych podmiotów Grupy.
- Prawdopodobieństwo odejść pracowników przyjęto na podstawie danych historycznych dotyczących rotacji zatrudnienia w Grupie oraz danych statystycznych dotyczących odejść pracowniczych w branży. Wskaźniki rotacji przyjęte przez aktuarusza zostały ustalone w podziale na mężczyzn i kobiety oraz na 9 kategorii wiekowych w przedziałach pięcioletnich.
- Umieralność i prawdopodobieństwo dożycia przyjęto zgodnie z Tablicami Trwania Życia 2010, publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny, przyjmując, że populacja zatrudnionych w Spółce odpowiada średniej dla Polski pod względem umieralności (31 grudnia 2010: Tablicami Trwania Życia 2009).
- Przyjęto normalny tryb przechodzenia pracowników na emeryturę, tj. dla mężczyzn – po ukończeniu 65 roku życia, a dla kobiet – po ukończeniu 60 roku życia, z wyjątkiem tych zatrudnionych, którzy według informacji dostarczonych przez Grupę spełnią warunki wymagane do skorzystania z prawa do przejścia na wcześniejszą emeryturę.
- W założeniach przyjęto wielkości z pominięciem przypadków związanych z realizacją zmian organizacyjnych.

29.2 Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

Wartość kosztów świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz odszkodowań z tytułu zakazu konkurencji w 2011 roku wyniosła łącznie 5.703 tysięcy złotych (2010: 2.236 tysięcy złotych).

Wartość rezerw na koszty świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy w 2011 roku wyniosła łącznie 18 tysięcy złotych (2010: 806 tysięcy złotych).

30. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Środki pieniężne w banku	380.668	381.995
Środki pieniężne w kasie	322	273
Inne środki pieniężne	2.690	333
	=====	=====
Razem	383.680	382.601
	=====	=====

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od krótkoterminowych stóp procentowych na rynku międzybankowym. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi środkami kredytowymi w wysokości 1.621.940 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 781.210 tysięcy złotych) związanymi z kredytami obrotowymi (w tym przyznany kredyt obrotowy Konsorcjum banków (4), patrz Nota 34 Dodatkowych informacji i objaśnień), w odniesieniu do których wszystkie warunki zawieszające zostały spełnione.

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosły 4.384 tysiące złotych (31 grudnia 2010: 33.654 tysiące złotych) i dotyczą głównie:

- środków w kwocie 2.892 tysiące złotych (31 grudnia 2010: 14.356 tysięcy złotych) na rachunku wydzielonym do obsługi płatności związanych z inwestycjami w ramach Programu 10+,
- środków pieniężnych w kwocie 1.194 tysiące złotych (31 grudnia 2010: 693 tysiące złotych) stanowiących warunkowy depozyt bankowy.

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w sprawozdaniu z pozycji finansowej wykazane są w pozycji „Środki pieniężne w kasie i banku” oraz „Inne środki pieniężne”.

Wartość środków pieniężnych na rachunkach bankowych, na których ustanowiono zabezpieczenie zobowiązań Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosły 773 tysiące złotych (31 grudnia 2010: 446 tysięcy złotych).

31. Informacja o strukturze środków pieniężnych do sprawozdania z przepływów pieniężnych

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Środki pieniężne w banku	30	380.668	381.995
Środki pieniężne w kasie	30	322	273
Inne środki pieniężne	30	2.690	333
Kredyty w rachunku bieżącym	34	(222.128)	(264.368)
		=====	=====
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, razem		161.552	118.233
		=====	=====

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od krótkoterminowych stóp procentowych na rynku międzybankowym. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w sprawozdaniu z pozycji finansowej wykazane są w pozycji „Środki pieniężne i ich ekwiwalenty”.

Przyczyny występowania różnic pomiędzy zmianami niektórych pozycji sprawozdania z pozycji finansowej oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

Należności w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Bilansowa zmiana stanu należności długoterminowych i krótkoterminowych netto		(458.175)	(207.829)
Zmiana stanu należności z tytułu podatku dochodowego		92.946	(5.874)
Zmiana stanu należności inwestycyjnych		(1.531)	2.958
Zmiana stanu należności z tytułu sprzedaży udziałów		400	(83)
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej		21.282	-
Kompensata należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych ze zobowiązaniami z tytułu VAT		(7.562)	(77.933)
Kompensata zobowiązań z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych z należnościami z tytułu VAT		(29.413)	-
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	22	(58.130)	(818)
Pozostałe		(1.195)	(9.130)
		-----	-----
Zmiana stanu należności w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		(441.378)	(298.709)
Zapasy w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Bilansowa zmiana stanu zapasów		(1.349.049)	(1.483.647)
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej		16.590	-
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	22	(24.728)	-
Pozostałe		4.279	-
		-----	-----
Zmiana stanu zapasów w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		(1.352.908)	(1.483.647)

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe bierne w tysiącach złotych		za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań długoterminowych i krótkoterminowych oraz rozliczeń międzyokresowych biernych		2.325.120	1.784.317
Zmiana stanu kredytów i pożyczek długoterminowych i krótkoterminowych		(1.064.835)	(635.651)
Korekta z tytułu lokat zarezerwowanych na spłatę kredytów		(168.346)	1.263
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych		16.955	24.052
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji obligacji		52.670	(52.670)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu nabycia wierzytelności		38.793	-
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu nabycia udziałów		(15.363)	(1.926)
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej		(71.632)	-
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(120.746)	8.878
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu podatku dochodowego		7.768	(3.321)
Kompensata należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych z zobowiązaniami z tytułu VAT		7.562	77.937
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu ujemnej wyceny pochodnych instrumentów finansowych		12.029	(43.436)
Otrzymane dotacje		(2.211)	-
Korekta z tytułu środków zarezerwowanych na nabycie udziałów		(26.169)	-
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży		15.696	173
Pozostałe		(1.286)	(2)
		-----	-----
Zmiana stanu zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych biernych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		1.006.005	1.159.614
Rezerwy	Nota	za rok zakończony	za rok zakończony
w tysiącach złotych		31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Bilansowa zmiana stanu rezerw		61.605	59.518
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej		(15.704)	-
Zmiana stanu rezerwy na podatek odroczony		17.917	(32.532)
Zmiana stanu rezerwy na Morskie Kopalnie Ropy		(29.374)	(17.135)
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	22	3.756	-
		-----	-----
Zmiana stanu rezerw w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		38.200	9.851
Rozliczenia międzyokresowe czynne	Nota	za rok zakończony	za rok zakończony
w tysiącach złotych		31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Bilansowa zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych		(250.721)	(91.242)
Zmiana struktury Grupy Kapitałowej		783	-
Zmiana stanu aktywa z tytułu podatku odroczonego		240.227	85.634
Zmiana stanu prowizji od kredytów odnawialnych rozliczanych w czasie		(1.754)	(365)
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	22	(77)	(985)
Pozostałe		(2.113)	(11)
		-----	-----
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		(13.655)	(6.969)

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Środki pieniężne w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych	1.079	37.475
Zmiana stanu oprocentowanych kredytów w rachunku bieżącym	42.240	246.346
	-----	-----
Zmiana stanu środków pieniężnych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	43.319	283.821
Przyczyny występowania różnic pomiędzy pozycjami ujawnionymi w Dodatkowych informacjach i objaśnieniach a pozycjami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych		
Amortyzacja w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Amortyzacja wykazana w zmianie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	608.667	390.118
Koszty amortyzacji bezpośrednio związane z nakładami na środki trwałe w budowie	(59)	(217)
	-----	-----
Amortyzacja wykazana w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	608.608	389.901
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w tysiącach złotych		
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych wykazany w zmianie rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(720.412)	(992.410)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	(22.895)	(24.052)
Nabycie środków trwałych w drodze leasingu	110.955	4.828
Pozostałe	3.019	(15.639)
	-----	-----
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych wykazany w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(629.333)	(1.027.273)

Pozostałe pozycje dotyczące sprawozdania z przepływów pieniężnych

Inne korekty w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Środki zarezerwowane na spłatę odsetek		(37.479)	-
Przeklasyfikowanie do krótkoterminowych aktywów finansowych	28	(18.320)	-
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży		3.082	(77)
		-----	-----
Inne korekty		(52.717)	(77)

Inne wydatki z tytułu aktywów finansowych w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Środki zarezerwowane na remont postojowy w 2013 roku w Grupie LOTOS S.A. zgodnie z zawartymi umowami kredytowymi na finansowanie Programu 10+	(38.106)	-
Depozyt zabezpieczający Grupy LOTOS S.A. złożony w firmie brokerskiej Marex Financial w celu umożliwienia realizacji transakcji na platformie internetowej ICE Futures	(8.639)	-
Przekazanie środków na konto bankowe Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego	(1.898)	-
	-----	-----
Inne wydatki z tytułu aktywów finansowych	(48.643)	-

32. Kapitał podstawowy

Struktura własności kapitału podstawowego Grupy LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku była następująca:

	Ilość akcji	Ilość głosów	Wartość nominalna akcji (w złotych)	Udział w kapitale podstawowym⁽¹⁾
Skarb Państwa ⁽²⁾	69.076.392	69.076.392	69.076.392	53,19%
Pozostali akcjonariusze	60.796.970	60.796.970	60.796.970	46,81%
Razem	129.873.362	129.873.362	129.873.362	100,00%

⁽¹⁾ udział w kapitale podstawowym odpowiada udziałowi w ogólnej liczbie głosów,

⁽²⁾ zgodnie z oświadczeniem Akcjonariusza, które zostało przekazane Grupie LOTOS S.A. w dniu 29 stycznia 2010 roku.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku kapitał podstawowy składał się z 129.873.362 akcji zwykłych mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym, o wartości nominalnej 1 złoty, które są równoważne pojedynczemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu i posiadają prawo do dywidendy.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Struktura własności kapitału podstawowego Grupy LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2010 roku była następująca:

	Ilość akcji	Ilość głosów	Wartość nominalna akcji (w złotych)	Udział w kapitale podstawowym ⁽¹⁾
Skarb Państwa ⁽²⁾	69.076.392	69.076.392	69.076.392	53,19%
ING OFE ⁽³⁾	6.524.479	6.524.479	6.524.479	5,02%
Pozostali akcjonariusze	54.272.491	54.272.491	54.272.491	41,79%
Razem	129.873.362	129.873.362	129.873.362	100,00%

⁽¹⁾ udział w kapitale podstawowym odpowiada udziałowi w ogólnej liczbie głosów.

⁽²⁾ zgodnie z oświadczeniem Akcjonariusza, które zostało przekazane Grupie LOTOS S.A. w dniu 29 stycznia 2010 roku. Do dnia przekazania do publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółka nie otrzymała innego oświadczenia Akcjonariusza o zmianie wskazanego stanu posiadania akcji Spółki.

⁽³⁾ zgodnie z oświadczeniem Akcjonariusza, które zostało przekazane Grupie LOTOS S.A. w dniu 23 listopada 2009 roku. ING Otwarty Fundusz Emerytalny zarejestrował na Walnym Zgromadzeniu Grupy LOTOS S.A., które odbyło się w dniu 28 czerwca 2010 roku 8.500.000 akcji Spółki, które stanowiły 6,54% kapitału akcyjnego Grupy LOTOS S.A.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku kapitał podstawowy składał się z 129.873.362 akcji zwykłych mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym, o wartości nominalnej 1 złoty, które są równoważne pojedynczemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy i posiadają prawo do dywidendy.

Przyjęcie akcji serii C Grupy LOTOS S.A. do depozytu papierów wartościowych przez KDPW S.A., dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu giełdowego akcji serii C Grupy LOTOS S.A.

Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. (KDPW) na podstawie Uchwały Zarządu nr 895/10 z dnia 29 grudnia 2010 roku postanowiła przyjąć do depozytu papierów wartościowych 16.173.362 akcje zwykłe na okaziciela serii C spółki Grupa LOTOS S.A. o wartości nominalnej 1 złoty każda oraz oznaczyć je kodem PLLOTOS00025 pod warunkiem podjęcia decyzji o wprowadzeniu tych akcji do obrotu na rynku regulowanym, na który zostały wprowadzone inne akcje Grupy LOTOS S.A. oznaczone kodem PLLOTOS00025, przez spółkę prowadzącą ten rynek.

Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. uchwałą Nr 16/2011 z dnia 4 stycznia 2011 roku postanowił dopuścić do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 16.173.362 akcje zwykłe na okaziciela serii C spółki Grupa LOTOS S.A. o wartości nominalnej 1 złoty każda. Na podstawie wyżej wymienionej uchwały Zarząd Giełdy postanowił wprowadzić z dniem 10 stycznia 2011 roku w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym akcje serii C spółki Grupa LOTOS S.A. o których mowa powyżej.

Zgodnie z Komunikatem Działu Operacyjnego Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. (KDPW), w dniu 10 stycznia 2011 roku nastąpiła rejestracja w KDPW 16.173.362 akcji Grupy LOTOS S.A. pod kodem ISIN PLLOTOS00025. Łączna liczba papierów wartościowych po rejestracji pod kodem ISIN PLLOTOS00025 wyniosła 129.804.251.

Zmniejszenie udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Grupy LOTOS S.A. przez ING Otwarty Fundusz Emerytalny

W dniu 7 lutego 2011 roku Zarząd Grupy LOTOS S.A. otrzymał zawiadomienie, zgodnie z którym ING Otwarty Fundusz Emerytalny, w wyniku zbycia akcji Spółki rozliczonych w dniu 2 lutego 2011 roku, obniżył udział w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki poniżej 5%. Przed zbyciem akcji ING Otwarty Fundusz Emerytalny posiadał 6.640.532 akcje Grupy LOTOS S.A., stanowiące 5,11% kapitału zakładowego Emitenta i był uprawniony do 6.640.532 głosów na Walnym Zgromadzeniu, co stanowiło 5,11% ogólnej liczby głosów. W dniu 7 lutego 2011 roku na rachunku papierów wartościowych Funduszu ING znajdowało się 5.957.442 akcje Grupy LOTOS S.A., co stanowiło 4,59% jej kapitału zakładowego i uprawniało do 5.957.442 głosów na Walnym Zgromadzeniu Grupy LOTOS S.A., stanowiących 4,59% ogólnej liczby głosów.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Struktura własności kapitału podstawowego Grupy LOTOS S.A. na dzień przekazania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego była następująca:

	Ilość akcji	Ilość głosów	Wartość nominalna akcji (w złotych)	Udział w kapitale podstawowym ⁽¹⁾
Skarb Państwa ⁽²⁾	69.076.392	69.076.392	69.076.392	53,19%
Pozostali akcjonariusze	60.796.970	60.796.970	60.796.970	46,81%
Razem	129.873.362	129.873.362	129.873.362	100,00%

⁽¹⁾ udział w kapitale podstawowym odpowiada udziałowi w ogólnej liczbie głosów,

⁽²⁾ zgodnie z oświadczeniem Akcjonariusza, które zostało przekazane Grupie LOTOS S.A. w dniu 29 stycznia 2010 roku.

Na dzień przekazania niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego kapitał podstawowy składał się z 129.873.362 akcji zwykłych mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym, o wartości nominalnej 1 złoty, które są równoważne pojedynczemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu i posiadają prawo do dywidendy.

33. Udziały niekontrolujące

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Stan na początek okresu	14.658	36.752
Udział w wynikach jednostek zależnych	328	2.173
Udział w innych całkowitych dochodach	29	(14)
Zmiany w strukturze udziałowców niekontrolujących w jednostkach zależnych	(214)	-
Zmiany w udziale własnościowym	(13.854) ⁽¹⁾	(24.253) ⁽²⁾
	=====	=====
Stan na koniec okresu	947	14.658
	=====	=====

⁽¹⁾ przejęcie akcji spółek LOTOS Jasło S.A., LOTOS Czechowice S.A. oraz LOTOS Petrobaltic S.A. od udziałowców niekontrolujących, patrz Nota 2 Dodatkowych informacji i objaśnień,

⁽²⁾ przejęcie akcji spółek LOTOS Jasło S.A. oraz LOTOS Czechowice S.A. od udziałowców niekontrolujących, patrz Nota 2 Dodatkowych informacji i objaśnień.

34. Oprocentowane kredyty i pożyczki

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Kredyty bankowe	7.368.073	6.293.802
Pożyczki	23.556	32.992
	=====	=====
Razem	7.391.629	6.326.794
	=====	=====
w tym:		
część długoterminowa	4.983.889	4.403.453
część krótkoterminowa	2.407.740	1.923.341

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Podział kredytów i pożyczek według instytucji udzielających finansowania

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Część długoterminowa		
Kredyt Bank S.A.	14.988	20.987
Pekao S.A.	24.530	27.590
PKO BP S.A.	16.625	18.125
NFOŚiGW	12.056	18.556
WFOŚiGW Gdańsk	5.000	-
Raiffeisen Bank Polska S.A.	-	2.000
Bank Ochrony Środowiska S.A.	36.902	36.902
AB Geonafta	-	7.936
Konsorcjum banków (2)**	3.513.826	3.120.146
Konsorcjum banków (3)***	1.273.067	1.020.870
Konsorcjum banków (5)*****	86.895	130.341
Razem część długoterminowa	4.983.889	4.403.453
Część krótkoterminowa		
Kredyt Bank S.A.	7.607	6.000
Pekao S.A.	179.178	186.263
ING Bank Śląski S.A.	5	32.036
PKO BP S.A.	246.656	110.872
NFOŚiGW	6.500	6.500
Raiffeisen Bank Polska S.A.	-	1.985
DnB NOR Bank ASA	-	23.624
BRE Bank S.A.	33.251	3.207
Nordea Bank Polska S.A.	18.564	-
Konsorcjum banków (1)*	1.369.959	1.187.413
Konsorcjum banków (2)**	225.715	91.439
Konsorcjum banków (3)***	91.054	37.214
Konsorcjum banków (4)****	169.585	201.979
Konsorcjum banków (5)*****	43.573	43.474
Konsorcjum banków (6)*****	193.104	-
Środki zgromadzone na lokatach bankowych zabezpieczających spłatę odsetek oraz rat kapitałowych*****	(177.011)	(8.665)
Razem część krótkoterminowa	2.407.740	1.923.341
Razem	7.391.629	6.326.794

*Konsorcjum banków (1): Pekao S.A., PKO BP S.A., BRE Bank S.A., Nordea Bank Polska S.A., w dniu 20 grudnia 2011 roku skład konsorcjum uległ zmianie, co szerzej opisano poniżej,

**Konsorcjum banków (2): Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V., Pekao S.A., BNP Paribas S.A., Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, Credit Agricole CIB (dawniej Calyon), DnB Nor Bank ASA, DnB Nord Polska S.A., ING Bank Śląski S.A., KBC Finance Ireland, Kredyt Bank S.A., Nordea Bank AB, PKO BP S.A., The Royal Bank of Scotland plc, Société Générale S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Ltd.,

***Konsorcjum banków (3): Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., BNP Paribas S.A.,

****Konsorcjum banków (4): Pekao S.A., PKO BP S.A., BNP Paribas S.A., ING Bank Śląski S.A., Nordea Bank Polska S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.,

*****Konsorcjum banków (5): Pekao S.A., PKO BP S.A.,

*****Konsorcjum banków (6): Nordea Bank Finland Plc. Lithuania Branch, Nordea Bank Polska S.A.

*****Grupa LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku dokonała skompensowania składnika aktywów finansowych (środków zabezpieczonych na spłatę zobowiązań kredytowych) i zobowiązanie finansowe z tytułu otrzymanych kredytów i wykazała zgodnie z MSR 32 w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, gdyż posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz zamierza jednocześnie zrealizować składnik aktywów i

wykonać zobowiązanie. Służy to odzwierciedleniu oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z rozliczenia dwóch lub więcej instrumentów finansowych.

Kredyty bankowe Jednostki Dominującej

Na dzień 31 grudnia 2011 roku kredyt inwestycyjny wykorzystany był w kwocie nominalnej 1.510.630 tysięcy USD (tj. 5.162.427 tysięcy złotych według średniego kursu obowiązującego dla USD przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku). Na dzień 31 grudnia 2010 roku kredyt inwestycyjny wykorzystany był w kwocie nominalnej 1.464.596 tysięcy USD (tj. 4.341.209 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego dla USD przez NBP na dzień 31 grudnia 2010 roku). Kredyt na finansowanie kapitału obrotowego został udzielony Grupie LOTOS S.A. w formie kredytów w rachunkach bieżących i jest wykorzystywany przez Spółkę w miarę zapotrzebowania Spółki na kapitał obrotowy. Do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupa LOTOS S.A. korzystała z umowy kredytowej zgodnie ze swoimi potrzebami.

Umowa na refinansowanie i finansowanie zapasów Grupy LOTOS S.A.

W dniu 23 sierpnia 2011 roku Grupa LOTOS S.A. oraz konsorcjum czterech banków, w skład którego wchodziły:

- Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie,
- PKO BP S.A. z siedzibą w Warszawie,
- BRE Bank S.A. z siedzibą w Warszawie,
- Rabobank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie,

podpisały umowę zmieniającą, przedłużającą o 12 miesięcy, tj. do dnia 20 grudnia 2012 roku umowę kredytową na refinansowanie i finansowanie zapasów Grupy LOTOS S.A., zawartą w dniu 20 grudnia 2007 roku, której przedmiotem jest kredyt odnawialny na łączną kwotę 400 milionów USD (tj. 1.148.520 tysięcy złotych według kursów średnich NBP z dnia 23 sierpnia 2011 roku).

Podstawą podpisania umowy są postanowienia zawarte w umowie kredytowej z dnia 20 grudnia 2007 roku, przewidujące możliwość przedłużenia okresu kredytowania o dodatkowy rok kalendarzowy. Jednocześnie z dniem 20 grudnia 2011 roku Rabobank Polska S.A. przestał być stroną umowy kredytowej, a jego zaangażowanie kredytowe w całości przejęły z tym dniem - na podstawie dokumentów podpisanych równoległe ze wskazaną wyżej umową zmieniającą - BRE Bank S.A. oraz Nordea Bank Polska S.A. z siedzibą w Gdyni. Pozostałe warunki umowy kredytowej z 20 grudnia 2007 roku, jak również zapisy dotyczące kar nie uległy zmianie i nie odbiegają od powszechnie stosowanych dla danego typu umów.

Grupa LOTOS S.A. w ramach kredytów opisanych jako Konsorcjum banków (1), Konsorcjum banków (2), Konsorcjum banków (3), Konsorcjum banków (4), określonych szerzej powyżej zobowiązana jest do utrzymywania wskaźnika określonego jako Tangible Consolidated Net Worth na poziomie nie niższym niż zapisany w obu umowach kredytowych.

Ponadto, w ramach kredytu opisanego jako Konsorcjum banków (1) Spółka dodatkowo zobowiązana jest do utrzymywania wartości wskaźnika finansowego określonego jako Loan to Pledged Inventory Value Ratio na poziomie nie wyższym niż określony umową kredytową.

Spółka na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku spełnia opisane powyżej zobowiązania.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Kredyty bankowe i pożyczki w podziale na waluty według terminu płatności na dzień 31 grudnia 2011 roku

w tysiącach złotych	Kredyty zaciągnięte w EUR	Kredyty zaciągnięte w USD	Kredyty zaciągnięte w NOK	Kredyty zaciągnięte w PLN	Razem
2012	219.540	1.976.983	-	211.217	2.407.740
2013	2.603	297.063	-	59.229	358.895
2014	2.603	405.466	-	74.553	482.622
2015	2.603	421.101	-	20.381	444.085
2016	-	459.145	-	17.606	476.751
po 2016	-	3.204.118	-	17.418	3.221.536
	=====	=====	=====	=====	=====
Razem	227.349	6.763.876	-	400.404	7.391.629
	=====	=====	=====	=====	=====

W powyższej tabeli kredyty zostały zaprezentowane według daty spłaty.

Kredyty bankowe i pożyczki w podziale na waluty według terminu płatności na dzień 31 grudnia 2010 roku

(dane przekształcone) w tysiącach złotych	Kredyty zaciągnięte w EUR	Kredyty zaciągnięte w USD	Kredyty zaciągnięte w NOK	Kredyty zaciągnięte w PLN	Razem
2011	19.656	1.648.044	23.624	232.017	1.923.341
2012	2.334	238.365	-	61.006	301.705
2013	2.334	242.190	-	58.506	303.030
2014	2.334	330.567	-	27.093	359.994
2015	10.270	343.314	-	19.457	373.041
po 2015	-	2.986.580	-	79.103	3.065.683
	=====	=====	=====	=====	=====
Razem	36.928	5.789.060	23.624	477.182	6.326.794
	=====	=====	=====	=====	=====

W powyższej tabeli kredyty zostały zaprezentowane według daty spłaty.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku efektywna stopa procentowa kredytów uwzględniająca fakt finansowania w USD i EUR kształtuje się na średnim poziomie około 2,44 % (31 grudnia 2010: 2,44%). Efektywna stopa procentowa dla kredytów w PLN z wyłączeniem kredytów konsorcyjnych Jednostki Dominującej kształtuje się na średnim poziomie około 5,81% (31 grudnia 2010: 4,81%).

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Informacje na temat kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiały się następująco:

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa) ⁽¹⁾		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa) ⁽¹⁾		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótko-terminowej	Długo-terminowej		
Konsorcjum banków (1)	-	-	400.000 USD	1.369.959	400.878 USD	-	-	20.12.2012	-	oparte o 3M lub 6M LIBOR USD w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	zastaw rejestrowy na zapasach, zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych, cesja z umów ubezpieczenia zapasów, cesja z umów przechowywania zapasów, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (2)	-	-	1.125.000 USD	225.715	65.853 USD	3.513.826	1.025.007 USD	15.10.2012	15.01.2021	oparte o 1M, 3M lub 6M LIBOR USD w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	hipoteka, zastaw rejestrowy na ruchomościach istniejących i przyszłych, zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych, cesja z umów na realizację i zarządzanie Programem 10+, cesja z umów ubezpieczenia dotyczących rafinerii w Gdańsku, cesja umów licencyjnych, oraz sprzedaży o wartości powyżej 10.000 tysięcy PLN /rok, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (3)	-	-	425.000 USD	91.054	26.468 USD	1.273.067	369.638 USD	15.10.2012	15.01.2021	oprocentowanie stałe	
Konsorcjum banków (4)	-	200.000 USD lub równowartość		94.740	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	3M WIBOR + marża bankowa	
				74.565	21.819 USD	-	-			3M EURIBOR + marża bankowa	
				280	64 EUR	-	-			3M LIBOR USD + marża bankowa	
Pekao S.A.	Warszawa	300.000	-	2.842	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym ⁽²⁾	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku, poddanie się egzekucji
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	100.000	-	5	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym ⁽²⁾	-	1M WIBOR + marża bankowa	poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (5)	Warszawa	340.000	-	43.573	-	86.895	-	31.12.2012	31.12.2014	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
Kredyt Bank S.A.	Warszawa	60.000	-	7.607	-	14.988	-	31.12.2012	30.06.2015	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
PKO BP S.A.	Warszawa	20.000	-	1.875	-	16.625	-	31.12.2012	31.12.2019	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa) ⁽¹⁾		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa) ⁽¹⁾		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótko-terminowej	Długo-terminowej		
Pekao S.A.	Warszawa	20.000	-	1.500	-	16.625	-	31.12.2012	31.12.2019	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
Nordea Bank Polska S.A.	Gdynia	50.000	-	18.564	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym		1M WIBOR + marża bankowa	weksel in blanco
Pekao S.A.	Kraków	26.837	7.060 EUR	2.604	589 EUR	7.809	1.767 EUR	31.10.2012	31.10.2015	1M EURIBOR + marża bankowa	hipoteka
Pekao S.A.	Kraków	44.754	-	32	-	96	-	31.10.2012	31.10.2015	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
NFOŚiGW	Warszawa	35.000	-	6.500	-	12.056	-	20.12.2012	20.12.2014	0,8 stopy redyskontowej weksli	gwarancja bankowa, weksel in blanco
BRE Bank S.A.	Warszawa	35.000	-	14.174	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	ON WIBOR + marża bankowa	weksel in blanco
WFOŚiGW	Gdańsk	5.000	-	-	-	5.000	-	-	30.11.2017	0,8 stopy redyskontowej weksli	weksel in blanco, przelew wierzytelności
BRE Bank S.A.	Warszawa	50.000	-	19.077	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	ON WIBOR + marża bankowa	weksel in blanco
Pekao S.A.	Warszawa	100.000	-	728	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku, poddanie się egzekucji
Bank Ochrony Środowiska S.A.	Warszawa	68.000	-	-	-	22.312	-	-	30.06.2016	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka, przewłaszczenie środków trwałych, cesja z polisy ubezpieczeniowej, weksel in blanco, cesje z umów sprzedaży
Bank Ochrony Środowiska S.A.	Warszawa	14.688	-	-	-	9.490	-	-	30.06.2016		
Bank Ochrony Środowiska S.A.	Warszawa	5.100	-	-	-	5.100	-	-	20.12.2016		

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa) ⁽¹⁾		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa) ⁽¹⁾		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótko-terminowej	Długo-terminowej		
PKO BP S.A.	Warszawa	-	32.500 USD	83.212	24.463 USD	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym ⁽²⁾	-	1M LIBOR USD + marża bankowa	zastaw, gwarancja
PKO BP S.A.	Warszawa	-	47.500 USD	161.569	47.500 USD	-	-	31.12.2012	-	1M LIBOR USD + marża bankowa	zastaw, gwarancja, weksel in blanco
Pekao S.A.	Warszawa	160.000 lub równowartość w USD lub EUR		147.920	43.284 USD	-	-	31.12.2012	-	3M LIBOR USD + marża bankowa	weksel in blanco
				23.552	5.332 EUR	-	-	31.12.2012	-	3M EURIBOR + marża bankowa	
Konsorcjum banków (6)	-	-	43.000 EUR	193.104	43.720 EUR	-	-	14.04.2012 ⁽³⁾	-	6M EURIBOR + marża bankowa	hipoteka, zastaw rejestrowy, poddanie się egzekucji, poręczenie
Środki zgromadzone na lokatach bankowych zabezpieczających spłatę odsetek oraz rat				(177.011)	(51.797) USD	-	-	-	-	-	-
RAZEM				211.217	-	189.187	-				
				1.976.983	578.468 USD	4.786.893	1.394.645 USD				
				219.540	49.705 EUR	7.809	1.767 EUR				
				2.407.740	-	4.983.889	-				

⁽¹⁾ wykazane z uwzględnieniem wyceny metodą zamortyzowanego kosztu, obejmującej m. in. prowizje przygotowawcze.

⁽²⁾ nie traktowane jako ekwiwalent środków pieniężnych.

⁽³⁾ w dniu 16 kwietnia 2012 roku kredyt został spłacony.

Marże bankowe dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek mieszczą się w przedziale 0,26 pp. – 4,00 pp.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Informacje na temat kredytów na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiały się następująco:
(dane przekształcone)

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa) ⁽¹⁾		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa) ⁽¹⁾		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótko-terminowej	Długo-terminowej		
Konsorcjum banków (1)	-	-	400.000 USD	1.187.413	400.553 USD	-	-	20.12.2011	-	oparte o 3M lub 6M LIBOR USD w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	zastaw rejestrowy na zapasach, zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych, cesja z umów ubezpieczenia zapasów, cesja z umów przechowywania zapasów, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (2)	-	-	1.125.000 USD	91.439	30.775 USD	3.120.146	1.049.856 USD	15.10.2011	15.01.2021	oparte o 1M, 3M lub 6M LIBOR USD w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego + marża bankowa	hipoteka, zastaw rejestrowy na ruchomościach istniejących i przyszłych, zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych, cesja z umów na realizację i zarządzanie Programem 10+, cesja z umów ubezpieczenia dotyczących rafinerii w Gdańsku, cesja umów licencyjnych, hedgingowych oraz sprzedaży o wartości powyżej 10.000 tysięcy PLN /rok, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (3)	-	-	425.000 USD	37.214	12.550 USD	1.020.870	344.228 USD	15.10.2011	15.01.2021	oprocentowanie stałe	
Konsorcjum banków (4)	-	200.000 USD lub równowartość		76.328	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	3M WIBOR + marża bankowa	
				17.322	4.374 EUR	-	-			3M EURIBOR + marża bankowa	
				108.329	36.547 USD	-	-			3M LIBOR USD + marża bankowa	
Pekao S.A.	Warszawa	150.000	-	30.165	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym ⁽²⁾	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku, poddanie się egzekucji
Konsorcjum banków (5)	Warszawa	340.000	-	43.474	-	130.341	-	31.12.2011	31.12.2014	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
Kredyt Bank S.A.	Warszawa	60.000	-	6.000	-	20.987	-	31.12.2011	30.06.2015	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
PKO BP S.A.	Warszawa	20.000	-	1.500	-	18.125	-	31.12.2011	31.12.2019	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa) ⁽¹⁾		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa) ⁽¹⁾		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płatania odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótko-terminowej	Długo-terminowej		
Pekao S.A.	Warszawa	20.000	-	1.500	-	18.125	-	31.12.2011	31.12.2019	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
Pekao S.A.	Warszawa	14.000	-	9.170	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Raiffeisen Bank Polska S.A.	Rzeszów	10.000	-	1.985	-	2.000	-	31.12.2011	28.12.2012	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku, poddanie się egzekucji, hipoteka kaucyjna, cesja z polisy ubezpieczeniowej, zastaw rejestrowy na zapasach, zastaw rejestrowy na środkach trwałych
PKO BP S.A.	Warszawa	14.000	-	2.143	-	-	-	17.06.2011	-	1M WIBOR + marża bankowa	cesja wierzytelności, pełnomocnictwo do rachunku
Pekao S.A.	Kraków	26.837	7.060 EUR	2.334	589 EUR	9.336	2.357 EUR	31.10.2011	31.10.2015	1M EURIBOR + marża bankowa	hipoteka
Pekao S.A.	Kraków	30.000	-	14.186	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	cesja wierzytelności, zastaw na zapasach
Pekao S.A.	Kraków	44.754	-	33	-	129	-	31.10.2011	31.10.2015	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka
NFOŚiGW	Warszawa	35.000	-	6.500	-	18.556	-	20.12.2011	20.12.2014	0,8 stopy redyskontowej weksli	gwarancja bankowa, weksel in blanco
BRE Bank S.A.	Warszawa	30.000	-	3.207	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	ON WIBOR + marża bankowa	weksel in blanco
ING Bank Śląski S.A.	Warszawa	35.000	-	32.036	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	oświadczenie o poddaniu się egzekucji

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Nazwa (firma) banku/ jednostki ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część krótkoterminowa) ⁽¹⁾		Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty (część długoterminowa) ⁽¹⁾		Termin spłaty		Warunki finansowe (warunki oprocentowania, sposób płacenia odsetek, inne)	Zabezpieczenia
		PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	PLN (tysiące)	Waluta (tysiące)	Krótko-terminowej	Długo-terminowej		
Pekao S.A.	Warszawa	30.000	-	3.790	-	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym	-	1M WIBOR + marża bankowa	pełnomocnictwo do rachunku
Bank Ochrony Środowiska S.A.	Warszawa	68.000	-	-	-	22.312	-	-	30.06.2016	1M WIBOR + marża bankowa	hipoteka, przewłaszczenie środków trwałych, cesja z polisy ubezpieczeniowej, weksel in blanco, cesje z umów sprzedaży
Bank Ochrony Środowiska S.A.	Warszawa	14.688	-	-	-	9.490	-	-	30.06.2016		
Bank Ochrony Środowiska S.A.	Warszawa	5.100	-	-	-	5.100	-	-	20.12.2016		
DnB NOR Bank ASA	Stavanger, Norwegia	-	180.000 NOK	23.624	46.586 NOK	-	-	22.12.2011	-	9M NIBOR + marża bankowa	należność podatkowa z tytułu refundowanych kosztów poszukiwań
PKO BP S.A.	Warszawa	-	32.500 USD	96.766	32.500 USD	-	-	30.11.2011	-	1M LIBOR USD + marża bankowa	zastaw, gwarancja
PKO BP S.A.	Warszawa	-	32.500 USD	10.463	3.523 USD	-	-	Kredyt w rachunku bieżącym ⁽²⁾	-	1M LIBOR USD + marża bankowa	zastaw, gwarancja
Pekao S.A.	Warszawa	160.000 lub równowartość w USD lub EUR		125.085	42.200 USD	-	-	15.11.2011	-	3M LIBOR USD + marża bankowa	weksel in blanco
AB Geonafta	Gargždai, Litwa	-	2.000 EUR	-	-	7.936	2.004 EUR	-	31.12.2015	oprocentowanie stałe	brak
Środki zgromadzone na lokatach bankowych zabezpieczających spłatę odsetek oraz rat				(8.665)	(2.923) USD	-	-		-	-	-
RAZEM				232.017	-	245.165	-				
				1.648.044	555.725 USD	4.141.016	1.394.084 USD				
				19.656	4.963 EUR	17.272	4.361 EUR				
				23.624	46.586 NOK	-	-				
				1.923.341	-	4.403.453	-				

⁽¹⁾ wykazane z uwzględnieniem wyceny metodą zamortyzowanego kosztu, obejmującej m. in. prowizje przygotowawcze.

⁽²⁾ nie traktowane jako ekwiwalent środków pieniężnych.

Marże bankowe dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek mieszczą się w przedziale 0,45 pp. – 3,50 pp.

35. Obligacje

W okresie roku zakończonego 31 grudnia 2011 roku spółka LOTOS Asfalt Sp. z o.o. dokonywała emisji krótkoterminowych obligacji na okaziciela w ramach Umowy Programu Emisji Obligacji z dnia 27 lipca 2010 roku.

W ramach programu emisji obligacji spółka LOTOS Asfalt Sp. z o.o. może przeprowadzać wielokrotne emisje obligacji. Łączne zadłużenie spółki LOTOS Asfalt Sp. z o.o. z tytułu wyemitowanych i niewykupionych obligacji nie może przekroczyć kwoty 300.000 tysięcy złotych licząc według wartości nominalnej. Czas trwania programu wynosi 5 lat. Emitowane obligacje są denominowane w złotych polskich i są oferowane w trybie emisji niepublicznej. Obligacje są emitowane jako obligacje na okaziciela, niezabezpieczone, zdematerializowane, zerokuponowe. Wykup obligacji odbywa się według wartości nominalnej obligacji.

Nabywcami wyemitowanych obligacji byli inwestorzy zewnętrzni oraz podmioty z Grupy. Wartość nominalna wyemitowanych obligacji poza Grupę w okresie roku zakończonego 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku prezentuje poniższa tabela:

w tysiącach złotych	<u>Wartość nominalna emitowanych obligacji</u>	<u>Dyskonto</u>	<u>Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji</u>
Stan na 1 stycznia 2010 roku	- =====	- =====	- =====
Zwiększenia (emisja)	103.000	(330)	
Zmniejszenia (wykup)	(50.000)	-	
Stan na 31 grudnia 2010 roku	53.000 =====	(330) =====	52.670 =====
Stan na 1 stycznia 2011 roku	53.000 =====	(330) =====	52.670 =====
Zwiększenia (emisja)	575.000	(2.248)	
Zmniejszenia (wykup)	(628.000)	2.578	
Stan na 31 grudnia 2011 roku	- =====	- =====	- =====

Wpływy z tytułu wyemitowanych przez Grupę obligacji dla inwestorów zewnętrznych, bez uwzględnienia wydatków związanych z emisją obligacji, w okresie roku zakończonego 31 grudnia 2011 roku wyniosły 572.752 tysiące złotych (31 grudnia 2010: 102.670 tysięcy złotych). Wydatki z tytułu wykupionych przez Grupę obligacji w okresie roku zakończonego 31 grudnia 2011 roku wyniosły 628.000 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 50.000 tysięcy złotych).

Ponadto, w okresie roku zakończonego 31 grudnia 2011 roku spółka LOTOS Asfalt Sp. z o.o. wyemitowała obligacje o wartości nominalnej 242.400 tysięcy złotych, których nabywcami były podmioty z Grupy. W okresie roku zakończonego 31 grudnia 2011 roku spółka LOTOS Asfalt Sp. z o.o. wykupiła od podmiotów z Grupy wszystkie wyemitowane obligacje. W 2010 roku spółka LOTOS Asfalt Sp. z o.o. nie wyemitowała obligacji do podmiotów z Grupy.

36. Rezerwy

w tysiącach złotych

	<u>31 grudnia 2011</u>	<u>31 grudnia 2010</u>
Rezerwy długoterminowe		
Rezerwa na rekultywację ⁽¹⁾	60.324	40.986
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	115.914	95.370
Rezerwa na Morskie Kopalnie Ropy	222.586	186.350
Pozostałe rezerwy	280	416
	-----	-----
Razem rezerwy długoterminowe	399.104	323.122
	=====	=====
Rezerwy krótkoterminowe		
Rezerwa na rekultywację	233	130
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	15.887	12.459
Pozostałe rezerwy	5.238	5.229
	-----	-----
Razem rezerwy krótkoterminowe	21.358	17.818
	=====	=====
Razem	420.462	340.940
	=====	=====

⁽¹⁾ w tym kwota 34.792 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 34.599 tysięcy złotych) obejmująca wartość rezerwy na rekultywację oraz koszty rozbiórki i likwidacji wyłączonych z użytkowania instalacji w spółce LOTOS Czechowice S.A. Dokonana przez niezależny podmiot na dzień 31 grudnia 2010 roku ocena stanu środowiska gruntowo-wodnego, budowy geologicznej terenu oraz analiza potencjalnych kosztów stosowanych metod rekultywacji w LOTOS Czechowice S.A. pozwoliła na zaktualizowanie rezerwy do wiarygodnego zdaniem Grupy poziomu w wysokości 18.900 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość rezerwy nie uległa zmianie. W spółce LOTOS Czechowice S.A. zostały również oszacowane przez uprawnionego rzeczoznawcę majątkowego koszty rozbiórki i likwidacji wyłączonych z użytkowania instalacji. Zaktualizowana na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość rezerwy na niezbędne koszty rozbiórki i likwidacji instalacji wyłączonych trwale z użytkowania wyniosła 15.699 tysięcy złotych. W ciągu 2011 roku wartość rezerwy wzrosła o 193 tysiące złotych. Na dzień 31 grudnia 2011 roku rezerwa wyniosła 15.892 tysięcy złotych.

Opis założeń aktuarialnych opisano w Nocie 29.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

36.1 Zmiana stanu rezerw

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie zmian stanu rezerw:

w tysiącach złotych	Rezerwa na rekultywację	Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	Rezerwa na Morskie Kopalnie Ropy ⁽¹⁾	Pozostałe rezerwy ⁽²⁾	Razem
1 stycznia 2010	29.400	98.694	162.426	23.434	313.954
Zwiększenia, w tym:	15.210	32.695	25.774	4.778	78.457
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	716	2	718
Rozwiązanie	(3.494)	(6.332)	(1.836)	(17.272)	(28.934)
Wykorzystanie	-	(17.228)	(14)	(5.295)	(22.537)
	=====	=====	=====	=====	=====
31 grudnia 2010	41.116	107.829	186.350	5.645	340.940
	=====	=====	=====	=====	=====
1 stycznia 2011	41.116	107.829	186.350	5.645	340.940
Zwiększenia, w tym:	19.668	42.013	38.148	4.001	103.830
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	14.703	555	-	66	15.324
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	1.184	70	5.328	-	6.582
Rozwiązanie	(227)	(4.179)	(1.898)	(875)	(7.179)
Wykorzystanie	-	(10.386)	(14)	(2.973)	(13.373)
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(3.476)	-	(280)	(3.756)
	=====	=====	=====	=====	=====
31 grudnia 2011	60.557	131.801	222.586	5.518	420.462
	=====	=====	=====	=====	=====

⁽¹⁾Na dzień 31 grudnia 2011 roku Zarząd spółki LOTOS Petrobaltic S.A. dokonał analizy kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji Morskich Kopalni Ropy na obszarach górniczych B - 3 i B - 8, eksploatowanych także w latach poprzednich. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że koszty niezbędne do poniesienia w przyszłości na likwidację Morskich Kopalni Ropy na obszarach górniczych w okresie 2011 roku wzrosły z tytułu zmiany przewidywanych wydatków związanych ze zmianą cen o kwotę 2.967 tysięcy złotych (2010: 8.906 tysięcy złotych) oraz wpływ czasu i związaną z nim zmianą wartości pieniądza w czasie o kwotę 8.760 tysięcy złotych odniesioną na ciężar kosztów finansowych roku 2011 (2010: 8.038 tysięcy złotych).

Spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS na dzień bilansowy 31 grudnia 2011 roku prezentuje rezerwę na przyszłe koszty likwidacji Morskich Kopalni Ropy na złożu YME w wysokości 104.060 tysięcy NOK (co stanowi równowartość 59.065 tysięcy złotych według średniego kursu NOK obowiązującego przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku). Planowany termin likwidacji aktywów trwałych Morskich Kopalni Ropy na złożu YME i rekultywacji terenu przypada na rok 2021. W stosunku do stanu rezerwy ustalonej na dzień 31 grudnia 2010 roku, wynoszącej 64.400 tysięcy NOK (32.657 tysięcy złotych według średniego kursu ustalonego przez NBP na dzień 31 grudnia 2010 roku), nastąpił wzrost rezerwy o doszacowanie przyszłych kosztów o kwotę 35.823 tysiące NOK (20.333 tysiące złotych według kursu obowiązującego dla NOK przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku) (2010: 12.129 tysięcy NOK, tj. 6.151 tysiące złotych według kursu obowiązującego dla NOK przez NBP na dzień 31 grudnia 2010 roku) oraz o dyskonto prezentujące szacunek zmiany wartości pieniądza w czasie w wysokości 3.864 tysięcy NOK (2.193 tysiące złotych według kursu obowiązującego dla NOK przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku) (2010: 4.097 tysięcy NOK, tj. 2.078 tysiące złotych według kursu obowiązującego dla NOK przez NBP na dzień 31 grudnia 2010 roku). Zmniejszenie wartości rezerwy nastąpiło z tytułu rzeczywistego wykorzystania o kwotę 27 tysięcy NOK (15 tysięcy złotych według kursu obowiązującego dla NOK przez NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku) (2010: 27 tysięcy NOK, tj. 14 tysiące złotych według kursu obowiązującego dla NOK przez NBP na dzień 31 grudnia 2010 roku).

Na zmianę wartości rezerwy wpłynęło również jej rozwiązanie o kwotę naliczonego i odprowadzonego na konto bankowe Funduszu Likwidacyjnego Zakładu Górniczego odpisu (tworzonego zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 roku - Prawo Geologiczne i Górnicze oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 roku). Za rok 2011 kwota ta dla złoża B - 3 i B - 8 wyniosła łącznie: 1.898 tysięcy złotych (2010: 1.836 tysięcy złotych). Na dzień 31 grudnia 2011 roku rezerwa na likwidację zakładu górniczego Morskich Kopalni Ropy B - 3 i B - 8 wynosiła łącznie 163.522 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 153.693 tysięcy złotych), zaś wartość dotyczącego jej aktywa wyniosła 76.241 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2011 roku (31 grudnia 2010: 82.901 tysięcy złotych).

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

⁽²⁾ na pozycję pozostałych rezerw składają się pozycje zaprezentowane w poniższej tabeli:

w tysiącach złotych	Fundusz Celowy ⁽³⁾	Rezerwa na ryzyko gospodarcze	Rezerwa na restrukturyzację	Pozostałe	Razem
1 stycznia 2010	1.463	12.300	2.464	7.207	23.434
Zwiększenia, w tym:	1.000	-	-	3.778	4.778
- różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	2	2
Rozwiązanie	-	(12.103)	(1.028)	(4.141)	(17.272)
Wykorzystanie	(1.966)	-	(292)	(3.037)	(5.295)
	=====	=====	=====	=====	=====
31 grudnia 2010	497	197	1.144	3.807	5.645
	=====	=====	=====	=====	=====
1 stycznia 2011	497	197	1.144	3.807	5.645
Zwiększenia, w tym:	1.500	21	1.576	904	4.001
- objęcie kontrolą GK AB LOTOS Geonafta	-	-	-	66	66
Rozwiązanie	-	-	-	(875)	(875)
Wykorzystanie	(844)	-	(393)	(1.736)	(2.973)
Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	(280)	(280)
	=====	=====	=====	=====	=====
31 grudnia 2011	1.153	218	2.327	1.820	5.518
	=====	=====	=====	=====	=====

⁽³⁾W dniu 27 czerwca 2011 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Grupy LOTOS S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału wyniku za 2010 rok. Zgodnie z treścią uchwały część zysku netto Spółki w kwocie 1.500 tysięcy złotych zostało przeznaczone na fundusz celowy Spółki przeznaczony na finansowanie przez Grupę LOTOS S.A. przedsięwzięć społecznych. Spółka tworzy rezerwę na Fundusz Celowy w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych. W okresie roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku Spółka wykorzystała środki z funduszu w kwocie 844 tysięcy złotych (2010: 1.966 tysięcy złotych).

37. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, rozliczenia międzyokresowe bierne oraz pozostałe zobowiązania, pozostałe zobowiązania finansowe

37.1 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, rozliczenia międzyokresowe bierne oraz pozostałe zobowiązania

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym:		2.821.742	1.832.545
- wobec jednostek powiązanych	39.1	6.823	-
Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy od osób prawnych		966.530	759.184
Fundusze specjalne, w tym:		24.694	21.871
- Fundusz Likwidacji Zakładu Górniczego		24.491	21.668
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń		14.577	13.052
Rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:		118.869	110.136
- rezerwa na koszty świadczeń pracowniczych		64.273	78.162
Przychody przyszłych okresów, w tym:		46.790	48.315
- z tytułu dotacji ⁽¹⁾		39.321	40.012
- inne		7.469	8.303
Zobowiązania inwestycyjne		164.217	165.809
Zobowiązania wobec ubezpieczycieli		30.259	22.201
Pozostałe zobowiązania		23.246	27.804
		=====	=====
Razem		4.210.924	3.000.917
		=====	=====
Część długoterminowa		54.371	61.809
Część krótkoterminowa		4.156.553	2.939.108

⁽¹⁾ w tym głównie nieodpłatnie otrzymane licencje oraz dotacje z EkoFunduszu na wykorzystanie gazu odpadowego z morskiej kopalni ropy naftowej do celów grzewczych.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach w przedziale 7 - 60 dni. Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim 1 miesięcznym terminem płatności. Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach miesięcznych. Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach 1 miesięcznych w ciągu całego roku obrotowego.

Zgodnie z art. 8 ustawy o podatku akcyzowym z dnia 6 grudnia 2008 roku (Dz. U. Nr 3 poz. 11/2008) obowiązek podatkowy powstaje m.in. w momencie wyprowadzenia wyrobów akcyzowych zharmonizowanych ze składu podatkowego. Jednostka Dominująca oraz niektóre spółki w Grupie posiadają zarejestrowane składy podatkowe, w których wyroby akcyzowe zharmonizowane są objęte procedurą zawieszenia poboru akcyzy i mogą być poddane czynnościom zgodnie z warunkami w ustawie o podatku akcyzowym.

Analiza wrażliwości zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku została przedstawiona w Nocie 42.3.1 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Analiza wymagalności zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku została przedstawiona w Nocie 41 Dodatkowych informacji i objaśnień.

37.2 Pozostałe zobowiązania finansowe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych:	267.778	279.807
- swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	-	3.517
- futures (emisja CO ₂)	15.607	463
- forwardy i spoty walutowe	70.449	41.654
- terminowe transakcje stopy procentowej (FRA)	-	340
- swap procentowy (IRS)	172.134	227.897
- swap walutowy	9.588	5.936
Zobowiązania z tytułu leasingu	197.000	74.255
	=====	=====
Razem zobowiązania finansowe	464.778	354.062
	=====	=====
 Zobowiązania długoterminowe	 304.949	 151.666
Zobowiązania krótkoterminowe	159.829	202.396

Na dzień 31 grudnia 2011 roku nie występowały umowy hedgingu obowiązkowego, na których ustanowiono cesję tytułem zabezpieczenia kredytu, o którym mowa w Nocie 34 Dodatkowych informacji i objaśnień (31 grudnia 2010: 120.822 tysiące złotych).

Analiza wrażliwości pozostałych zobowiązań finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut, stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku została przedstawiona w Nocie 42.3 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Analiza wymagalności pozostałych zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku została przedstawiona w Nocie 41 Dodatkowych informacji i objaśnień.

37.3 Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

w tysiącach złotych	Minimalne opłaty leasingowe		Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	
	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Nie dłużej niż jeden rok	41.113	21.115	19.415	2.696
Od 1 roku do 5 lat	153.520	86.070	91.357	32.774
Powyżej 5 lat	98.221	51.762	86.228	38.785
	=====	=====	=====	=====
Razem	292.854	158.947	197.000	74.255
	=====	=====	=====	=====
Minus przyszłe obciążenia finansowe	(95.854)	(84.692)	-	-
	=====	=====	=====	=====
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	197.000	74.255	197.000	74.255
	=====	=====	=====	=====
 Część długoterminowa			177.585	71.559
Część krótkoterminowa			19.415	2.696

Grupa na podstawie umów leasingu finansowego użytkuje głównie aktywa związane z taborem kolejowym.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

38. Zobowiązania warunkowe oraz pozostałe gwarancje i zabezpieczenia

38.1 Zabezpieczenia wekslowe, gwarancje bankowe bądź inne formy zabezpieczeń udzielanych przez instytucje finansowe

Gwarancje bankowe i inne formy zabezpieczeń wystawione na zlecenie Jednostki Dominującej oraz spółek z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. oraz udzielone przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

31 grudnia 2011 roku (w tysiącach złotych)	Wartość udzielonych zabezpieczeń w walucie	Waluta zabezpieczenia	Wartość udzielonych zabezpieczeń w PLN ⁽¹⁾	Data obowiązywania zabezpieczenia	Bank lub inna instytucja udzielająca zabezpieczenia	Rodzaj udzielonego zabezpieczenia/ informacja o dłużniku
Beneficjent						
Zabezpieczenia zlecone przez Grupę LOTOS S.A.						
Port Lotniczy „Rzeszów – Jasionka” Sp. z o.o.	4.116	PLN	4.116	2012-12-31 ⁽²⁾	PKO BP S.A.	Gwarancja bankowa
UOP CH SARL	700	USD	2.392	2012-01-15 ⁽³⁾	Deutsche Bank S.A.	Gwarancja bankowa
Port Lotniczy Wrocław	5.547	PLN	5.547	2013-01-30	ING Bank Śląski S.A.	Gwarancja bankowa
Pozostałe (każde poniżej 1.000 tysięcy złotych)	2.210	PLN	2.210	-	-	Gwarancje bankowe
Pozostałe (każde poniżej 1.000 tysięcy złotych)	134	EUR	591	-	-	Gwarancje bankowe
Pozostałe (każde poniżej 1.000 tysięcy złotych)	36	USD	123	-	-	Gwarancje bankowe
Razem zabezpieczenia zlecone przez Grupę LOTOS S.A.			14.979			
Zabezpieczenia udzielone/ zlecone przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.						
Rząd Norweski	-	-	-	bezterminowo	LOTOS Petrobaltic S.A.	Gwarancja za działania LOTOS Exploration and Production Norge AS w zakresie poszukiwań i wydobycia na norweskim szelfie kontynentalnym
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	18.556 ⁽⁴⁾	PLN	18.556	2015-02-20	Bank Pekao S.A.	Gwarancja bankowa
Pozostałe, w tym:	25.652	PLN	25.652	-	-	-
z tytułu gwarancji bankowych	5.168	PLN	5.168	-	-	-
z tytułu gwarancji bankowych dobrego wykonania umowy	18.634	PLN	18.634	-	-	-
Razem pozostałe zabezpieczenia udzielone/ zlecone przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.			44.208			
RAZEM GRUPA			59.187			

⁽¹⁾ zabezpieczenia w walucie przeliczone wg kursów średnich NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku.

⁽²⁾ pierwotny termin obowiązywania 31 grudnia 2011 roku został wydłużony aneksem do dnia 31 grudnia 2012 roku.

⁽³⁾ zobowiązanie wygasło po terminie obowiązywania.

⁽⁴⁾ gwarancja bankowa stanowi zabezpieczenie pożyczki z dnia 29 czerwca 2007 roku zawartej przez LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na kwotę 35.000 tysięcy złotych.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych)	Wartość udzielonych zabezpieczeń w walucie	Waluta zabezpieczenia	Wartość udzielonych zabezpieczeń w PLN ⁽¹⁾	Data obowiązująca zabezpieczenia	Bank lub inna instytucja udzielająca zabezpieczenia	Rodzaj udzielonego zabezpieczenia/ informacja o dłużniku
Beneficjent						
Zabezpieczenia zlecone przez Grupę LOTOS S.A.						
VITOL S.A.	9.130	USD	27.062	2011-01-15 ⁽²⁾	Deutsche Bank S.A.	Akredytywa stand-by
Pozostałe (każde poniżej 1.000 tysięcy złotych)	734	PLN	734	-	-	Gwarancje bankowe
Pozostałe (każde poniżej 1.000 tysięcy złotych)	169	EUR	669	-	-	Gwarancje bankowe
Pozostałe (każde poniżej 1.000 tysięcy złotych)	36	USD	107	-	-	Gwarancje bankowe
Razem zabezpieczenia zlecone przez Grupę LOTOS S.A.			28.572			
Zabezpieczenia udzielone/ zlecone przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.						
Rząd Norweski	-	-	-	bezterminowo	LOTOS Petrobaltic S.A.	Gwarancja za działania LOTOS Exploration and Production Norge AS w zakresie poszukiwań i wydobycia na norweskim szelfie kontynentalnym
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	25.056 ⁽³⁾	PLN	25.056	2015-02-20	Bank Pekao S.A.	Gwarancja bankowa
Pozostałe, w tym:	15.975	PLN	15.975	-	-	-
z tytułu gwarancji bankowych	5.614	PLN	5.614	-	-	-
z tytułu gwarancji bankowych dobrego wykonania umowy	10.361	PLN	10.361	-	-	-
Pozostałe (EUR)	143	EUR	566	-	-	-
Razem pozostałe zabezpieczenia udzielone/ zlecone przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.			41.597			
RAZEM GRUPA			70.169			

⁽¹⁾ zabezpieczenia w walucie przeliczone wg kursów średnich NBP z dnia 31 grudnia 2010 roku.

⁽²⁾ zobowiązanie wygasły po terminie obowiązywania.

⁽³⁾ gwarancja bankowa stanowi zabezpieczenie pożyczki z dnia 29 czerwca 2007 roku zawartej przez LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na kwotę 35.000 tysięcy złotych.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Zabezpieczenia wekslowe

31 grudnia 2011 roku
(w tysiącach złotych)

Podmiot, któremu został wystawiony weksel	Wysokość wystawionego weksla/(i) w walucie	Waluta wystawionego weksla/(i)	Wysokość wystawionego weksla/(i) w PLN⁽¹⁾	Data obowiązująca weksla/(i)	Rodzaj
Weksle wystawione przez Grupę LOTOS S.A.					
Naczelnik Urzędu Celnego w Gdańsku	240.000	PLN	240.000	2012-08-19 ⁽²⁾	Zobowiązanie warunkowe w formie zabezpieczenia ryczałtowego podatkowego na kwotę 800.000 tysięcy złotych
PKO BP S.A.	300.000	PLN	300.000	2016-11-25 ⁽³⁾	Zabezpieczenie kredytu
Razem weksle wystawione przez Grupę LOTOS S.A.			540.000		
Weksle wystawione przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.					
Naczelnik Urzędu Celnego w Gdańsku	10.000	PLN	10.000	2012-04-30 ⁽⁴⁾	Zabezpieczenie zobowiązania podatkowego
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	1.500	PLN	1.500	2012-09-30	Zabezpieczenie dofinansowania
Naczelnik Urzędu Celnego w Gdańsku	7.000	PLN	7.000	2012-02-29 ⁽⁵⁾	Zabezpieczenie akcyzowe
BRE Bank S.A.	50.000	PLN	50.000	2013-03-15 ⁽⁶⁾	Zabezpieczenie kredytu
PKO BP S.A.	60.000	PLN	60.000	2012-04-16 ⁽⁷⁾	Zabezpieczenie kredytu
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	3.450	PLN	3.450	2012-12-31	Zabezpieczenie dofinansowania
Naczelnik Urzędu Celnego w Bielsku-Białej	13.224	PLN	13.224	2012-06-30	Zabezpieczenie akcyzowe generalne
Bank Polska Kasa Opieki S.A.	200.000	PLN	200.000	- ⁽⁸⁾	Zabezpieczenie kredytu
Stablewood Power Ventures (Władysławowo) Ltd.	8.000	USD	27.339	2013-06-30 ⁽⁹⁾	Zabezpieczenie zobowiązań pieniężnych z tytułu nabycia udziałów i wierzytelności
Bank Ochrony Środowiska S.A.	27.413	PLN	27.413	2016-06-30	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umowy kredytowej
Bank Ochrony Środowiska S.A.	9.490	PLN	9.490	2016-12-20	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umowy kredytowej
NORDEA BANK POLSKA S.A.	20.000	PLN	20.000	2012-07-31	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umowy kredytowej
BRE BANK S.A.	35.000	PLN	35.000	2012-04-25	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umowy kredytowej
Millennium Leasing Sp. z o.o.	9.824 ^{(10), (12)}	EUR	43.390	-	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów leasingu
NORDEA FINANCE POLSKA S.A.	16.143 ^{(11), (12)}	EUR	71.301	-	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów leasingu

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

31 grudnia 2011 roku (w tysiącach złotych)	Wysokość wystawionego weksla/(i) w walucie	Waluta wystawionego weksla/(i)	Wysokość wystawionego weksla/(i) w PLN⁽¹⁾	Data obowiązująca weksla/(i)	Rodzaj
Podmiot, któremu został wystawiony weksel					
Pozostałe (każdy poniżej 1.000 tysięcy złotych)	2.142	PLN	2.142	-	-
Razem weksle wystawione przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.			581.249		
RAZEM GRUPA			1.121.249		

⁽¹⁾ zabezpieczenia w walucie przeliczone wg kursów średnich NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku.

⁽²⁾ poprzedni termin ważności zabezpieczenia akcyzowego obowiązywał – do dnia 19 sierpnia 2011 roku.

⁽³⁾ z dniem 25 listopada 2011 roku wprowadzono aneksem do umowy limitu kredytowego zmianę terminu obowiązywania do dnia 25 listopada 2016 roku oraz zmieniono kwotę limitu kredytowego z 200.000 tysięcy złotych na 300.000 tysięcy złotych.

⁽⁴⁾ termin obowiązywania z dnia 30 kwietnia 2011 roku został przedłużony do dnia 30 kwietnia 2012 roku.

⁽⁵⁾ został przedłużony do dnia 29 lutego 2012 roku, pierwotny termin obowiązywał do dnia 28 lutego 2011 roku.

⁽⁶⁾ termin obowiązywania został przedłużony do dnia 15 marca 2012 roku a następnie do dnia 15 marca 2013 roku, zwiększono wysokość kwoty kredytu z 30.000 tysięcy złotych do 50.000 tysięcy złotych.

⁽⁷⁾ termin obowiązywania został przedłużony do dnia 16 marca 2012 roku a następnie do dnia 16 kwietnia 2012 roku, zmianie uległa również wysokość kwoty kredytu ze 100.000 tysięcy złotych do 60.000 tysięcy złotych.

⁽⁸⁾ umowa kredytowa z dnia 15 listopada 2010 roku.

⁽⁹⁾ termin płatności ostatniej raty ceny nabycia udziałów i wierzytelności od Stablewood Power Ventures (Władysławowo) Ltd.

⁽¹⁰⁾ wartość przedmiotu leasingu wynosi 11.192 EUR.

⁽¹¹⁾ wartość przedmiotu leasingu wynosi 18.582 EUR.

⁽¹²⁾ wartość zobowiązania z tytułu opłat na dzień 31 grudnia 2011 roku.

31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych)	Wysokość wystawionego weksla/(i) w walucie	Waluta wystawionego weksla/(i)	Wysokość wystawionego weksla/(i) w PLN⁽¹⁾	Data obowiązująca weksla/(i)	Rodzaj
Podmiot, któremu został wystawiony weksel					
Weksle wystawione przez Grupę LOTOS S.A.					
Naczelnik Urzędu Celnego w Gdańsku	240.000	PLN	240.000	2011-08-19	Zobowiązanie warunkowe w formie zabezpieczenia ryczałtowego podatkowego na kwotę 800.000 tysięcy złotych
PKO BP S.A.	200.000	PLN	200.000	2011-08-25 ⁽²⁾	Zabezpieczenie kredytu
Razem weksle wystawione przez Grupę LOTOS S.A.			440.000		
Weksle wystawione przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.					
Naczelnik Urzędu Celnego w Gdańsku	10.000	PLN	10.000	2011-04-30	Zabezpieczenie zobowiązania podatkowego
Naczelnik Urzędu Celnego w Gdańsku	5.000	PLN	5.000	2011-02-28 ⁽³⁾	Zabezpieczenie zobowiązania podatkowego
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	1.500	PLN	1.500	2012-09-30	Zabezpieczenie dofinansowania
Naczelnik Urzędu Celnego w Gdańsku	7.000	PLN	7.000	2012-02-29 ⁽⁴⁾	Zabezpieczenie akcyzowe
BRE Bank S.A.	30.000	PLN	30.000	2012-03-15 ⁽⁵⁾	Zabezpieczenie kredytu

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

31 grudnia 2010 roku

(w tysiącach złotych)

Podmiot, któremu został wystawiony weksel	Wysokość wystawionego weksla/(i) w walucie	Waluta wystawionego weksla/(i)	Wysokość wystawionego weksla/(i) w PLN ⁽¹⁾	Data obowiązywania weksla/(i)	Rodzaj
PKO BP S.A.	100.000	PLN	100.000	2011-04-16 ⁽⁶⁾	Zabezpieczenie kredytu
Naczelnik Urzędu Celnego w Bielsku-Białej	13.174	PLN	13.174	2011-06-30	Zabezpieczenie akcyzowe generalne dotyczące przemieszczania wyrobów akcyzowych pomiędzy składami podatkowymi w procedurze zawieszono- poboru akcyzy
Bank Polska Kasa Opieki S.A.	200.000	PLN	200.000	- ⁽⁷⁾	Zabezpieczenie kredytu
Stablewood Power Ventures (Władysławowo) Ltd.	13.000	USD	38.533	2013-06-30 ⁽⁸⁾	Zabezpieczenie zobowiązań pieniężnych z tytułu nabycia udziałów i wierzytelności
Bank Ochrony Środowiska S.A.	27.413	PLN	27.413	2016-06-30	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów kredytowych
Bank Ochrony Środowiska S.A.	9.490	PLN	9.490	2016-12-20	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów kredytowych
BRE BANK S.A.	20.000	PLN	20.000	2011-06-15 ⁽⁹⁾	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów kredytowych
Millennium Leasing Sp. z o.o.	11.192 ⁽¹⁰⁾	EUR	44.324 ⁽¹¹⁾	-	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów leasingu
NORDEA FINANCE POLSKA S.A.	18.582 ⁽¹⁰⁾	EUR	73.590 ⁽¹²⁾	-	Zabezpieczenie zobowiązań wynikających z umów leasingu
Pozostałe (każdy poniżej 1.000 tysięcy złotych)	1.490	PLN	1.490	-	-
Razem weksle wystawione przez spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.			581.514		
RAZEM GRUPA			1.021.514		

⁽¹⁾ zabezpieczenia w walucie przeliczone wg kursów średnich NBP z dnia 31 grudnia 2010 roku.

⁽²⁾ z dniem 25 sierpnia 2010 roku wprowadzono aneksem do umowy limitu kredytowego zmianę terminu obowiązywania do dnia 25 sierpnia 2011 roku oraz zmieniono kwotę limitu kredytowego z 250.000 tysięcy złotych na 200.000 tysięcy złotych.

⁽³⁾ zabezpieczenie wygasło po terminie obowiązywania.

⁽⁴⁾ został przedłużony do dnia 29 lutego 2012 roku, pierwotny termin obowiązywania do dnia 28 lutego 2011 roku.

⁽⁵⁾ termin obowiązywania został przedłużony do dnia 15 marca 2012 roku, zwiększono wysokość kwoty kredytu z 30.000 tysięcy złotych do 50.000 tysięcy złotych.

⁽⁶⁾ termin obowiązywania został przedłużony do dnia 16 kwietnia 2011 roku.

⁽⁷⁾ umowa kredytowa z dnia 15 listopada 2010 roku.

⁽⁸⁾ termin płatności ostatniej raty ceny nabycia udziałów i wierzytelności od Stablewood Power Ventures (Władysławowo) Ltd.

⁽⁹⁾ umowa została zakończona z dniem 26 kwietnia 2011 roku.

⁽¹⁰⁾ wartość przedmiotu leasingu.

⁽¹¹⁾ na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość zobowiązania z tytułu zapłaconych zaliczek wyniosła 14.959 tysięcy złotych.

⁽¹²⁾ na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość zobowiązania z tytułu zapłaconych zaliczek wyniosła 43.381 tysięcy złotych.

38.2 Warunkowe zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka nie posiada zobowiązań wynikających z podpisanych istotnych umów dotyczących nakładów na rzeczowe aktywa trwałe (Program 10+) (31 grudnia 2010: 29,8 milionów złotych).

38.3 Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku, biorąc pod uwagę limit przyznaných uprawnień na lata 2008-2012, w Grupie występowała nadwyżka przyznaných uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) w stosunku do wielkości emisji dwutlenku węgla (CO₂) i w związku z powyższym w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie zostały utworzone rezerwy.

Z dniem 1 lipca 2008 roku Rada Ministrów w drodze rozporządzenia przyjęła Krajowy Plan Rozdziału Uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) na lata 2008 - 2012 we wspólnotowym systemie handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla (CO₂) dla instalacji istniejących i zmienianych (Dz.U. Nr. 202 poz.1248 z dnia 14 listopada 2008 roku). Zgodnie z obowiązującym prawem wyżej wymienione uprawnienia na drugi okres rozliczeniowy (2008 - 2012) zostały rozdzielone bezpłatnie dla wszystkich instalacji objętych systemem handlu emisjami.

Na lata 2011 - 2012 zgodnie z rozporządzeniem Grupie przyznano średnioroczny limit emisji dwutlenku węgla (CO₂) w wysokości 1.228 tysięcy ton. Dodatkowo Grupa LOTOS S.A. zgodnie z decyzją Marszałka Województwa Pomorskiego z dnia 18 stycznia 2011 roku na rok 2011 i 2012 otrzymała uprawnienia w liczbie 143 tysięcy ton na każdy rok dla elektrociepłowni oraz 433 tysięcy ton na każdy rok dla rafinerii. W dniu 29 lipca 2011 roku decyzją Marszałka Województwa Pomorskiego Grupie LOTOS S.A. zostały przyznane dodatkowe uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂) dla nowo oddanych instalacji w wysokości 175 tysięcy ton na rok 2011 oraz 185 tysięcy ton na rok 2012.

Łączna wysokość przyznanego średniorocznego limitu emisji dwutlenku węgla (CO₂) z uwzględnieniem powyższej decyzji na rok 2011 wynosi 1.979 tysięcy ton oraz na rok 2012 wynosi 1.989 tysięcy ton.

Emisja dwutlenku węgla (CO₂) wyliczona na podstawie danych produkcyjnych dla instalacji objętych systemem handlu emisjami oraz zweryfikowana zgodnie z art. 59 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 roku o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku wyniosła 2.061 tysięcy ton oraz 31 grudnia 2010 roku wyniosła 1.163 tysięcy ton.

38.4 Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach Jednostki Dominującej lub jednostek od niej zależnych

Istotne postępowania przed organami administracji w związku z prowadzoną przez Jednostkę Dominującą działalnością

Postanowieniem Prezesa UOKiK z dnia 21 marca 2005 roku zostało wszczęte z urzędu postępowanie antymonopolowe w związku z podejrzeniem zawarcia przez Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. w Płocku oraz Grupę LOTOS S.A. w Gdańsku porozumienia w sprawie jednoczesnego zakończenia produkcji i dystrybucji benzyny uniwersalnej U95. Zdaniem Zarządu Spółki, w związku z faktem kontynuacji produkcji i sprzedaży benzyny uniwersalnej U95 zarzuty UOKiK są bezpodstawne i w kwietniu 2005 roku Zarząd wystosował wniosek o wydanie decyzji o niestwierdzeniu stosowania przez Grupę LOTOS S.A. praktyki ograniczającej konkurencję.

W lipcu 2005 roku Spółka złożyła do Sądu Antymonopolowego zażalenie na postanowienie UOKiK w przedmiocie ograniczenia dostępu do części zebranego w sprawie materiału dowodowego. Niezależnie od złożonego zażalenia Spółka wystąpiła we wrześniu 2005 roku z kolejnym wnioskiem o wydanie decyzji o stwierdzenie niestosowania przez Grupę LOTOS S.A. praktyk monopolistycznych. W październiku 2005 roku wpłynęło kolejne postanowienie UOKiK w przedmiocie ograniczenia dostępu do części zebranego materiału dowodowego, na które Spółka złożyła do Sądu Antymonopolowego zażalenie. Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił zażalenie. Na postanowienia w przedmiocie oddalenia zażaleń, Grupa LOTOS S.A. wniosła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie stosowne zażalenia, które zostały oddalone.

Postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2007 roku ograniczono Grupie LOTOS S.A. na wniosek PKN ORLEN S.A. prawo wglądu do materiału dowodowego w postępowaniu antymonopolowym w postaci materiałów zgromadzonych w trakcie kontroli PKN ORLEN S.A. w Płocku w zakresie części załączników do protokołu kontroli biur w Płocku oraz ograniczono wgląd do protokołu kontroli biur w Warszawie i załączników. Tym samym Postanowieniem odmówiono uwzględnienia wniosku PKN ORLEN S.A. o ograniczenie prawa wglądu do materiału dowodowego w zakresie protokołu kontroli biur wnioskodawcy w Płocku. W dniu 26 kwietnia 2007 roku

Grupa LOTOS S.A. złożyła zażalenie na Postanowienie ograniczające Grupie LOTOS S.A. prawo wglądu do materiału dowodowego. W dniu 9 maja 2007 roku Grupa LOTOS S.A. otrzymała Wezwanie UOKiK do udzielenia informacji dotyczących zmiany cen U95 i Pb95. Tego samego dnia Spółka przesłała do UOKiK wymagane informacje. Dnia 2 sierpnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. wysłała pismo do UOKiK informujące o zakończeniu produkcji benzyny U95. W dniu 31 grudnia 2007 roku Prezes UOKiK nałożył na Grupę LOTOS S.A. karę w wysokości 1.000 tysięcy złotych. W związku z tym w dniu 17 stycznia 2008 roku do Sądu Okręgowego w Warszawie zostało złożone odwołanie od tej decyzji.

W dniu 23 września 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów przesłał odpowiedź Prezesa UOKiK na odwołanie Grupy LOTOS S.A. od decyzji Prezesa UOKiK. Prezes UOKiK w odpowiedzi na odwołanie Grupy LOTOS S.A. stwierdził, iż zarzuty Grupy LOTOS S.A., zarówno dotyczące przepisów materialnych, jak i formalnych, są bezzasadne i wniósł o oddalenie odwołania powoda w całości oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W dniu 27 kwietnia 2010 roku Sąd odroczył wydanie wyroku do dnia 6 maja 2010 roku. W dniu 6 maja 2010 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok oddalający odwołanie od decyzji UOKiK w sprawie postępowania antymonopolowego wszczętego z urzędu wynikającego z postanowienia Prezesa UOKiK z dnia 21 marca 2005 roku dotyczącego dystrybucji benzyny uniwersalnej U95, jednocześnie Sąd utrzymał w mocy kary nałożone przez UOKiK w wysokości 1.000 tysięcy złotych na Grupę LOTOS S.A. oraz 4.000 tysięcy złotych na PKN ORLEN S.A. W dniu 15 czerwca 2010 roku wpłynął wyrok o oddaleniu odwołania od decyzji Prezesa UOKiK. W dniu 28 czerwca 2010 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła apelację od wyroku. W kolejnych okresach Grupa LOTOS S.A. i UOKiK odpowiedzieli na apelację PKN ORLEN S.A., natomiast PKN ORLEN S.A. i UOKiK odpowiedzieli na apelację Grupy LOTOS S.A. Sąd opublikował wyrok oddalający apelację Grupy LOTOS S.A. i PKN ORLEN S.A. w dniu 11 lutego 2011 roku. W dniu 30 maja 2011 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła skargę kasacyjną od wyroku, w którym to zaskarżyła w całości wyrok i wniosła o jego uchylenie. Również w tym dniu wpłynęła skarga kasacyjna PKN ORLEN S.A. W dniu 17 czerwca 2011 roku wpłynęła odpowiedź na skargę kasacyjną Grupy LOTOS S.A., w której to Prezes UOKiK wniósł o odrzucenie skargi i zasądzenie kosztów procesowych na rzecz UOKiK. W dniu 2 grudnia 2011 roku Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skarg kasacyjnych. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa została zakończona.

W dniu 10 marca 2011 roku Spółka zapłaciła zobowiązanie wynikające z wyroku z dnia 11 lutego 2011 roku w kwocie 1.000 tysięcy złotych wykorzystując utworzoną wcześniej rezerwę.

Istotne postępowania przed organami administracji w związku z działalnością prowadzoną przez LOTOS Paliwa Sp. z o.o.

Postępowanie dotyczące zobowiązań podatkowych od towarów i usług za miesiąc styczeń i marzec 2005 roku

W dniu 30 marca 2006 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku z dnia 28 marca 2006 roku w sprawie ustalenia zobowiązania podatkowego w podatku od towarów i usług za styczeń 2005 roku. Działając na podstawie art. 109 Ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535 z o późn. zm.) Naczelnik Urzędu Skarbowego nałożył na spółkę dodatkowe zobowiązanie podatkowe, które dotyczy rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. (dawniej LOTOS Mazowsze S.A.). W dniu 25 lipca 2006 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku z dnia 21 lipca 2006 roku uchylającą decyzję organu pierwszej instancji określającą w tytule podatku od towarów i usług za miesiąc styczeń 2005 roku zobowiązanie podatkowe oraz ustalającą dodatkowe zobowiązanie podatkowe w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez ten organ. W dniu 6 lipca 2007 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego Nr PV/4400-96/124/VT/06/AR, w której określono spółce zawyżenie kwoty zwrotu różnicy podatku na 23 tysiące złotych i kwotę dodatkowego zobowiązania podatkowego w wysokości 7 tysięcy złotych. Spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. nie odwołała się od tej decyzji uznając ją jako korzystną dla spółki. Poprzednia decyzja Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego Nr PV/4400-95/124/VT/AG z dnia 28 marca 2006 roku w przedmiotowej sprawie określała zaniżenie kwoty zobowiązania podatkowego na 24.055 tysięcy złotych i dodatkowe zobowiązanie podatkowe w wysokości 7.850 tysięcy złotych (decyzja ta została uchylona decyzją Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku z dnia 21 lipca 2006 roku).

W dniu 6 lipca 2007 roku Naczelnik Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku wydał postanowienie Nr VT/440-185/07/WP/DP o wszczęciu postępowania podatkowego w zakresie prawidłowości rozliczenia podatku od towarów i usług za marzec 2005 roku wobec spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. W dniu 11 września 2007 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. otrzymała decyzję Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku z dnia 10 września 2007 roku w sprawie ustalenia zobowiązania podatkowego w podatku od towarów i usług za miesiąc marzec 2005 roku. Działając na podstawie art. 109 Ustawy z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535 z o późn. zm.) Naczelnik Urzędu Skarbowego nałożył na spółkę dodatkowe zobowiązanie podatkowe, które dotyczy rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części

przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. W decyzji Nr PV/4400-170/185/VT/07/DP określono zawyżenie kwoty zwrotu różnicy podatku o 26.141 tysięcy złotych oraz ustalono dodatkowe zobowiązanie podatkowe za marzec 2005 roku w wysokości 7.842 tysięcy złotych. Kwoty określone w decyzji spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. uiszczała. W dniu 24 września 2007 roku spółka odwołała się od decyzji Pomorskiego Urzędu Skarbowego.

W dniu 18 stycznia 2008 roku Dyrektor Izby Skarbowej w Gdańsku wydał decyzję Nr PC/4407-660/07/13 utrzymującą w mocy decyzję Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku z dnia 10 września 2007 roku, Nr PV/4400-170/185/VT/07/DP, określającą dla spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. w podatku od towarów i usług za marzec 2005 roku nadwyżkę podatku naliczonego nad należnym w wysokości 5.292 tysięcy złotych, w tym kwota zwrotu różnicy podatku w wysokości 5.292 tysięcy złotych oraz ustalającą dodatkowe zobowiązanie podatkowe w podatku od towarów i usług za marzec 2005 roku w wysokości 7.842 tysięcy złotych. W dniu 1 lutego 2008 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. zaskarżyła decyzję Dyrektora Izby Skarbowej Nr PC/4407-660/07/13 do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku.

Przedmiotem decyzji jest uprawnienie spółki do obniżenia kwoty podatku należnego w rozliczeniu za miesiąc, w którym sprzedawca otrzymał potwierdzenie odbioru faktury korygującej przez nabywcę na skutek rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A. oraz konstytucyjność dodatkowych sankcji podatkowych z tego tytułu.

W dniu 24 czerwca 2008 roku odbyła się rozprawa przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Gdańsku. Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego uchylił zaskarżoną decyzję Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku, określił, że zaskarżona decyzja nie może być wykonana i zasądził od Dyrektora Izby Skarbowej w Gdańsku na rzecz spółki zwrot kosztów postępowania.

Dyrektor Izby Skarbowej w Gdańsku złożył dnia 31 lipca 2008 roku skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 24 czerwca 2008 roku.

W dniu 19 stycznia 2010 roku Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku w zakresie prawidłowości rozliczenia podatku od towarów i usług za marzec 2005 roku wobec spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. W dniu 17 czerwca 2010 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku oddalił skargę spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. W związku z powyższym wykazywana w latach poprzednich należność z tytułu zapłaconej przez spółkę LOTOS Paliwa Sp. z o.o. sankcji dotyczącej dodatkowego zobowiązania podatkowego w wysokości 7.850 tysięcy złotych została ujęta w pozostałych kosztach operacyjnych spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. za 2010 rok. Spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. złożyła w dniu 25 sierpnia 2010 roku skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie. W dniu 28 lipca 2011 roku Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę kasacyjną spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. Spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. nie przewiduje dodatkowych kosztów dotyczących rozliczenia transakcji przejęcia zorganizowanej części przedsiębiorstwa LOTOS Gaz S.A.

Istotne postępowania sądowe wszczęte przeciwko Grupie LOTOS S.A.

Postępowanie z powództwa PETROECCO JV Sp. z o.o. o odszkodowanie za szkodę doznaną na skutek stosowanych praktyk monopolistycznych

Pozwem z dnia 18 maja 2001 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. wniosła powództwo o zasądzenie od Spółki kwoty 6.975 tysięcy złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 maja 1999 roku tytułem odszkodowania za szkodę doznaną na skutek stosowanych przez Spółkę praktyk monopolistycznych polegających na sprzedaży olejów bazowych BS w sposób powodujący uprzywilejowanie niektórych odbiorców poprzez realizowanie ich zamówień w zakresie nieproporcjonalnie większym niż zamówień PETROECCO JV Sp. z o.o. Stosowanie przez Spółkę zarzuconych jej praktyk monopolistycznych stwierdzone zostało decyzją Urzędu Antymonopolowego z dnia 26 września 1996 roku, którą Urząd nakazał Spółce ich zaniechanie. Spółka odwołała się od tej decyzji. Sąd Wojewódzki w Warszawie – Sąd Antymonopolowy wyrokiem z dnia 22 października 1997 roku zmienił w zasadzie tylko redakcję decyzji i również nakazał Spółce zaniechanie praktyk monopolistycznych. Kasację Spółki od tego wyroku Sąd Najwyższy oddalił wyrokiem z dnia 2 czerwca 1999 roku.

Sąd Okręgowy w Gdańsku, wyrokiem z dnia 21 grudnia 2002 roku, oddalił powództwo o odszkodowanie, w całości uwzględniając zgłoszony przez Spółkę zarzut przedawnienia. Wyrok ten został jednak uchylony w dniu 4 grudnia 2003 roku przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie I ACa 824/03 i przekazany do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gdańsku. Sąd Apelacyjny uznał zarzut przedawnienia za nietrafiony. Zdaniem tego Sądu dopiero w dniu 2 czerwca 1999 roku (data orzeczenia Sądu Najwyższego) PETROECCO JV Sp. z o.o. dowiedziała się, że doznana przez nią szkoda jest efektem praktyk monopolistycznych, z którą związana jest odpowiedzialność deliktowa Spółki, i to od tej daty – zdaniem Sądu – biegnie trzyletni okres przedawnienia roszczeń odszkodowawczych.

Sprawa toczyła się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku (sąd I instancji), sygnatura IX GC 134/04. Spółka broniła się również zarzutami merytorycznymi (kwestionuje fakt wystąpienia jakiegokolwiek szkody po stronie PETROECCO JV Sp. z o.o., jej wysokość i istnienie związku przyczynowego pomiędzy praktyką monopolistyczną a szkodą). Po rozprawie w czerwcu 2005 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku zlecił biegłemu z zakresu księgowości i ekonomii sporządzenie opinii w przedmiocie ustalenia strat, jakie poniósł powód z tytułu działań Grupy LOTOS S.A. W przekazanej opinii biegły wskazał, że na podstawie materiałów przedstawionych przez PETROECCO JV Sp. z o.o. nie jest możliwe obliczenie wysokości strat, czy też samego ich istnienia. Biegły wskazał również, iż opinia powinna być zlecona innemu ekspertowi, niż biegłemu z zakresu księgowości. Brak dowodów do wystawienia takiej opinii uniemożliwił powodowi doprowadzenie do wyboru kolejnego biegłego. Rozprawa odbyła się 27 marca 2007 roku. Publikacja wyroku została wyznaczona na dzień 10 kwietnia 2007 roku, następnie odroczonej została do dnia 20 kwietnia 2007 roku. Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2007 roku powództwo zostało oddalone. W dniu 17 maja 2007 roku Spółka wniosła zażalenie na postanowienie o kosztach postępowania. W dniu 4 czerwca 2007 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyła apelację od wyroku z dnia 20 kwietnia 2007 roku. W dniu 12 sierpnia 2007 roku Grupa LOTOS S.A. złożyła odpowiedź na apelację. W dniu 20 grudnia 2007 roku Sąd oddalił apelację PETROECCO JV Sp. z o.o. od wyroku Sądu Okręgowego. W dniu 19 marca 2008 roku został złożony u Komornika wniosek egzekucyjny przeciwko PETROECCO JV Sp. z o.o. W dniu 17 kwietnia 2008 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyła skargę kasacyjną od wyroku z dnia 20 grudnia 2007 roku. Skarga została doręczona Grupie LOTOS S.A. w dniu 17 czerwca 2008 roku. W dniu 30 czerwca 2008 roku została wysłana odpowiedź na skargę. Sprawa została skierowana na przysąd na 14 listopada 2008 roku. W dniu 14 stycznia 2009 roku Sąd Najwyższy postanowił uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku do ponownego rozpoznania. W dniu 10 marca 2009 roku akta zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego. W dniu 3 kwietnia 2009 roku Komornik przesłał postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego. W dniu 14 maja 2009 roku Sąd Apelacyjny przekazał sprawę do Sądu Okręgowego do ponownego rozpoznania. Na rozprawie w dniu 3 listopada 2009 roku Sąd zobowiązał PETROECCO JV Sp. z o.o. do wyznaczenia biegłego. W dniu 1 października 2010 roku odbyła się rozprawa, na której został przesłuchany biegły. Grupa LOTOS S.A. w dniu 16 maja 2011 roku wysłała odpowiedź na wezwanie do złożenia oświadczenia dotyczącego podtrzymania wniosku dowodowego z opinii biegłego oraz do uiszczenia zaliczki na poczet opinii w kwocie 23 tysięcy złotych. W dniu 18 maja 2011 roku wpłynęło pismo procesowe PETROECCO JV Sp. z o.o., w którym podtrzymano dotychczasowe stanowisko w powyższej sprawie. W dniu 14 marca 2012 roku wpłynęła opinia Instytutu Nafty i Gazu w Krakowie, do której Grupa LOTOS S.A. ustosunkowała się 28 marca 2012 roku. W dniu 22 marca 2012 roku wpłynęło pismo procesowe PETROECCO JV Sp. z o.o. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Zarząd Spółki stoi na stanowisku, że ryzyko związane z przegraną ewentualnego sporu jest niewielkie, w związku z tym w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie zostały utworzone rezerwy na potencjalne odszkodowanie.

Postępowanie z powództwa Ministra Skarbu Państwa o unieważnienie umowy sprzedaży udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o.

W dniu 3 listopada 2005 roku wpłynął do Grupy LOTOS S.A. pozew wniesiony przez Ministra Skarbu Państwa o uznanie za nieważną umowę z dnia 18 sierpnia 1998 roku zawartą pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i Polską Żeglugą Morską przedsiębiorstwem państwowym dotyczącą sprzedaży dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. o wartości 3.340 tysięcy złotych. W dniu 21 kwietnia 2006 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku, IX Wydział Gospodarczy wydał wyrok oddalający powództwo w całości. W dniu 8 czerwca 2006 roku Minister Skarbu Państwa wniósł apelację od wyroku sądu z dnia 21 kwietnia 2006 roku oddalającego powództwo Ministra Skarbu Państwa o uznanie za nieważną umowę z dnia 18 sierpnia 1998 roku zawartej pomiędzy Grupą LOTOS S.A. i Polską Żeglugą Morską przedsiębiorstwem państwowym dotyczącej sprzedaży dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. o wartości 3.340 tysięcy złotych. W dniu 30 czerwca 2006 roku Spółka złożyła odpowiedź na powyższą apelację. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 28 grudnia 2006 roku zmieniono zaskarżony wyrok z dnia 21 kwietnia 2006 roku ustalając za nieważną umowę zbycia dwóch udziałów w spółce Naftoport Sp. z o.o. W dniu 6 kwietnia 2007 roku Spółka wniosła kasację wraz z wnioskiem o wstrzymanie wykonania wyroku II instancji. Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 kwietnia 2007 roku, wniosek o wstrzymanie wykonania wyroku sądu II instancji został oddalony. Sąd Najwyższy w dniu 10 sierpnia 2007 roku wydał postanowienie o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Sąd Najwyższy w dniu 21 listopada 2007 roku wydał postanowienie o przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie. Rozprawa odbyła się w dniu 7 maja 2008 roku. Sąd oddalił w całości powództwo i przyznał Grupie LOTOS S.A. zwrot kosztów procesu w wysokości 100 tysięcy złotych. Z dniem 7 maja 2008 roku wyrok sądu uprawomocnił się. Skarb Państwa w dniu 20 sierpnia 2008 roku wniósł skargę kasacyjną. W dniu 11 grudnia 2008 roku akta sprawy wpłynęły do Sądu Najwyższego, Izba Cywilna, Wydział II. W dniu 6 marca 2009 roku na posiedzeniu niejawnym przyjęto skargę do rozpoznania. Wyznaczono termin rozprawy na dzień 6 maja 2009 roku, na której Sąd Najwyższy przekazał sprawę do ponownego rozpoznania do Sądu Apelacyjnego w Szczecinie. Na rozprawie w dniu 30 września 2009 roku Sąd Apelacyjny oddalił powództwo i zasądził na rzecz Grupy LOTOS S.A. zwrot kosztów postępowania sądowego przez Skarb Państwa. Dnia 11 stycznia 2010 roku do Sądu Apelacyjnego

wpłynęła skarga kasacyjna Skarbu Państwa, która wpłynęła do Spółki wraz z postanowieniem o przyjęciu do rozpoznania w dniu 6 czerwca 2010 roku. W dniu 8 lipca 2010 roku na rozprawie Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. W dniu 17 lutego 2011 roku odbyła się rozprawa w Sądzie Apelacyjnym w Szczecinie, który nie wydał wyroku ze względu na zawilość sprawy. W dniu 13 lipca 2011 roku Sąd Najwyższy wydał postanowienie w sprawie zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Apelacyjny. W dniu 23 listopada 2011 roku Sąd oddalił apelację Ministra Skarbu Państwa. W dniu 6 marca 2012 roku wpłynęła skarga kasacyjna Skarbu Państwa. W dniu 20 marca 2012 roku wpłynęła odpowiedź Polskiej Żeglugi Morskiej na skargę kasacyjną. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Zarząd Spółki stoi na stanowisku, że ryzyko związane z przegraną ewentualnego sporu jest niewielkie, w związku z tym w sprawozdaniu finansowym nie zostały utworzone rezerwy na potencjalne zobowiązania.

Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Grupy na dzień 31 grudnia 2011 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

Postępowania sądowe wszczęte przez Spółkę lub jednostki z Grupy Kapitałowej Spółki oraz przeciwko Spółce lub jednostkom z Grupy Kapitałowej

Postępowanie sądowe wszczęte przez Rafinerię Jasło S.A. (obecnie LOTOS Jasło S.A.) przeciwko osobie fizycznej

W dniu 4 grudnia 2003 roku Sąd Okręgowy w Krośnie wydał na rzecz spółki LOTOS Jasło S.A., w postępowaniu nakazowym, nakaz zapłaty kwoty 4.829 tysięcy złotych wraz z odsetkami, stanowiącej wierzytelności wynikające z nieuregulowanych faktur za sprzedany towar (sygn. akt VIII GNc 292/03). Powyższy nakaz zapłaty uprawomocnił się. Z uwagi na fakt, iż w dniu 2 kwietnia 2004 roku w stosunku do dłużnika została ogłoszona upadłość z możliwością zawarcia układu, spółka LOTOS Jasło S.A. zgłosiła sędziemu komisarzowi swoją wierzytelność w łącznej wysokości 7.668 tysięcy złotych, na którą składa się kwota: (i) 6.138 tysięcy złotych jako niezapłacona należność główna za sprzedany towar; (ii) 1.498 tysięcy złotych jako odsetki za zwłokę; (iii) 32 tysięcy złotych jako koszty procesu w sprawie przed Sądem Okręgowym w Krośnie. Wierzytelności do kwoty 2.580 tysięcy złotych obejmującej należność główną, jak również odsetki nie są objęte układem, ze względu na ich zabezpieczenie na mieniu upadłego hipoteką kaucyjną. Do dnia 31 grudnia 2011 roku wpłynęły wszystkie raty układu. Na dzień 31 grudnia 2011 roku z uwzględnieniem realizacji założeń układu nie występują należności.

Postępowanie sądowe z powództwa WANDEKO którego stroną jest spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o.

Przeciwko spółce LOTOS Paliwa Sp. z o.o. toczy się postępowanie sądowe z powództwa Pana Andrzeja Wójcika prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą WANDEKO. W dniu 28 października 2009 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział IX Gospodarczy wydał wyrok zaoczny i zasądził od spółki na rzecz powoda kwotę 1.921 tysięcy złotych wraz z odsetkami umownymi. Spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. utworzyła na zasądzoną kwotę rezerwę wraz z odsetkami w wysokości 15.318 tysięcy złotych. Spółka zaskarżyła wyrok składając sprzeciw od wyroku zaocznego do Sądu Okręgowego w Gdańsku w dniu 10 listopada 2009 roku. Na skutek sprzeciwu sprawa jest w rozpoznaniu co do istoty przez Sąd I instancji. Wyrok zaoczny nie stanowi tytułu wykonawczego ze względu na uchylenie na wniosek Spółki stosownego postanowienia. Jednocześnie zważywszy, że wyrok zaoczny jest z mocy ustawy tytułem zabezpieczenia, LOTOS Paliwa spółka z o.o. złożyła wniosek o uchylenie również tego rygoru. Nieprawomocnym postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2010 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku uchylił przedmiotowe zabezpieczenie w całości zgodnie z wnioskiem spółki. Sąd Apelacyjny w Gdańsku zmienił w związku z zażaleniem Pana Andrzeja Wójcika z dnia 18 maja 2010 roku powołane postanowienie Sądu Okręgowego postanowieniem z dnia 13 października 2010 roku, w wyniku czego wyrok zaoczny dalej pozostaje tytułem zabezpieczenia. Postanowieniem z dnia 28 grudnia 2010 roku Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie Pana Andrzeja Wójcika na postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku o odmowie uchylenia postanowienia w przedmiocie uchylenia rygoru natychmiastowej wykonalności wyroku

zaocznego i zasądził na rzecz spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. zwrot kosztów postępowania. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Pozostałe postępowania których stroną jest spółka LOTOS Gaz S.A. w likwidacji

Na dzień 31 grudnia 2011 roku toczą się postępowania, których stroną jest spółka LOTOS Gaz S.A. w likwidacji szerzej opisane poniżej.

W dniu 23 lipca 2009 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie ogłosił upadłość KRAK-GAZ Sp. z o.o. Majątkiem spółki zarządza syndyk masy upadłości. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego postępowanie upadłościowe jest w toku.

W dniu 15 grudnia 2008 roku Zarząd spółki LOTOS Gaz S.A. wszczął postępowanie arbitrażowe przeciwko zbywcom udziałów spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. W dniu 14 kwietnia 2010 roku został wydany wyrok Sądu Arbitrażowego w sprawie z powództwa spółki LOTOS Gaz S.A. przeciwko zbywcom KRAK-GAZ Sp. z o.o. oraz z powództwa wzajemnego zbywców przeciwko spółce LOTOS Gaz S.A. o zapłatę. Sąd zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz spółki LOTOS Gaz S.A. kwotę 4.155 tysięcy złotych wraz z odsetkami od dnia 19 grudnia 2008 roku do dnia zapłaty oraz zasądził od spółki LOTOS Gaz S.A. na rzecz zbywców z powództwa wzajemnego kwotę 1.682 tysięcy złotych wraz z odsetkami od dnia 5 lipca 2009 roku do dnia zapłaty. Tytułem zwrotu kosztów postępowania sąd zasądził od pozwanych na rzecz spółki LOTOS Gaz S.A. kwotę 209 tysięcy złotych oraz od spółki LOTOS Gaz S.A. na rzecz zbywców kwotę 98 tysięcy złotych. Ponadto, sąd zniósł wzajemnie pozostałe koszty między stronami. W wyniku złożonej skargi o uchylenie wyroku Sądu Arbitrażowego przez spółkę LOTOS Gaz S.A. Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem z dnia 15 września 2011 roku Sąd Okręgowy w Krakowie uchylił wyrok Sądu Arbitrażowego w całości, wyrok uprawomocnił się.

W maju 2009 roku spółka LOTOS Gaz S.A. złożyła zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oszustwa na szkodę spółki LOTOS Gaz S.A. przez zbywców spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. Prokuratura wszczęła w tej sprawie śledztwo, w lutym 2010 roku postępowanie zostało rozszerzone o zbadanie dochowania należytej staranności przez osoby uczestniczące po stronie Grupy LOTOS S.A. w procesie akwizycji spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. W dniu 4 kwietnia 2011 roku postępowanie zostało ponownie podjęte po sporządzeniu opinii biegłego. Postanowieniem z dnia 27 maja 2011 roku Prokuratura Rejonowa Warszawa Śródmieście Północ umorzyła śledztwo w sprawie. W dniu 12 czerwca 2011 roku spółka LOTOS Gaz S.A. w likwidacji wniosła zażalenie na postanowienie prokuratury. W wyniku rozpoznania zażalenia postanowienie zostało uchylone. Postanowieniem z dnia 29 grudnia 2011 roku Prokuratura Rejonowa Warszawa Śródmieście-Północ ponownie umorzyła śledztwo. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego postępowanie w prokuraturze jest zakończone.

We wrześniu 2011 roku spółce LOTOS Gaz S.A. w likwidacji, doręczono pozew Syndyka masy upadłości KRAK-GAZ Sp. z o.o. o uznanie czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną wobec masy upadłości tj. podważenie ustanowionych zabezpieczeń w formie hipotek (skarga pauliańska). Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego postępowanie jest w toku.

W dniu 23 lipca 2009 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie ogłosił upadłość KRAK - GAZ Sp. z o.o. Majątkiem spółki zarządza syndyk masy upadłości. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego postępowanie upadłościowe jest w toku. W dniu 13 marca 2012 roku Sędzia komisarz postępowania upadłościowego spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. wydał postanowienie uwzględniające sprzeczny do listy wierzytelności i uznał wierzytelność LOTOS Gaz S.A. w likwidacji w łącznej kwocie 23.695 tysięcy złotych w tym kwotę należności głównej w wysokości 21.435 tysięcy złotych oraz uznał jako zabezpieczone hipotekami wierzytelności w wysokości 21.132 tysięcy złotych. Postanowienie na dzień dzisiejszy nie jest prawomocne.

Postępowanie którego stroną jest spółka Grupy Kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A.

W dniu 16 stycznia 2012 roku odbyła się rozprawa sądu arbitrażowego dotycząca roszczeń spółki Single Buoy Moorings Inc. („SBM”) - dostawcy platformy MOPU (ang. Mobile Operating and Production Unit) przeznaczonej do eksploatacji złoża YME. Wniosek z roszczeniem SBM został wniesiony do sądu arbitrażowego w Norwegii w dniu 25 stycznia 2011 roku przeciwko Talisman Energy Norge AS oraz pozostałym udziałowcom projektu YME i dotyczył:

- kwoty 90.000 tysięcy USD tytułem dodatkowego wynagrodzenia - bonusu za dostarczenie platformy w terminie określonym w umowie na dostawę platformy,
- kwoty 3.700 tysięcy USD tytułem zwrotu kosztów w związku innym sposobem transportu platformy.

Udział LOTOS Exploration and Production Norge AS w kwocie roszczenia SBM wynosi 20% kwot określonych powyżej, tj. łącznie 18.740 tysięcy USD. W świetle informacji uzyskanej przez LOTOS Norge od operatora koncesji i lidera projektu YME, tj. Talisman Energy Norge AS roszczenie SBM nie znajduje uzasadnienia na gruncie umowy na dostawę platformy MOPU.

W dniu 20 lutego 2012 roku ogłoszono werdykt postępowania arbitrażowego. Całość roszczeń spółki Single Buoy Moorings Inc. została odrzucona a postępowanie arbitrażowe zostało zakończone.

Ponadto, na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego trwają prace przygotowawcze związane z drugim postępowaniem arbitrażowym dotyczącym roszczeń spółki Single Buoy Moorings Inc. („SBM”). Roszczenie obejmuje sporne koszty dotyczące stosunku stron po przybyciu platformy MOPU (ang. Mobile Operating and Production Unit) do Norwegii opiewające na kwotę 330.000 tysięcy USD.

Udział LOTOS Exploration and Production Norge AS w kwocie roszczenia SBM wynosi 20% kwoty określonych powyżej, tj. 66.000 tysięcy USD.

39. Informacje o podmiotach powiązanych

39.1 Informacje o transakcjach z jednostkami powiązanymi nie objętymi konsolidacją

Transakcje z jednostkami powiązanymi są zawierane na warunkach rynkowych.

Obszary transakcji z podmiotami powiązanymi

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Spółki wyceniane metodą proporcjonalną		
Sprzedaż na rzecz jednostek powiązanych (z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową)	6.579	-
Zakupy od jednostek powiązanych (z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową)	34.510 ⁽¹⁾	-
Koszty finansowe z tytułu odsetek od pożyczek	-	-
Spółki wyceniane metodą praw własności		
Sprzedaż na rzecz jednostek powiązanych (z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową)	-	-
Zakupy od jednostek powiązanych (z podatkiem akcyzowym, opłatą paliwową)	-	-
Koszty finansowe z tytułu odsetek od pożyczek	15	15

⁽¹⁾ w tym zakup ropy naftowej.

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Spółki wyceniane metodą proporcjonalną		
Należności netto od jednostek powiązanych	90	-
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	6.823	-
Spółki wyceniane metodą praw własności		
Należności netto od jednostek powiązanych	-	-
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	-	7.936

W okresie roku zakończonego 31 grudnia 2010 roku łączna wartość udzielonych pożyczek przez jednostki powiązane wyceniane metodą praw własności wyniosła 7.921 tysięcy złotych (2.000 tysiące EUR).

39.2 Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 Skarb Państwa był właścicielem 53,19% akcji Grupy LOTOS S.A.

W ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku, nie wystąpiły transakcje pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a Skarbem Państwa.

39.3 Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących Jednostki Dominującej

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki przedstawiało się następująco:

Wynagrodzenie Zarządu w 2011 roku

w tysiącach złotych	Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia)	Nagrody jubileuszowe	Świadczenia pracownicze w formie akcji	Zarząd – jednostki zależne ⁽¹⁾	Razem wynagrodzenie wypłacone
Paweł Olechnowicz	315	-	-	872	1.187
Marek Sokołowski	315	-	-	641	956
Mariusz Machajewski	315	-	-	641	956
Maciej Szozda	316	-	-	641	957
Razem	1.261	-	-	2.795	4.056

⁽¹⁾ krótkoterminowe świadczenia pracownicze, wynagrodzenia wypłacone członkom Zarządu Grupy LOTOS S.A. z tytułu pełnienia funkcji w Radach Nadzorczych i Radzie Dyrektorów spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych.

Wynagrodzenie Rady Nadzorczej w 2011 roku

w tysiącach złotych	Okres pełnienia funkcji	Razem wynagrodzenie wypłacone ⁽¹⁾
Wiesław Skwarko	1.01 – 31.12.2011	41
Leszek Starosta	1.01 – 31.12.2011	41
Małgorzata Hirszel	1.01 – 31.12.2011	41
Oskar Pawłowski	1.01 – 31.12.2011	41
Michał Rumiński	1.01 – 31.12.2011	41
Rafał Wardziński	1.01 – 31.12.2011	41
Ewa Sibrecht-Ośka	1.01 – 08.11.2011	39
Rafał Lorek	1.01 – 27.06.2011	24
Razem		309

⁽¹⁾ krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia), wartość wynagrodzenia uwzględnia zmiany w składzie Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A., które miały miejsce w ciągu okresu sprawozdawczego.

Wynagrodzenie Zarządu w 2010 roku

w tysiącach złotych	Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia)	Nagrody jubileuszowe	Świadczenia pracownicze w formie akcji	Zarząd – jednostki zależne ⁽¹⁾	Razem wynagrodzenie wypłacone
Paweł Olechnowicz	302	-	-	158	460
Marek Sokołowski	301	-	-	92	393
Mariusz Machajewski	301	-	-	91	392
Maciej Szozda	261	-	-	91	352
Razem	1.165	-	-	432	1.597

⁽¹⁾ krótkoterminowe świadczenia pracownicze, wynagrodzenia wypłacone członkom Zarządu Grupy LOTOS S.A. z tytułu pełnienia funkcji w Radach Nadzorczych i Radzie Dyrektorów spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Wynagrodzenie Rady Nadzorczej w 2010 roku

w tysiącach złotych	Okres pełnienia funkcji	Razem wynagrodzenie wyплаcone ⁽¹⁾
Wiesław Skwarko ⁽²⁾	1.01 – 31.12.2010	3
Leszek Starosta	1.01 – 31.12.2010	42
Mariusz Obszyński	1.01 – 11.02.2010	9
Radosław Barszcz	1.01 – 11.02.2010	9
Małgorzata Hirszel	1.01 – 31.12.2010	42
Jan Stefanowicz	1.01 – 11.02.2010	9
Ireneusz Fąfara	1.01 – 29.03.2010	14
Oskar Pawłowski	11.02 – 31.12.2010	33
Michał Rumiński	11.02 – 31.12.2010	33
Rafał Wardziński	11.02 – 31.12.2010	33
Ewa Sibrecht – Ośka	28.06 – 31.12.2010	17
Rafał Lorek	28.06 – 31.12.2010	17
		=====
Razem		261
		=====

⁽¹⁾ krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia), wartość wynagrodzenia uwzględnia zmiany w składzie Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A., które miały miejsce w ciągu okresu sprawozdawczego.

⁽²⁾ Pan Wiesław Skwarko z dniem 1 listopada 2010 roku odwołał złożone do Spółki oświadczenie dotyczące nie pobierania wynagrodzenia z tytułu członkostwa w Radzie Nadzorczej Grupy LOTOS S.A.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka posiada rezerwę na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne dla członków Zarządu Grupy LOTOS S.A. w wysokości 350 tysięcy złotych (31 grudnia 2010: 260 tysięcy złotych)

Ponadto, zgodnie z ustawą o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (ustawa kominowa), Spółka utworzyła rezerwę na maksymalne przewidziane ww. ustawą wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej dla członków Zarządu Grupy LOTOS S.A. za rok 2011 w wysokości 249 tysięcy złotych (2010: 249 tysięcy złotych wypłacone w 2011 roku wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej, wykazane w pozycji Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia) w tabeli Wynagrodzenie Zarządu w 2011 roku).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku i na dzień 31 grudnia 2010 roku oraz w okresie roku zakończonego 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku Spółka nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących.

39.4 Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia)	30.769	27.243
	=====	=====
Razem wynagrodzenie wypłacone głównej kadrze kierowniczej (za wyjątkiem członków Zarządu i Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A.)	30.769	27.243
	=====	=====

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka posiada rezerwę na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne dla członków głównej kadry kierowniczej w wysokości 7.155 tysięcy złotych (2010: 6.351 tysięcy złotych).

Ponadto, Grupa utworzyła rezerwę na przewidywane dla członków głównej kadry kierowniczej wynagrodzenie z tytułu premii rocznej za rok 2011 w wysokości 7.275 tysięcy złotych (2010: 6.188 tysięcy złotych wypłacone w 2011 roku wynagrodzenie z tytułu premii rocznej, wykazane w pozycji Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia) w tabeli powyżej za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku saldo udzielonych przez Grupę pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze członkom głównej kadry kierowniczej wyniosło 21 tysięcy złotych (31 grudnia 2010 roku: 39 tysięcy złotych).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku oraz w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 roku Grupa nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze członkom głównej kadry kierowniczej.

39.5 Inne transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami

Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami

W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku, Spółka lub podmioty z Grupy nie zawierała żadnych znaczących transakcji z Członkami Zarządu i Rady Nadzorczej⁽¹⁾, nie udzielała wymienionym osobom żadnych pożyczek, zaliczek, gwarancji, ani nie zawierała żadnych umów, z których wynikałyby znaczące korzyści dla Grupy LOTOS S.A. lub jej jednostek zależnych lub stowarzyszonych. W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku na podstawie złożonych oświadczeń członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki, Grupa LOTOS S.A. nie uzyskała wiedzy o transakcjach zawartych przez ich małżonków, krewnych lub powinowatych w linii prostej do drugiego stopnia lub związanymi z tytułu opieki, przysposobienia lub kurateli, bądź z innymi osobami, z którymi mają osobiste powiązania z Grupą LOTOS S.A. lub z podmiotem Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

⁽¹⁾ z uwzględnieniem zmian w składzie Rady Nadzorczej (patrz Nota 3 Dodatkowych informacji i objaśnień).

Transakcje z podmiotami powiązanymi poprzez członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki

W 2011 roku na podstawie złożonych oświadczeń członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki o zawartych transakcjach ze stronami powiązanymi wystąpiły następujące rodzaje transakcji:

Rodzaj powiązania	Sprzedaż	Zakup	Należności	Zobowiązania
(w tysiącach złotych)				
Osoby nadzorujące	127	-	1.543	355
Osoby zarządzające	-	-	-	-
RAZEM	127	-	1.543	355

W 2010 roku na podstawie złożonych oświadczeń członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki o zawartych transakcjach ze stronami powiązanymi wystąpiły następujące rodzaje transakcji:

Rodzaj powiązania	Sprzedaż	Zakup	Należności	Zobowiązania
(w tysiącach złotych)				
Osoby nadzorujące	1.307	-	-	-
Osoby zarządzające	-	-	-	-
RAZEM	1.307	-	-	-

39.6 Dodatkowe informacje o wynikach spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

w tysiącach złotych	Wynik finansowy netto ⁽¹⁾	
	za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku	za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku
LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	27.282	63.800
LOTOS Gaz S.A.	173	(1.239)
LOTOS Oil S.A.	30.906	39.755
LOTOS Asfalt Sp. z o.o.	194.219	149.277
LOTOS Ekoenergia S.A.	10	(1)
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	5.254	19.398
LOTOS Serwis Sp. z o.o.	11.553	7.947
LOTOS Lab Sp. z o.o.	5.079	4.478
LOTOS Straż Sp. z o.o.	184	258
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	99	462
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	18.024	15.564
LOTOS Tank Sp. z o.o.	(1.026)	794
Grupa Kapitałowa LOTOS Czechowice S.A.	63.470	27.561
LOTOS Jasło S.A.	2.828 ⁽²⁾	(2.579)
Grupa Kapitałowa LOTOS Petrobaltic S.A.	234.156	101.495
UAB LOTOS Baltija	-	4 ⁽³⁾
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.	4	(18)

⁽¹⁾ na podstawie pakietów konsolidacyjnych (patrz Nota 9 dodatkowych informacji i objaśnień),

⁽²⁾ w wyniku finansowym spółki LOTOS Jasło S.A. uwzględniono wynik spółki „PLASTEKOL Organizacja Odzysku” S.A. do dnia utraty kontroli (patrz Nota 2 Dodatkowych informacji i objaśnień),

⁽³⁾ wynik finansowy za okres 11 miesięcy zakończony 30 listopada 2010 roku, do momentu przejęcia kontroli nad spółką przez Grupę Kapitałową LOTOS Petrobaltic S.A. (patrz Nota 2 Dodatkowych informacji i objaśnień).

40. Informacje o umowie i wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych oraz informacje dotyczące wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Grupy LOTOS S.A.

Na podstawie uchwały Rady Nadzorczej Grupy LOTOS S.A. z dnia 17 grudnia 2009 roku podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych Spółki za rok 2010, 2011 oraz 2012 została spółka Ernst & Young Audit Sp. z o.o., wpisana na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych prowadzoną przez KIBR pod numerem 130.

Grupa LOTOS S.A. w dniu 18 maja 2010 roku zawarła umowę z firmą Ernst & Young Audit Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie m.in. o dokonanie:

- przeglądu jednostkowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych za I półrocza w latach 2010-2012,
- badania jednostkowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych w latach 2010-2012.

Łączne wynagrodzenie należne z tytułu badania, przeglądów oraz procedur weryfikacyjnych zostało wymienione poniżej:

w tysiącach złotych	2011	2010
Badanie rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy LOTOS S.A.	351	351
Badanie rocznych jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych wybranych spółek Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. ⁽¹⁾	1.163	514
Usługi poświadczające, w tym:	284	234
- przegląd półrocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy LOTOS S.A.	284	234
Usługi doradztwa podatkowego	258	-
Pozostałe usługi	42	10
RAZEM	2.098	1.109

⁽¹⁾ wynagrodzenie za badanie wybranych spółek Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. jest płacone na podstawie odrębnych umów zawartych pomiędzy podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych i każdą z wybranych spółek Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

41. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa narażona jest na ryzyko finansowe obejmujące przede wszystkim:

- ryzyko rynkowe (ryzyko cen surowców i produktów naftowych, ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂), ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych),
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe związane z transakcjami finansowymi oraz handlowymi.

W Jednostce Dominującej w miejsce funkcjonującego do tej pory Komitetu Zarządzania Ryzykiem Finansowym utworzono Komitet Ryzyka Cenowego i Tradingu, który jest odpowiedzialny za:

- nadzorowanie i koordynację procesu zarządzania ryzykiem cenowym,
- monitorowanie i koordynację działalności tradingowej wymagającej współpracy różnych segmentów.

Kompetencje Komitetu Zarządzania Ryzykiem Finansowym w zakresie procesu zarządzania ryzykiem walutowym, stopy procentowej oraz ryzykiem kredytowym zostały udzielone bezpośrednio Dyrektorowi ds. Ekonomiczno-Finansowych. Dodatkowo w celu koordynacji i nadzoru nad kluczowymi działaniami w zakresie procesu zarządzania ryzykiem płynności, aranżacji finansowania i zarządzania strukturą zadłużenia w Grupie Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. powstał Zespół ds. optymalizacji płynności i koordynacji finansowania.

W celu zapewnienia sprawności, efektywności i bezpieczeństwa operacyjnego procesów zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie LOTOS są wyodrębnione obszary: transakcji finansowych („front-office”), analizy i kontroli ryzyka („middle-office”) oraz dokumentacji i rozliczania transakcji („back-office”).

Podstawowymi celami realizowanymi poprzez zarządzanie ryzykiem finansowym są:

- zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji celów budżetowych i strategicznych,
- ograniczenie zmienności przepływów pieniężnych,
- zapewnienie krótkoterminowej płynności finansowej,
- maksymalizacja wyniku na zarządzaniu ryzykiem rynkowym przy założonym poziomie ryzyka.

W celu realizacji wymienionych celów w Grupie LOTOS S.A. powstały dokumenty zatwierdzone na odpowiednich szczeblach decyzyjnych w Jednostce Dominującej. Określają one konieczne ramy dla efektywnego i bezpiecznego funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem finansowym, w tym przede wszystkim:

- metodologię wyznaczania ekspozycji w poszczególnych kategoriach ryzyk,
- dopuszczone instrumenty finansowe,
- sposób oceny zarządzania ryzykiem finansowym,
- limity w zarządzaniu ryzykiem,
- sposób raportowania,
- limity kredytowe.

Jednostka Dominująca monitoruje w sposób ciągły wszystkie ryzyka rynkowe będące przedmiotem zarządzania. Nie jest dopuszczone otwieranie pozycji w ramach ryzyk, które nie wynikają z podstawowej działalności Spółki. Jednostka Dominująca używa płynnych instrumentów pochodnych, które jest w stanie wycenić za pomocą stosowanych powszechnie modeli wyceny. Wycena pozycji bazowej i instrumentów pochodnych odbywa się na podstawie danych rynkowych otrzymywanych od wiarygodnych dostawców.

Od 1 stycznia 2011 roku Jednostka Dominująca wdrożyła zasady rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie Programu 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD.

Ryzyko cen surowców i produktów naftowych

Szczególne znaczenie dla Jednostki Dominującej ma zarządzanie ryzykiem cen surowców i produktów naftowych oraz ryzykiem walutowym.

W chwili obecnej Jednostka Dominująca kontynuuje prace i analizy związane z przygotowaniem nowej polityki zarządzania tym ryzykiem, która w znacznym stopniu związana jest z planami rozwoju działalności tradingowej. Jednocześnie aby umożliwić realizację części procesów zarządzania ryzykiem cenowym, usprawnić zarządzanie i podnieść bezpieczeństwo operacyjne w zakresie całego obszaru ryzyka cenowego i tradingu spółka rozpoczęła działania związane z wyborem nowego systemu Energy Trading and Risk Management.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku jak i 31 grudnia 2010 roku nie występują otwarte transakcje na marżę rafineryjną.

W roku 2010 zawierane były swapy towarowe w powiązaniu ze sprzedażą komponentów asfaltowych po cenach stałych, tak by pierwotny profil ryzyka nie ulegał zmianie, które rozliczyły się w 2011 roku, zatem na dzień 31 grudnia 2011 roku nie występują otwarte transakcje towarowe.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Swapy towarowe otwarte na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu wyceny	Koniec okresu wyceny	Ilość (w tonach)	Cena (USD/tona)	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) ¹
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	11.03.2010	01.04.2011	30.04.2011	2.692	476	64
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	11.03.2010	01.05.2011	31.05.2011	5.000	476	142
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	11.03.2010	01.06.2011	30.06.2011	3.974	476	133
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	11.03.2010	01.07.2011	31.07.2011	3.846	476	144
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	11.03.2010	01.08.2011	31.08.2011	5.000	476	207
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	11.03.2010	01.09.2011	30.09.2011	2.692	476	121
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	11.03.2010	01.10.2011	31.10.2011	1.026	476	50
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	11.03.2010	01.04.2011	30.04.2011	(592)	716	(109)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	11.03.2010	01.05.2011	31.05.2011	(1.100)	716	(210)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	11.03.2010	01.06.2011	30.06.2011	(874)	716	(175)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	11.03.2010	01.07.2011	31.07.2011	(846)	716	(176)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	11.03.2010	01.08.2011	31.08.2011	(1.100)	716	(240)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	11.03.2010	01.09.2011	30.09.2011	(592)	716	(133)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	11.03.2010	01.10.2011	31.10.2011	(226)	716	(52)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	17.03.2010	01.06.2011	30.06.2011	1.282	473	55
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	17.03.2010	01.07.2011	31.07.2011	1.282	473	60
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	17.03.2010	01.08.2011	31.08.2011	1.282	473	65
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	17.03.2010	01.09.2011	30.09.2011	1.282	473	70
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	17.03.2010	01.10.2011	31.10.2011	1.923	473	113
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	17.03.2010	01.11.2011	30.11.2011	2.564	473	160
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	17.03.2010	01.06.2011	30.06.2011	(282)	715	(57)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	17.03.2010	01.07.2011	31.07.2011	(282)	715	(60)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	17.03.2010	01.08.2011	31.08.2011	(282)	715	(62)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	17.03.2010	01.09.2011	30.09.2011	(282)	715	(64)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	17.03.2010	01.10.2011	31.10.2011	(423)	715	(98)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	17.03.2010	01.11.2011	30.11.2011	(564)	715	(132)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	30.04.2010	01.09.2011	30.09.2011	6.410	518	(500)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	30.04.2010	01.10.2011	31.10.2011	6.410	518	(474)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	30.04.2010	01.11.2011	30.11.2011	6.410	518	(449)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	30.04.2010	01.09.2011	30.09.2011	(1.410)	796	19

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu wyceny	Koniec okresu wyceny	Ilość (w tonach)	Cena (USD/tona)	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) ¹
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	30.04.2010	01.10.2011	31.10.2011	(1.410)	796	14
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	30.04.2010	01.11.2011	30.11.2011	(1.410)	796	9
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.03.2011	31.03.2011	1.667	495	(62)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.04.2011	30.04.2011	2.821	495	(91)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.05.2011	31.05.2011	3.205	495	(88)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.06.2011	30.06.2011	3.205	495	(71)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.07.2011	31.07.2011	3.205	495	(58)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.08.2011	31.08.2011	3.846	495	(54)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.09.2011	30.09.2011	3.846	495	(40)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.10.2011	31.10.2011	3.846	495	(25)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.03.2011	31.03.2011	(367)	787	11
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.04.2011	30.04.2011	(621)	787	16
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.05.2011	31.05.2011	(705)	787	13
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.06.2011	30.06.2011	(705)	787	6
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.07.2011	31.07.2011	(705)	787	0
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.08.2011	31.08.2011	(846)	787	(8)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.09.2011	30.09.2011	(846)	787	(13)
Grupa LOTOS S.A.	Swap towarowy	13.12.2010	01.10.2011	31.10.2011	(846)	787	(16)
					61.400	SUMA	(2.045)
						w tym dodatnia	1.472
						w tym ujemna	(3.517)

¹⁾ Wartość godziwa swapów towarowych ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między średnią ceną rynkową, a ceną transakcyjną. Do wyznaczenia wartości godziwej zostały przyjęte ceny notowane z aktywnych rynków przekazane przez firmę zewnętrzną. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Zarządzanie ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) w Grupie LOTOS S.A.” Horyzont zarządzania jest wyznaczany przez poszczególne fazy Protokołu z Kioto, obecnie jest to koniec roku 2012.

Limit na pozycję definiowany jest w oparciu o ilość przyznaných uprawnień dla danej fazy. Pozycja dla fazy stanowi sumę pozycji w poszczególnych latach fazy. Limit na maksymalną stratę jest definiowany w oparciu o kapitały własne.

W zależności od sytuacji rynkowej i przyznaných limitów Spółka utrzymuje odpowiednią pozycję w uprawnieniach za pomocą dokonywania transakcji finansowych.

Mapa bazowa ryzyka uwzględnia przyznane uprawnienia oraz planowaną emisję dwutlenku węgla (CO₂) w ramach danej fazy, które można wiarygodnie określić zarówno w odniesieniu do istniejących instalacji jak i planowanych do budowy.

Pozycja bazowa w uprawnieniach do emisji wynosi na dzień 31 grudnia 2011 roku:

Okres	EUA (w tonach)	CER (w tonach)	SUMA (w tonach)
II faza (2008-2012)	(133.535)	17.873	(115.662)

Pozycja bazowa w uprawnieniach do emisji wynosi na dzień 31 grudnia 2010 roku:

Okres	EUA (w tonach)	CER (w tonach)	SUMA (w tonach)
II faza (2008-2012)	(55.924)	49.863	(6.061)

W 2011 roku Spółka zawierała transakcje zamiany pomiędzy jednostkami EUA i CER, co było uzasadnione poziomem spreadu pomiędzy tymi uprawnieniami.

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień	Cena (EUR/tona)	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 (w tysiącach złotych) ²
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	5.000	11	(148)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(30)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	10.000	11	(299)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	34.000	11	(1.017)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(30)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	4.000	11	(120)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	25.000	11	(749)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	25.000	11	(749)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	10.000	11	(300)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	30.000	11	(900)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(30)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	10.000	11	(303)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	25.000	11	(756)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	50.000	11	(1.513)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(30)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	14.000	11	(424)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	35.000	11	(1.060)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	50.000	11	(1.515)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	21.000	11	(637)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	39.000	11	(1.183)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	5.000	11	(152)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(30)

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień	Cena (EUR/tona)	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 (w tysiącach złotych) ²
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	5.000	11	(152)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	10.000	11	(304)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	25.000	11	(761)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(30)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(30)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(30)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	3.000	11	(91)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	5.000	11	(152)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	5.000	11	(152)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	6.000	11	(183)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	10.000	11	(305)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(31)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(31)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(31)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(31)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(31)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(31)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(31)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(31)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(31)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	2.000	11	(61)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	3.000	11	(92)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	8.000	11	(244)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	26.01.2011	20.12.2012	24.000	11	(732)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	02.08.2011	20.12.2012	(14.000)	12	305
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	02.08.2011	20.12.2012	(25.000)	12	555
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	02.08.2011	20.12.2012	(51.000)	12	1.142
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	02.08.2011	20.12.2012	(50.000)	12	1.122
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	04.08.2011	20.12.2012	(50.000)	12	1.016
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	04.08.2011	20.12.2012	(6.000)	12	122
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	04.08.2011	20.12.2012	(44.000)	12	898
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	04.08.2011	20.12.2012	(5.000)	12	102
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	04.08.2011	20.12.2012	(14.000)	12	288
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	04.08.2011	20.12.2012	(50.000)	12	1.027
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	04.08.2011	20.12.2012	(9.000)	12	192
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	04.08.2011	20.12.2012	(11.000)	12	234
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	04.08.2011	20.12.2012	(11.000)	12	234
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	04.08.2011	20.12.2012	(11.000)	12	235
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	04.08.2011	20.12.2012	(39.000)	12	832
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	14.12.2011	20.12.2012	(15.000)	7	(34)
				110.000	SUMA	(7.303)
					w tym dodatnia	8.304
					w tym ujemna	(15.607)

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień	Cena (EUR/tona)	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) ²
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	02.11.2009	20.12.2012	1.000	14	(10)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	10.12.2009	20.12.2012	5.000	13	(40)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	10.12.2009	20.12.2012	25.000	13	(201)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	10.12.2009	20.12.2012	20.000	13	(162)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	16.12.2009	22.12.2011	(1.000)	15	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	16.12.2009	22.12.2011	(1.000)	15	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	16.12.2009	22.12.2011	(1.000)	15	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	16.12.2009	22.12.2011	(8.000)	15	26
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	28.05.2010	20.12.2012	5.000	12	(19)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2010	20.12.2012	(11.000)	15	34
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2010	20.12.2012	(24.000)	15	73
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2010	20.12.2012	(30.000)	15	91
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2010	20.12.2012	(1.000)	15	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	03.12.2010	20.12.2012	(5.000)	15	17
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	07.12.2010	20.12.2012	(14.000)	16	50
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	07.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	07.12.2010	20.12.2012	(35.000)	16	133
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	07.12.2010	20.12.2012	14.000	11	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	07.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	07.12.2010	20.12.2012	35.000	11	(15)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(10.000)	15	34
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(10.000)	15	34
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(10.000)	15	34
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EUA	08.12.2010	20.12.2012	(10.000)	16	34
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	10.000	11	(3)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	10.000	11	(3)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	10.000	11	(3)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	10.000	11	(3)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	1.000	11	0
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	5.000	11	0
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	10.000	11	1

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień	Cena (EUR/tona)	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) ²
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	1.000	11	0
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	4.000	11	0
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	20.000	11	1
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	1.000	11	-
				16.000	SUMA	152
					w tym dodatnia	615
					w tym ujemna	(463)

²⁾ Wartość godziwa kontraktów futures na uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂) (EUA, CER) ustalana jest w oparciu o różnicę między ceną rynkową publikowaną na dzień wyceny przez Intercontinental Exchange (ICE) a ceną transakcyjną. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 1.

Pozycja całkowita w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja EUA (w tonach)			Pozycja CER (w tonach)		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
II faza (2008-2012)	(133.535)	(405.000)	(538.535)	17.873	515.000	532.837

Pozycja całkowita w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja EUA (w tonach)			Pozycja CER (w tonach)		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
II faza (2008-2012)	(55.924)	(182.000)	(237.924)	49.863	198.000	247.863

Ryzyko walutowe

Zarządzanie ryzykiem walutowym odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie LOTOS S.A.”. Horyzont zarządzania ekspozycją jest związany z wprowadzeniem jako stałego elementu planowania w Spółce budżetu rolowanego na 4 kwartały do przodu. Okres ten przyjmuje się jako podstawę do określenia horyzontu zarządzania ekspozycją. Mapa bazowa pozycji walutowych uwzględnia przede wszystkim wolumeny i formuły cenowe na zakup surowców i sprzedaż produktów, inwestycje, kredyty dewizowe oraz wycenę instrumentów pochodnych, i może być korygowana o współczynnik, który odzwierciedla zmienność cen surowców i produktów naftowych. Strategia zakłada kalkulację następujących limitów:

- limit na pozycję transakcyjną (otwarte transakcje walutowe nie mogą zwiększać pozycji bazowej Spółki i nie mogą przekraczać wolumenu pozycji bazowej),
- limit maksymalnej straty oraz płynnościowy wyrażone są jako procent kapitałów własnych Spółki (limit płynnościowy jest kalkulowany w celu ograniczenia ryzyka związanego z nadmierną kumulacją transakcji finansowych w krótkim okresie, które rozliczając się mogą powodować problemy płynnościowe i operacyjne),
- limity na pozycję walutową całkowitą i globalną brutto dla całego okresu zarządzania, jak również dla podokresów.

Na potrzeby kalkulacji limitów wartości kapitałów własnych są aktualizowane co kwartał. Dodatkowo w sytuacji, gdy strata na zarządzaniu ryzykiem przekroczy ustalone progi w celu niedopuszczenia do istotnego przekroczenia limitu maksymalnej straty ustalonej przez Zarząd Grupy LOTOS S.A. następuje natychmiastowa aktualizacja limitów.

Strategia dopuszcza możliwość konsolidacji zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej.

Waluta USD jest używana w kwotowaniach cen rynkowych ropy i produktów naftowych. Z tego też względu uznano, że najważniejszą walutą do zaciągania i spłaty długoterminowych kredytów na finansowanie Programu 10+ jest USD, ponieważ efektem takiego działania będzie zmniejszenie strukturalnie długiej pozycji i w konsekwencji strategicznego ryzyka walutowego.

Z dniem 30 czerwca 2011 roku zgodnie z zapisami umowy na finansowanie Programu 10+ wygaś obowiązek utrzymywania określonego współczynnika zabezpieczenia ryzyka walutowego, który dotyczył kursu EUR/USD oraz USD/PLN i wynikał z różnicy pomiędzy walutą finansowania i walutami w jakich podpisane zostały kontrakty inwestycyjne.

Pozycja bazowa w walutach na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	USD	EUR
2012	468.678.817	(254.123.754)

Pozycja bazowa w walutach na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

Okres	USD	EUR
2011	322.577.414	(266.115.943)

Grupa LOTOS S.A. aktywnie zarządza swoją pozycją walutową, kształtując ją w zależności od przewidywanego rozwoju sytuacji rynkowej.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 roku (w tysiącach PLN) ³
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	24.05.2011	15.02.2012	EUR/USD	15.000.000	1,4	(20.953.500)	(5.330)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	24.05.2011	15.03.2012	EUR/USD	10.000.000	1,4	(13.950.500)	(3.473)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	24.05.2011	17.01.2012	EUR/USD	5.000.000	1,4	(7.008.000)	(1.863)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	24.05.2011	17.01.2012	EUR/USD	10.000.000	1,4	(14.000.000)	(3.671)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.08.2011	15.03.2012	USD/PLN	(10.000.000)	2,9	28.982.000	(5.381)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.08.2011	14.03.2012	USD/PLN	(10.000.000)	2,9	28.994.000	(5.366)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.08.2011	14.02.2012	USD/PLN	(6.000.000)	2,9	17.337.000	(3.236)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	23.08.2011	15.05.2012	EUR/USD	20.000.000	1,4	(28.878.600)	(10.190)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	23.08.2011	19.03.2012	EUR/USD	11.000.000	1,4	(15.878.500)	(5.636)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	23.08.2011	23.04.2012	EUR/USD	10.000.000	1,4	(14.412.000)	(5.019)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	23.08.2011	23.04.2012	EUR/PLN	12.000.000	4,2	(50.559.600)	3.010
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	22.09.2011	15.03.2012	USD/PLN	(10.000.000)	3,3	33.350.000	(1.049)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	13.12.2011	15.03.2012	USD/PLN	(20.000.000)	3,5	69.332.000	513
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	10.10.2012	USD/PLN	(15.000.000)	3,6	53.680.005	1.279
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	17.08.2012	USD/PLN	(15.000.000)	3,6	53.538.000	1.291
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	12.10.2012	USD/PLN	(20.000.000)	3,6	71.612.000	1.735
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	16.04.2012	USD/PLN	(20.000.000)	3,5	70.734.000	1.705
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	15.10.2012	USD/PLN	(20.000.000)	3,6	71.524.000	1.640
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	15.05.2012	USD/PLN	(20.000.000)	3,5	70.810.000	1.615
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	15.10.2012	USD/PLN	(15.000.000)	3,6	53.693.505	1.279
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	16.08.2012	USD/PLN	(15.000.000)	3,6	53.535.000	1.291
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	16.05.2012	USD/PLN	(10.000.000)	3,5	35.418.000	817
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	10.09.2012	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.142.800)	(673)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	13.11.2012	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.185.000)	(687)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	06.06.2012	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.115.000)	(743)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	06.08.2012	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.133.000)	(705)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	04.10.2012	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.118.800)	(542)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	02.07.2012	EUR/PLN	20.000.000	4,6	(92.924.000)	(2.936)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	03.01.2012	USD/PLN	103.000.000	3,5	(362.127.400)	(10.132)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	12.12.2012	EUR/USD	10.000.000	1,3	(13.073.500)	(248)

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 roku (w tysiącach PLN) ³
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	15.12.2011	05.01.2012	EUR/PLN	8.000.000	4,6	(36.478.800)	(1.138)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	15.12.2011	01.02.2012	EUR/USD	5.000.000	1,3	(6.515.125)	(177)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	15.12.2011	01.02.2012	EUR/USD	5.000.000	1,3	(6.513.500)	(172)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	16.12.2011	16.04.2012	USD/PLN	(6.000.000)	3,5	20.809.200	105
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	28.12.2011	27.01.2012	EUR/USD	10.100.000	1,3	(13.205.649)	(514)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	29.12.2011	05.01.2012	EUR/USD	(2.000.000)	1,3	2.582.800	(7)
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	29.12.2011	03.01.2012	USD/PLN	(10.500.000)	3,4	35.770.350	(112)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	29.12.2011	05.01.2012	EUR/PLN	(3.650.000)	4,4	16.211.840	88
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	30.12.2011	03.01.2012	USD/PLN	(19.600.000)	3,4	66.924.200	(57)
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	30.12.2011	03.01.2012	USD/PLN	(25.000.000)	3,4	86.150.000	715
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	30.12.2011	03.01.2012	USD/PLN	(11.000.000)	3,4	37.766.850	175
							SUMA	(51.799)
							w tym dodatnia	17.258
							w tym ujemna	(69.057)

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach PLN) ³
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	06.05.2010	10.02.2011	EUR/USD	5.000.000	1,3	(6.396.500)	840
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	06.05.2010	14.02.2011	EUR/USD	10.000.000	1,3	(12.795.500)	1.671
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	06.05.2010	10.03.2011	EUR/USD	5.000.000	1,3	(6.398.500)	831
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	06.05.2010	15.03.2011	EUR/USD	10.000.000	1,3	(12.800.000)	1.652
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	06.05.2010	16.03.2011	USD/PLN	(5.000.000)	3,3	16.282.500	1.384
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	06.05.2010	17.03.2011	USD/PLN	(15.000.000)	3,3	48.759.000	4.060
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	07.05.2010	12.01.2011	USD/PLN	10.000.000	3,3	(33.293.000)	(3.635)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	07.05.2010	13.01.2011	USD/PLN	6.000.000	3,3	(20.019.600)	(2.223)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.05.2010	14.01.2011	USD/PLN	20.000.000	3,1	(61.930.000)	(2.610)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.05.2010	14.01.2011	EUR/PLN	2.500.000	4,0	(10.118.250)	(211)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.08.2010	16.05.2011	EUR/PLN	4.500.000	4,0	(18.204.750)	(230)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.08.2010	17.05.2011	EUR/USD	2.500.000	1,3	(3.284.500)	160
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.08.2010	15.06.2011	EUR/PLN	10.000.000	4,1	(40.510.000)	(482)

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach PLN) ³
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	28.09.2010	10.01.2011	EUR/PLN	9.000.000	4,0	(36.013.500)	(357)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	01.10.2010	01.04.2011	EUR/USD	9.000.000	1,4	(12.330.000)	(914)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	09.11.2010	13.01.2011	EUR/USD	15.000.000	1,4	(20.830.650)	(2.338)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	09.11.2010	15.03.2011	EUR/USD	10.000.000	1,4	(13.866.000)	(1.504)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	09.11.2010	15.04.2011	EUR/USD	15.000.000	1,4	(20.808.480)	(2.291)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	09.11.2010	06.05.2011	EUR/USD	10.000.000	1,4	(13.855.000)	(1.480)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	09.11.2010	11.07.2011	EUR/USD	15.000.000	1,4	(20.777.250)	(2.221)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	09.11.2010	09.09.2011	EUR/USD	20.000.000	1,4	(27.647.000)	(2.814)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	03.12.2010	14.02.2011	USD/PLN	31.000.000	3,0	(93.889.700)	(1.745)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	03.12.2010	16.05.2011	USD/PLN	(42.000.000)	3,0	127.785.000	2.152
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	03.12.2010	15.06.2011	USD/PLN	42.000.000	3,0	(128.076.900)	(2.156)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	03.12.2010	11.07.2011	USD/PLN	7.000.000	3,1	(21.466.200)	(436)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	03.12.2010	11.07.2011	USD/PLN	10.000.000	3,1	(30.622.000)	(580)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	03.12.2010	12.09.2011	USD/PLN	(31.000.000)	3,1	95.154.500	1.620
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	06.12.2010	10.08.2011	USD/PLN	(38.000.000)	3,1	116.557.400	2.160
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	07.12.2010	11.08.2011	USD/PLN	(19.800.000)	3,1	60.489.000	883
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	09.12.2010	10.08.2011	EUR/PLN	21.000.000	4,1	(85.915.200)	(1.530)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2010	10.01.2011	USD/PLN	(34.100.000)	3,0	103.916.340	2.803
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2010	16.05.2011	USD/PLN	(30.000.000)	3,1	92.001.000	2.255
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2010	06.06.2011	USD/PLN	(30.000.000)	3,1	92.215.500	2.324
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2010	13.06.2011	EUR/PLN	8.000.000	4,0	(32.352.000)	(335)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2010	22.06.2011	USD/PLN	(40.000.000)	3,1	122.960.000	2.956
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2010	12.07.2011	EUR/PLN	5.000.000	4,1	(20.256.000)	(205)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2010	05.10.2011	EUR/USD	10.000.000	1,3	(13.129.300)	634
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2010	17.10.2011	EUR/USD	10.000.000	1,3	(13.147.500)	578
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2010	07.11.2011	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.259.000)	1.254
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2010	12.12.2011	USD/PLN	30.000.000	3,1	(93.460.500)	(2.321)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2010	13.12.2011	USD/PLN	30.000.000	3,1	(93.426.000)	(2.281)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	20.12.2010	22.12.2011	EUR/PLN	20.000.000	4,1	(81.820.000)	(749)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	21.12.2010	24.01.2011	USD/PLN	(34.000.000)	3,0	103.436.500	2.527
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	21.12.2010	04.04.2011	USD/PLN	20.000.000	3,1	(61.160.000)	(1.514)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	21.12.2010	10.05.2011	USD/PLN	(20.000.000)	3,1	61.298.000	1.495
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	21.12.2010	05.08.2011	USD/PLN	(15.000.000)	3,1	46.260.000	1.114

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach PLN) ³
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	21.12.2010	10.11.2011	USD/PLN	15.000.000	3,1	(46.605.000)	(1.144)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	22.12.2010	07.07.2011	USD/PLN	7.000.000	3,1	(21.514.500)	(490)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	22.12.2010	08.07.2011	USD/PLN	10.000.000	3,1	(30.734.000)	(696)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	23.12.2010	18.02.2011	EUR/USD	4.000.000	1,3	(5.259.400)	250
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	23.12.2010	11.07.2011	USD/PLN	5.000.000	3,1	(15.368.000)	(346)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	23.12.2010	12.07.2011	USD/PLN	8.000.000	3,1	(24.588.800)	(552)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	27.12.2010	12.01.2011	EUR/USD	10.000.000	1,3	(13.166.000)	578
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	27.12.2010	12.01.2011	USD/PLN	(10.000.000)	3,0	30.223.000	567
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	28.12.2010	31.01.2011	EUR/USD	3.500.000	1,3	(4.630.815)	134
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	28.12.2010	31.01.2011	USD/PLN	(1.000.000)	3,0	3.016.000	47
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	28.12.2010	13.07.2011	USD/PLN	13.000.000	3,1	(39.679.900)	(622)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	28.12.2010	01.12.2011	USD/PLN	(13.000.000)	3,1	40.033.500	586
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	30.12.2010	03.01.2011	USD/PLN	3.000.000	3,0	(8.998.500)	(106)
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	30.12.2010	03.01.2011	USD/PLN	10.000.000	3,0	(29.979.000)	(339)
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	30.12.2010	03.01.2011	USD/PLN	4.000.000	3,0	(12.000.400)	(144)
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2010	04.01.2011	EUR/PLN	1.000.000	4,0	(3.957.000)	3
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2010	04.01.2011	EUR/PLN	2.000.000	4,0	(7.909.000)	12
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2010	04.01.2011	EUR/PLN	1.000.000	4,0	(3.950.000)	10
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2010	04.01.2011	EUR/PLN	600.000	4,0	(2.382.600)	(6)
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2010	04.01.2011	USD/PLN	10.000.000	3,0	(29.642.000)	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2010	04.01.2011	USD/PLN	5.000.000	3,0	(14.820.500)	-
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2010	04.01.2011	USD/PLN	4.000.000	3,0	(11.901.200)	(45)
Grupa LOTOS S.A.	Spot walutowy	31.12.2010	04.01.2011	USD/PLN	5.000.000	3,0	(14.821.500)	(1)
SUMA								(4.114)
w tym dodatnia								37.540
w tym ujemna								(41.654)

³⁾ Wartość godziwa spotów i forwardów walutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji fxswap. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Pozycja całkowita Jednostki Dominującej w poszczególnych walutach na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja USD/PLN			Pozycja EUR/PLN		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
2012	468.678.817	(457.600.674)	11.078.143	(254.123.754)	245.450.000	(8.673.754)

Pozycja całkowita Jednostki Dominującej w poszczególnych walutach na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja USD/PLN			Pozycja EUR/PLN		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
2011	322.577.414	(320.281.395)	2.296.019	(266.115.943)	268.600.000	2.484.057

Spółki Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. dokonywały transakcji zabezpieczających przed ryzykiem związanym ze zmianą kursów wymiany walut oraz transakcji zabezpieczających kurs wymiany USD w związku z zakupem obligacji od spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 (w tysiącach PLN) ³
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Swap walutowy	10.11.2010	14.05.2012	USD/PLN	(49.284.000)	3,2610	160.715.124	(9.588)
							SUMA	(9.588)
							w tym dodatnia	-
							w tym ujemna	(9.588)

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 (w tysiącach PLN) ³
Grupa Kapitałowa LOTOS Petrobaltic S.A.	Forward walutowy	30.11.2011	23.01.2012	USD/NOK	(6.700)	5,758187	38.580	(1.032)
Grupa Kapitałowa LOTOS Petrobaltic S.A.	Forward walutowy	22.12.2011	22.02.2012	USD/NOK	(8.500)	5,964480	50.698	(360)
							SUMA	(1.392)
							w tym dodatnia	-
							w tym ujemna	(1.392)

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 (w tysiącach PLN) ³
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Swap walutowy	2010.11.09	2011.02.10	USD/PLN	(41.100.000)	2,8272	116.197.920	(5.936)
							SUMA	(5.936)
							w tym dodatnia	-
							w tym ujemna	(5.936)

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 (w tysiącach PLN) ³
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Forward walutowy	28.04.2010	28.01.2011	EUR/PLN	(74.500)	3,9860	296.957	1
							SUMA	1
							w tym dodatnia	1
							w tym ujemna	-

³⁾ Wartość godziwa spotów i forwardów walutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji fxswap. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Ryzyko stopy procentowej

Mapa bazowa pozycji w stopie procentowej związana jest z przepływami pieniężnymi, których wysokość zależy od poziomu stóp procentowych w przyszłości, w szczególności wynika z przewidywanego harmonogramu spłat kredytu na finansowanie zapasów oraz finansowanie Programu 10+ i wynikającą z tego wysokością odsetek ustalanych na podstawie zmiennej stopy LIBOR USD. Struktura limitów bazuje na współczynniku zabezpieczenia wartości nominalnej pozycji bazowej. W długim horyzoncie efekt częściowego zabezpieczenia został osiągnięty poprzez wybór stałej stopy dla subtranszy SACE w ramach kredytu inwestycyjnego na Program 10+ o którym mowa w Nocie 34 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Z dniem 30 czerwca 2011 roku zgodnie z zapisami umowy na finansowanie Programu 10+ wygaść obowiązek utrzymywania określonego współczynnika zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej, który dotyczy ryzyka zmiennej stopy LIBOR USD dla kredytu na finansowanie Programu 10+.

Pozycja bazowa w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco (w tysiącach USD):

Okres	Pozycja bazowa
2012	(1.864.944)
2013	(1.373.687)
2014	(1.267.629)
2015	(1.143.396)
2016	(1.012.073)
2017	(876.641)
2018	(728.733)
2019	(562.495)
2020	(395.211)

Pozycja bazowa w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco (w tysiącach USD):

Okres	Pozycja bazowa
2011	(1.913.471)
2012	(1.831.610)
2013	(1.373.687)
2014	(1.267.629)
2015	(1.143.396)
2016	(1.012.072)
2017	(876.641)
2018	(728.732)
2019	(562.495)
2020	(395.211)

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka posiada otwarte transakcje zabezpieczające, które były zawarte w 2008 i 2009 roku celem częściowego ograniczenia ryzyka stopy procentowej nie objętego hedgingiem obowiązkowym.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu	Koniec okresu	Kwota nominalna (USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 roku (w tysiącach złotych) ⁴
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	05.09.2008	15.10.2008	15.01.2013	100.000.000	3,8%	Libor 6M	(22.535)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	16.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	Libor 6M	(20.643)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	19.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	(100.000.000)	Libor 6M	4,0%	23.738
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	07.10.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	Libor 6M	(20.437)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	08.10.2008	15.07.2011	15.01.2013	100.000.000	4,2%	Libor 6M	(18.262)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	19.03.2009	15.07.2011	15.01.2018	100.000.000	3,3%	Libor 6M	(40.338)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	15.04.2009	15.07.2011	15.01.2018	50.000.000	3,5%	Libor 6M	(22.009)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	08.05.2009	15.07.2011	15.01.2018	50.000.000	4,0%	Libor 6M	(27.910)
SUMA								(148.396)
w tym dodatnia								23.738
w tym ujemna								(172.134)

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu	Koniec okresu	Kwota nominalna (USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) ⁴
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	09.05.2008	15.10.2008	30.06.2011	50.000.000	3,4%	LIBOR 6M	(6.650)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	13.05.2008	15.10.2008	30.06.2011	50.000.000	3,6%	LIBOR 6M	(6.908)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	16.05.2008	15.10.2008	30.06.2011	100.000.000	3,7%	LIBOR 6M	(14.220)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	04.06.2008	15.07.2009	30.06.2011	122.000.000	4,1%	LIBOR 6M	(19.599)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	04.06.2008	15.10.2008	30.06.2011	208.000.000	3,8%	LIBOR 6M	(30.735)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	26.06.2008	15.01.2009	30.06.2011	100.000.000	4,3%	LIBOR 6M	(16.943)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	27.06.2008	15.07.2009	30.06.2011	150.000.000	4,3%	LIBOR 6M	(25.768)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	05.09.2008	15.10.2008	15.01.2013	100.000.000	3,8%	LIBOR 6M	(27.521)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	16.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	LIBOR 6M	(25.060)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	19.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	(100.000.000)	LIBOR 6M	4,0%	29.087
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	07.10.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	LIBOR 6M	(24.792)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	08.10.2008	15.07.2011	15.01.2013	100.000.000	4,2%	LIBOR 6M	(14.102)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	19.03.2009	15.07.2011	15.01.2018	100.000.000	3,3%	LIBOR 6M	(3.860)

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu	Koniec okresu	Kwota nominalna (USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) ⁴
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	15.04.2009	15.07.2011	15.01.2018	50.000.000	3,5%	LIBOR 6M	(3.444)
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (IRS)	08.05.2009	15.07.2011	15.01.2018	50.000.000	4,0%	LIBOR 6M	(8.295)
							SUMA	(198.810)
							w tym dodatnia	29.087
							w tym ujemna	(227.897)

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu	Koniec okresu	Kwota nominalna (USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) ⁴
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (FRA)	19.01.2010	18.01.2011	15.04.2011	(100.000.000)	LIBOR 3M	1,2250%	655
Grupa LOTOS S.A.	Swap procentowy (FRA)	19.04.2010	18.01.2011	15.04.2011	100.000.000	0,8%	LIBOR 3M	(340)
							SUMA	315
							w tym dodatnia	655
							w tym ujemna	(340)

⁴⁾ Wartość godziwa transakcji terminowych na stopę procentową ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o zerokuponową krzywą stóp procentowych opartą o LIBOR 6M lub 3M w zależności od zawartych transakcji. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Pozycja całkowita w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja bazowa USD	Kredyty o stałej stopie USD	Pozycja transakcyjna USD	Depozyty o zmiennej stopie USD	Pozycja całkowita USD	Współczynnik zabezpieczenia
2012	(1.864.943.750)	401.678.125	500.000.000	75.863.870	(887.401.755)	52%
2013	(1.373.687.500)	376.656.250	200.000.000	75.707.285	(721.323.965)	47%
2014	(1.267.628.750)	347.575.625	200.000.000	93.595.493	(626.457.632)	51%
2015	(1.143.396.250)	313.511.875	200.000.000	96.284.191	(533.600.184)	53%
2016	(1.012.072.500)	277.503.750	200.000.000	102.199.230	(432.369.520)	57%
2017	(876.641.250)	240.369.375	200.000.000	102.124.180	(334.147.695)	62%
2018	(728.732.500)	199.813.750	-	113.673.611	(415.245.139)	43%
2019	(562.495.000)	154.232.500	-	115.396.189	(292.866.311)	48%
2020	(395.211.250)	108.364.375	-	111.293.408	(175.553.467)	56%

Pozycja całkowita w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja bazowa USD	Kredyty o stałej stopie USD	Pozycja transakcyjna USD	Depozyty o zmiennej stopie USD	Pozycja całkowita USD	Współczynnik zabezpieczenia
2011	(1.913.471.448)	415.619.121	740.000.000	27.709.808	(730.142.519)	62%
2012	(1.831.610.416)	401.678.125	500.000.000	68.602.578	(861.329.713)	53%
2013	(1.373.687.500)	376.656.250	200.000.000	72.506.923	(724.524.327)	47%
2014	(1.267.628.750)	347.575.625	200.000.000	89.910.022	(630.143.103)	50%
2015	(1.143.396.250)	313.511.875	200.000.000	92.393.815	(537.490.560)	53%
2016	(1.012.072.500)	277.503.750	200.000.000	94.878.009	(439.690.741)	57%
2017	(876.641.250)	240.369.375	200.000.000	94.354.545	(341.917.330)	61%
2018	(728.732.500)	199.813.750	-	101.292.185	(427.626.565)	41%
2019	(562.495.000)	154.232.500	-	102.468.228	(305.794.272)	46%
2020	(395.211.250)	108.364.375	-	74.265.210	(212.581.665)	46%

W celu optymalizacji salda odsetek wykorzystywana jest usługa „cashpoolingu” kompensacyjnego dla spółek z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. Usługa ta polega na stosowaniu korzystnych stawek oprocentowania dla ujemnych i dodatnich sald, które podlegają kompensacji na koniec każdego dnia roboczego.

Ryzyko płynności

Proces zarządzania ryzykiem płynności w Grupie LOTOS S.A. polega na monitorowaniu prognozowanych przepływów pieniężnych i portfela aktywów i pasywów finansowych, a następnie dopasowywaniu zapadalności aktywów i pasywów, analizie kapitału obrotowego, optymalizacji przepływów w ramach Grupy oraz ścisłej współpracy z obszarami biznesowymi w celu bezpiecznej i efektywnej alokacji posiadanej płynności.

Płynność w horyzoncie budżetowym monitorowana jest w przekroju Grupy na bieżąco w ramach zarządzania ryzykiem finansowym. Płynność w okresie średnio - i długoterminowym monitorowana jest w ramach procesu planowania, który wspomaga tworzenie wieloletniej strategii finansowej.

W obszarze ryzyka finansowego obok aktywnego zarządzania ryzykiem rynkowym, Spółka stosuje następujące zasady w zakresie płynności:

- brak depozytów zabezpieczających w handlu instrumentami pochodnymi na rynku pozagiełdowym,
- ograniczenie możliwości wcześniejszego rozwiązania transakcji finansowych,
- limity w zakresie mało płynnych kasowych instrumentów finansowych,
- limity kredytowe dla partnerów transakcji finansowych i handlowych,
- zapewnienie odpowiedniej jakości i zróżnicowania dostępnych źródeł finansowania,
- procesy kontroli wewnętrznej oraz efektywność organizacyjna zapewniająca szybkie działanie w warunkach awaryjnych.

Poniżej zaprezentowano informacje o kontraktowych terminach zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Zabezpieczone kredyty bankowe i pożyczki (poza kredytami w rachunku bieżącym)	34	7.083.442	7.344.207	348.463	1.933.482	363.759	1.424.509	3.273.994
Bankowe kredyty w rachunku bieżącym	34	308.187	308.187	224.976	83.211	-	-	-
Obligacje	35	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	37.3	197.000	197.000	10.663	8.752	18.965	72.392	86.228
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (bez zobowiązań budżetowych)	37.1	3.054.041	3.054.041	2.940.861	97.986	14.515	679	-
Razem		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
		10.642.670	10.903.435	3.524.963	2.123.431	397.239	1.497.580	3.360.222
		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

(dane przekształcone)	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
w tysiącach złotych								
Zabezpieczone kredyty bankowe i pożyczki (poza kredytami w rachunku bieżącym)	34	6.051.963	6.144.837	75.277	1.576.180	359.355	1.009.547	3.124.478
Bankowe kredyty w rachunku bieżącym	34	274.831	275.548	255.198	20.350	-	-	-
Obligacje	35	52.670	52.670	52.670	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	37.3	74.255	74.255	1.250	1.446	5.693	27.081	38.785
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (bez zobowiązań budżetowych)	37.1	2.061.584	2.061.584	2.012.750	22.623	24.918	1.293	-
Razem		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
		8.515.303	8.608.894	2.397.145	1.620.599	389.966	1.037.921	3.163.263
		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

	Nota	Wartość bilansowa*	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
w tysiącach złotych								
Swap towarowy	28, 37.2	-	-	-	-	-	-	-
Futures (emisja CO ₂)	23, 28, 37.2	7.303	7.303	-	7.303	-	-	-
Forwardy i spoty walutowe	28, 37.2	53.191	53.191	55.915	(2.724)	-	-	-
Terminowe transakcje stopy procentowej (FRA)	28, 37.2	-	-	-	-	-	-	-
Swap procentowy (IRS)	28, 23, 37.2	148.396	148.396	40.013	(6.884)	51.538	43.112	20.617
Swap walutowy	37.2	9.588	9.588	9.588	-	-	-	-
Razem		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
		218.478	218.478	105.516	(2.305)	51.538	43.112	20.617
		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

*wartość bilansowa (dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych minus ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych) prezentuje wartość godziwą pochodnych instrumentów finansowych.

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

(dane przekształcone)	Nota	Wartość bilansowa*	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
w tysiącach złotych								
Swap towarowy	28, 37.2	(2.045)	(2.045)	(423)	(1.622)	-	-	-
Futures (emisja CO ₂)	23, 28, 37.2	152	152	-	35	117	-	-
Forwardy i spoty walutowe	28, 37.2	(4.113)	(4.113)	4.045	(8.158)	-	-	-
Terminowe transakcje stopy procentowej (FRA)	28, 37.2	315	315	315	-	-	-	-
Swap procentowy (IRS)	28, 23, 37.2	(198.810)	(198.810)	(139.329)	1.335	(25.386)	(39.215)	3.785
Swap walutowy	37.2	(5.936)	(5.936)	(5.936)	-	-	-	-
Razem		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====
		(210.437)	(210.437)	(141.328)	(8.410)	(25.269)	(39.215)	3.785
		=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

*wartość bilansowa (dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych minus ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych) prezentuje wartość godziwą pochodnych instrumentów finansowych.

Ryzyko kredytowe

Zarządzanie ryzykiem kredytowym partnerów transakcji finansowych polega na kontroli wiarygodności finansowej obecnych i potencjalnych partnerów tych transakcji oraz na monitorowaniu ekspozycji kredytowej w stosunku do przyznanych limitów. Partnerzy transakcji muszą posiadać odpowiedni rating przyznany przez wiodące agencje ratingowe, bądź posiadać gwarancje instytucji spełniających wymóg minimalnego ratingu. Grupa zawiera transakcje finansowe z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej oraz stosuje dywersyfikację instytucji, z którymi współpracuje.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku koncentracja ryzyka u pojedynczego partnera transakcji finansowych nie przekraczała 0,015% sumy bilansowej Grupy.

Grupa realizuje sprzedaż z odroczonym terminem płatności, w wyniku czego może powstać ryzyko nieotrzymania należności od kontrahentów za dostarczone produkty i usługi. W zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym partnerów transakcji handlowych Grupa poddaje wszystkich klientów, którzy wnioskuje o przyznanie limitów kredytowych procedurze weryfikacji ich wiarygodności finansowej i w zależności od jej oceny przyznawane są odpowiednie limity.

Miarą ryzyka kredytowego jest kwota maksymalnego narażenia na ryzyko dla poszczególnych klas aktywów finansowych. Wartości bilansowe aktywów finansowych reprezentują maksymalną ekspozycję kredytową.

Maksymalna ekspozycja narażona na ryzyko kredytowe na datę bilansową wyniosła:

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Udziały i akcje:		9.746	9.927
- długoterminowe	23	9.746	9.915
- krótkoterminowe	28	-	12
Fundusz likwidacyjny	23	24.491	21.668
Lokaty:		78.671	5.932
- część długoterminowa	23	38.106	-
- część krótkoterminowa	28	40.565	5.932
Depozyty zabezpieczające	23	11.748	3.108
Pożyczki		1.614	-
- część długoterminowa		-	-
- część krótkoterminowa	28	1.614	-
Pochodne instrumenty finansowe:		49.300	69.370
- długoterminowe	23	12.098	19.408
- krótkoterminowe	28	37.202	49.962
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (bez należności budżetowych):		2.170.484	1.810.637
- długoterminowe	25	33.313	28.612
- krótkoterminowe	26	2.137.171	1.782.025
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30	383.680	382.601
		=====	=====
Razem		2.729.734	2.303.243
		=====	=====

W ocenie Zarządu, ryzyko zagrożonych aktywów finansowych jest odzwierciedlone poprzez dokonanie odpisów aktualizujących ich wartość. Informacje na temat wartości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów finansowych zostały przedstawione w Notach 12.3, 12.5, 12.6 Dodatkowych informacji i objaśnień.

Informacje na temat wartości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości należności jak również analiza wiekowania należności przeterminowanych, w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości, a także analiza pod kątem koncentracji ryzyka kredytowego w odniesieniu do należności handlowych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku została przedstawiona w Nocie 26 Dodatkowych informacji i objaśnień.

42. Instrumenty finansowe

Charakterystyka instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Grupa wykazuje transakcje pochodne o dodatniej wartości godziwej jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, a transakcje pochodne o ujemnej wartości godziwej wykazywane są jako zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu obejmują wycenę następujących rodzajów instrumentów pochodnych: swapy, futures, forward, opcje, swapy procentowe, forward procentowy.

Wartość godziwa swapów towarowych ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między średnią ceną rynkową, a ceną transakcyjną. Do wyznaczenia wartości godziwej zostały przyjęte ceny notowane z aktywnych rynków przekazane przez firmę zewnętrzną, według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Wartość godziwa kontraktów futures na uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂) (EUA, CER) ustalana jest w oparciu o różnicę między ceną rynkową publikowaną na dzień wyceny przez Intercontinental Exchange (ICE) a ceną transakcyjną. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 1.

Wartość godziwa spotów i forwardów walutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji fx swap. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Wartość godziwa transakcji terminowych na stopę procentową ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o zerokuponową krzywą stóp procentowych opartą o LIBOR 6M lub 3M w zależności od zawartych transakcji. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Wartość długoterminowych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2011 roku i na dzień 31 grudnia 2010 roku, obejmuje głównie akcje i udziały, dla których nie istnieje aktywny rynek.

Pożyczki udzielone i należności własne

W dniach 23 września 2003 roku oraz 8 kwietnia 2004 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała z Rafinerią Nafty „GLIMAR” S.A. umowy pożyczkowe na finansowanie działalności operacyjnej i inwestycyjnej, w tym w szczególności inwestycji Hydrokompleks Glimar, w łącznej kwocie 90 milionów złotych. Do dnia 31 grudnia 2004 roku Grupa LOTOS S.A. wypłaciła Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. środki pieniężne wynikające z podpisanych umów w wysokości 48 milionów złotych. Dodatkowo, w związku z podpisanym w dniu 12 lutego 2004 roku oświadczeniem Grupy LOTOS S.A. (Letter of Comfort) dla Banku Przemysłowo-Handlowego S.A. Spółka podjęła zobowiązania związane ze współfinansowaniem inwestycji Hydrokompleks Glimar oraz utrzymaniem odpowiedniej sytuacji ekonomiczno-finansowej Rafinerii Nafty „GLIMAR” S.A. W opinii Zarządu Spółki zobowiązania te nie stanowią zobowiązań finansowych na dzień bilansowy.

Aktywa z tytułu udzielonych pożyczek według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku są objęte odpisem w pełnej wysokości.

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu obejmują kredyty, kredyty w rachunkach bieżących oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

W Grupie w trakcie roku zakończonego 31 grudnia 2011 roku nie wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze i sytuacje wymagające ujawnienia:

- Grupa nie dokonała przekwalifikowania składników aktywów finansowych (MSSF 7, par. 12),
- na rzecz Grupy nie ustanowiono zabezpieczeń na żadnej z kategorii aktywów, które powodowałyby poprawę warunków kredytowania (MSSF 7, par. 15),
- Grupa nie wyemitowała żadnego instrumentu zawierającego element zobowiązaniowy lub element kapitałowy (MSSF 7, par. 17),
- Grupa wywiązała się z wszystkich postanowień umownych (MSSF 7, par. 18),
- przychody z tytułu odsetek w związku z aktywami finansowymi, które uległy utracie wartości Grupa uznała za nieistotne (MSSF 7, par. 20.d),
- Grupa nie nabywała żadnych aktywów finansowych po cenie różnej, od ich wartości godziwej (MSSF 7, par. 28),
- Grupa nie przejmowała żadnych aktywów w ramach zabezpieczenia (MSSF 7, par. 38).

W Grupie w trakcie roku zakończonego 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2009 roku nie wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze i sytuacje wymagające ujawnienia:

- Grupa nie dokonała przekwalifikowania składników aktywów finansowych (MSSF 7, par. 12),
- na rzecz Grupy nie ustanowiono zabezpieczeń na żadnej z kategorii aktywów, które powodowałyby poprawę warunków kredytowania (MSSF 7, par. 15),
- Grupa nie wyemitowała żadnego instrumentu zawierającego element zobowiązaniowy lub element kapitałowy (MSSF 7, par. 17),
- Grupa wywiązała się z wszystkich postanowień umownych (MSSF 7, par. 18),
- przychody z tytułu odsetek w związku z aktywami finansowymi, które uległy utracie wartości Grupa uznała za nieistotne (MSSF 7, par. 20.d),
- ze względu na brak spełnienia wymogów formalnych Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń, zatem zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszona jest w wynik finansowy (MSSF 7, par. 22),
- Grupa nie nabywała żadnych aktywów finansowych po cenie różnej, od ich wartości godziwej (MSSF 7, par. 28),
- Grupa nie przejmowała żadnych aktywów w ramach zabezpieczenia (MSSF 7, par. 38).

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

42.1 Wartość godziwa poszczególnych instrumentów finansowych

31 grudnia 2011 w tysiącach złotych	Nota	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik przeznaczone do obrotu	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Udziały i akcje:		-	-	9.746	-	-	9.746
- część długoterminowa	23	-	-	9.746	-	-	9.746
- część krótkoterminowa	28	-	-	-	-	-	-
Fundusz likwidacyjny	23	-	24.491	-	-	-	24.491
Lokaty:		-	78.671	-	-	-	78.671
- część długoterminowa	23	-	38.106	-	-	-	38.106
- część krótkoterminowa	28	-	40.565	-	-	-	40.565
Depozyty zabezpieczające	23	-	11.748	-	-	-	11.748
Pożyczki:		-	1.614	-	-	-	1.614
- część długoterminowa		-	-	-	-	-	-
- część krótkoterminowa	28	-	1.614	-	-	-	1.614
Pochodne instrumenty finansowe:		49.300	-	-	-	-	49.300
- część długoterminowa	23	12.098	-	-	-	-	12.098
- część krótkoterminowa	28	37.202	-	-	-	-	37.202
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (bez należności budżetowych):		-	2.170.484	-	-	-	2.170.484
- część długoterminowa	25	-	33.313	-	-	-	33.313
- część krótkoterminowa	26	-	2.137.171	-	-	-	2.137.171
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30	-	383.680	-	-	-	383.680
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (bez zobowiązań budżetowych):	37.1	-	-	-	-	(3.054.041)	(3.054.041)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(15.194)	(15.194)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(3.038.847)	(3.038.847)
Kredyty i pożyczki:	34	-	-	-	-	(7.391.629)	(7.391.629)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(4.983.889)	(4.983.889)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(2.407.740)	(2.407.740)
Obligacje:	35	-	-	-	-	-	-
- część długoterminowa		-	-	-	-	-	-
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	-	-
Zobowiązania finansowe:		-	-	-	(267.778)	(197.000)	(464.778)
Zobowiązania z tytułu leasingu:	37.3	-	-	-	-	(197.000)	(197.000)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(177.585)	(177.585)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(19.415)	(19.415)
Pochodne instrumenty finansowe:	37.2	-	-	-	(267.778)	-	(267.778)
- część długoterminowa		-	-	-	(127.364)	-	(127.364)
- część krótkoterminowa		-	-	-	(140.414)	-	(140.414)
Razem		49.300	2.670.688	9.746	(267.778)	(10.642.670)	(8.180.714)

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa nie posiada aktywów finansowych, których warunki renegotjowano ze względu na możliwość pojawienia się zaległości lub z powodu możliwości utraty ich wartości.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa nie posiada aktywów i zobowiązań finansowych, wycenionych w wartości godziwej przez wynik, których składniki zostały wyznaczone jako wycenione w ten sposób przy początkowym ujęciu (fair value option).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa nie posiada aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość bilansowa pożyczek i należności oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu nie odbiega istotnie od ich wartości godziwej (nie dotyczy kredytów i pożyczek opartych na stałej stopie procentowej). Kredyty i pożyczki w 82% opartych jest na zmiennej stopie procentowej, a termin zapadalności zobowiązań z tytułu odsetek przypada w krótkim okresie, pozostałe kredyty (18%) opartych jest na stałej stopie procentowej.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziwej obejmuje głównie akcje i udziały, dla których nie istnieje aktywny rynek.

Metody i założenia dotyczące ustalania wartości godziwej posiadanych instrumentów finansowych zostały opisane w Notach 10 i 42 Dodatkowych informacji i objaśnień.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

31 grudnia 2010 (dane przekształcone) w tysiącach złotych	Nota	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik przeznaczone do obrotu	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Udziały i akcje:		-	-	9.927	-	-	9.927
- część długoterminowa	23	-	-	9.915	-	-	9.915
- część krótkoterminowa	28	-	-	12	-	-	12
Fundusz likwidacyjny	23	-	21.668	-	-	-	21.668
Lokaty:		-	5.932	-	-	-	5.932
- część długoterminowa	23	-	-	-	-	-	-
- część krótkoterminowa	28	-	5.932	-	-	-	5.932
Depozyty zabezpieczające	23	-	3.108	-	-	-	3.108
Pożyczki:		-	-	-	-	-	-
- część długoterminowa		-	-	-	-	-	-
- część krótkoterminowa	28	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe:		69.370	-	-	-	-	69.370
- część długoterminowa	23	19.408	-	-	-	-	19.408
- część krótkoterminowa	28	49.962	-	-	-	-	49.962
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (bez należności budżetowych):		-	1.810.637	-	-	-	1.810.637
- część długoterminowa	25	-	28.612	-	-	-	28.612
- część krótkoterminowa	26	-	1.782.025	-	-	-	1.782.025
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30	-	382.601	-	-	-	382.601
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (bez zobowiązań budżetowych):	37.1	-	-	-	-	(2.061.584)	(2.061.584)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(26.211)	(26.211)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(2.035.373)	(2.035.373)
Kredyty i pożyczki:	34	-	-	-	-	(6.326.794)	(6.326.794)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(4.403.453)	(4.403.453)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(1.923.341)	(1.923.341)
Obligacje:	35					(52.670)	(52.670)
- część długoterminowa		-	-	-	-	-	-
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(52.670)	(52.670)
Zobowiązania finansowe:		-	-	-	(279.807)	(74.255)	(354.062)
Zobowiązania z tytułu leasingu:	37.3	-	-	-	-	(74.255)	(74.255)
- część długoterminowa		-	-	-	-	(71.559)	(71.559)
- część krótkoterminowa		-	-	-	-	(2.696)	(2.696)
Pochodne instrumenty finansowe:	37.2	-	-	-	(279.807)	-	(279.807)
- część długoterminowa		-	-	-	(80.107)	-	(80.107)
- część krótkoterminowa		-	-	-	(199.700)	-	(199.700)
Razem		69.370	2.223.946	9.927	(279.807)	(8.515.303)	(6.491.867)

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Grupa nie posiadała aktywów finansowych, których warunki renegotjowano ze względu na możliwość pojawienia się zaległości lub z powodu możliwości utraty ich wartości.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Grupa nie posiadała aktywów i zobowiązań finansowych, wycenionych w wartości godziwej przez wynik, których składniki zostały wyznaczone jako wycenione w ten sposób przy początkowym ujęciu (fair value option).

Na dzień 31 grudnia 2010 roku Grupa nie posiadała aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość bilansowa pożyczek i należności oraz zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu nie odbiega istotnie od ich wartości godziwej (nie dotyczy kredytów opartych na stałej stopie procentowej). Kredyty i pożyczki w 83% opartych było na zmiennej stopie procentowej, a termin zapadalności zobowiązań z tytułu odsetek przypada w krótkim okresie, pozostałe kredyty (17%) opartych było na stałej stopie procentowej.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wycenianych według wartości godziwej obejmuje głównie akcje i udziały, dla których nie istnieje aktywny rynek.

Metody i założenia dotyczące ustalania wartości godziwej posiadanych instrumentów finansowych zostały opisane w Notach 10 i 42 Dodatkowych informacji i objaśnień.

42.2 Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych

za rok zakończony 31 grudnia 2011 w tysiącach złotych	Nota	Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek		-	20.202	-	(168.358)	(148.156)
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych		-	183.259	-	(737.412)	(554.153)
Odwroćenie/(Utworzenie) odpisów aktualizujących	12.2, 12.5	-	(6.902)	-	-	(6.902)
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych	12.6	(9.769)	-	-	-	(9.769)
Zyski/(Straty) z tytułu realizacji pochodnych instrumentów finansowych	12.6	(120.661)	-	-	-	(120.661)
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej instrumentów zabezpieczających		-	-	-	(516.892)	(516.892)
Zyski/(Straty) z tytułu sprzedaży	12.3, 12.6	-	-	957	-	957
		=====	=====	=====	=====	=====
Razem		(130.430)	196.559	957	(1.422.662)	(1.355.576)
		=====	=====	=====	=====	=====

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)	Nota	Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
w tysiącach złotych						
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek		-	18.829	-	(75.231)	(56.402)
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych		-	4.893	-	(67.821)	(62.928)
Odwrocenie/(Utworzenie) odpisów aktualizujących		-	(7.729)	(2)	-	(7.731)
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych	12.6	(75.945)	-	-	-	(75.945)
Zyski/(Straty) z tytułu realizacji pochodnych instrumentów finansowych	12.6	(117.091)	-	-	-	(117.091)
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej instrumentów zabezpieczających		-	-	-	-	-
Zyski/(Straty) z tytułu sprzedaży	12.3, 12.6	-	-	-	-	-
		=====	=====	=====	=====	=====
Razem		(193.036)	15.993	(2)	(143.052)	(320.097)
		=====	=====	=====	=====	=====

42.3 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut, stóp procentowych, uprawnień cen do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

42.3.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2011 roku na ryzyko walutowe Grupy wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN i EUR/PLN o 4% (in plus oraz in minus) oraz wszystkich innych zmiennych na poziomie stałym przedstawia się następująco:

31 grudnia 2011 w tysiącach złotych	Zmiana kursu o +4% wpływ na wynik roku		Zmiana kursu o -4% wpływ na wynik roku	
	USD	EUR	USD	EUR
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	6.377	2.491	(6.377)	(2.491)
Aktywa finansowe - pochodne instrumenty finansowe	(27.887)	1.805	27.887	(1.805)
Udzielone pożyczki	35.137	2.090	(35.137)	(2.090)
Obligacje	6.154	-	(6.154)	-
Lokaty	1.620	1.060	(1.620)	(1.060)
Depozyty zabezpieczające	-	385	-	(385)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1.365	1.710	(1.365)	(1.710)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	(98.412)	(2.100)	98.412	2.100
Kredyty i pożyczki	(149.424) ⁽¹⁾	(8.731)	149.424 ⁽¹⁾	8.731
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	(6.125)	-	6.125	-
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe	(40.711)	41.162	40.711	(41.162)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	(7.715)	-	7.715
	=====	=====	=====	=====
Razem	(271.906)	32.157	271.906	(32.157)
	=====	=====	=====	=====

⁽¹⁾ z uwzględnieniem efektu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Wpływ na inne całkowite dochody przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o 4% (in plus oraz in minus) potencjalnie spowodowałby zmianę wyceny wartości godziwej kredytów o (156.095) 156.095 tysięcy złotych.

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2010 roku na ryzyko walutowe Grupy wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN i EUR/PLN o 4% (in plus oraz in minus) oraz wszystkich innych zmiennych na poziomie stałym przedstawia się następująco:

31 grudnia 2010 (dane przekształcone)	Zmiana kursu o +4% wpływ na wynik roku		Zmiana kursu o -4% wpływ na wynik roku	
	USD	EUR	USD	EUR
w tysiącach złotych				
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	6.959	2.163	(6.959)	(2.163)
Aktywa finansowe - pochodne instrumenty finansowe	(56.694)	14.855	56.694	(14.855)
Udzielone pożyczki	27.703	59	(27.703)	(59)
Obligacje	4.812	-	(4.812)	-
Lokaty	237	-	(237)	-
Depozyty zabezpieczające	-	40	-	(40)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1.223	1.113	(1.223)	(1.113)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	(61.656)	(4.129)	61.656	4.129
Kredyty i pożyczki	(263.276)	(1.478)	263.276	1.478
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	(4.821)	-	4.821	
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe	10.783	27.526	(10.783)	(27.526)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	(2.897)	-	2.897
	=====	=====	=====	=====
Razem	(334.730)	37.252	334.730	(37.252)
	=====	=====	=====	=====

42.3.2 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2011 roku na ryzyko zmiany stopy procentowej Grupy przy założeniu zmiany stopy procentowej o 0,2% (in plus oraz in minus) przedstawia się następująco:

31 grudnia 2011	Nota	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
			+0,2%	-0,2%
w tysiącach złotych				
Środki pieniężne i ekwiwalenty	30	383.680	767	(767)
Fundusz likwidacyjny	23	24.491	49	(49)
Aktywa finansowe – pochodne instrumenty finansowe ⁽¹⁾		23.738	(696)	699
Lokaty		78.671	157	(157)
Depozyty zabezpieczające	23	11.748	23	(23)
Kredyty i pożyczki	34	(7.391.629)	(12.093)	12.093
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	37.3	(197.000)	(394)	394
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe ⁽¹⁾		(172.134)	11.027	(11.151)
		=====	=====	=====
Razem		(7.238.435)	(1.160)	1.039
		=====	=====	=====

⁽¹⁾w tym: swap procentowy (IRS).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość bilansowa aktywów i zobowiązań finansowych (środki pieniężne i ekwiwalenty, fundusz likwidacyjny, lokaty, depozyty zabezpieczające, pochodne instrumenty finansowe,

GRUPA KAPITAŁOWA GRUPY LOTOS S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku
Dodatkowe informacje i objaśnienia

zobowiązania z tytułu: kredytów i pożyczek, leasingu finansowego, pochodnych instrumentów finansowych) - wrażliwych na ryzyko stóp procentowych wynosi netto (7.238.435) tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku zmiana stóp procentowych o 0,2% (in plus oraz in minus) potencjalnie spowodowałaby zmianę aktywów i zobowiązań finansowych o kwotę netto (1.160) 1.039 tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2010 roku na ryzyko zmiany stopy procentowej Grupy przy założeniu zmiany stopy procentowej o 0,2% (in plus oraz in minus) przedstawia się następująco:

31 grudnia 2010 (dane przekształcone)	Nota	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
			+0,2%	-0,2%
w tysiącach złotych				
Środki pieniężne i ekwiwalenty	30	382.601	765	(765)
Fundusz likwidacyjny	23	21.668	43	(43)
Aktywa finansowe – pochodne instrumenty finansowe ⁽¹⁾		29.742	(1.358)	1.366
Lokaty		5.932	12	(12)
Depozyty zabezpieczające	23	3.108	6	(6)
Kredyty i pożyczki	34	(6.326.794)	(10.565)	10.565
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	37.3	(74.255)	(149)	149
Zobowiązania finansowe - pochodne instrumenty finansowe ⁽¹⁾		(228.237)	13.690	(13.839)
Razem		(6.186.235)	2.444	(2.585)

⁽¹⁾ w tym: swap procentowy (IRS) oraz terminowe transakcje stopy procentowej (FRA).

Na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość bilansowa aktywów i zobowiązań finansowych (środki pieniężne i ekwiwalenty, fundusz likwidacyjny, lokaty, depozyty zabezpieczające, pochodne instrumenty finansowe, zobowiązania z tytułu: kredytów i pożyczek, leasingu finansowego, pochodnych instrumentów finansowych) - wrażliwych na ryzyko stóp procentowych wynosi netto (6.186.235) tysięcy złotych.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku zmiana stóp procentowych o 0,2% (in plus oraz in minus) potencjalnie spowodowałaby zmianę aktywów i zobowiązań finansowych o kwotę netto 2.444 (2.585) tysięcy złotych.

42.3.3 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku Jednostka Dominująca posiadała kontrakty futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) („EUA”- Emissions Unit Allowance) wycenione w wartości godziwej.

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku na ryzyko zmiany notowań uprawnień cen do emisji dwutlenku węgla (CO₂) przy założeniu zmiany stopy procentowej o 10% (in plus oraz in minus) przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2011			31 grudnia 2010		
	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa		Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
		+10%	-10%		+10%	-10%
Aktywa finansowe	8.304	(1.261)	1.261	615	(867)	867
Zobowiązania finansowe	(15.607)	912	(912)	(463)	691	(691)
Razem	(7.303)	(349)	349	152	(176)	176

43. Struktura zatrudnienia

Średnie zatrudnienie w etatach w podziale na grupy przedstawia się następująco:

	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010
Pracownicy fizyczni	2.838	2.664
Pracownicy umysłowi	2.232	2.312
	=====	=====
Razem	5.070	4.976
	=====	=====

44. Pozostałe informacje

44.1 Szczególne uprawnienia Skarbu Państwa oraz ich wykonywanie w spółkach kapitałowych

Ustawa z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (Dz. U. Nr 65, poz. 404) („Ustawa”) wprowadziła instytucję pełnomocnika do spraw ochrony infrastruktury krytycznej. Zgodnie z ustawą, Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa może wyrazić sprzeciw wobec podjętej przez Zarząd Spółki uchwały lub innej dokonanej przez Zarząd Spółki czynności prawnej, której przedmiotem jest rozporządzenie składnikami mienia ujawnionymi w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, o którym mowa w art. 5b ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym, stanowiące rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej. Sprzeciwem Ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa może być również objęta uchwała organu Spółki dotycząca:

- rozwiązania Spółki,
- zmiany przeznaczenia lub zaniechania eksploatacji składnika mienia⁽¹⁾ Spółki, ujawnionego w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, o którym mowa w art. 5b ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym,
- zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa Spółki,
- zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa Spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nim ograniczonego prawa rzeczowego,
- przyjęcia planu rzeczowo-finansowego, planu działalności inwestycyjnej lub wieloletniego planu strategicznego,
- przeniesienia siedziby Spółki za granicę,

jeżeli wykonanie takiej uchwały stanowiłoby rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej.

⁽¹⁾ mienie obejmuje:

- w sektorze energii elektrycznej — infrastrukturę służącą do wytwarzania albo przesyłania energii elektrycznej;
- w sektorze ropy naftowej — infrastrukturę służącą do wydobycia, rafinacji, przetwarzania ropy naftowej oraz magazynowania i przesyłania rurociągami ropy naftowej oraz produktów ropopochodnych, jak również terminale portowe do przeładunku tych produktów oraz ropy naftowej;
- w sektorze paliw gazowych — infrastrukturę służącą do produkcji, wydobycia, rafinacji, przetwarzania, magazynowania, przesyłania paliw gazowych gazociągami oraz terminale skroplonego gazu ziemnego (LNG).

Zgodnie z ustawą z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, Zarząd Spółki, w porozumieniu z Ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa oraz dyrektorem Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, jest uprawniony do powołania i odwołania pełnomocnika do spraw ochrony infrastruktury krytycznej w Spółce. Do zadań pełnomocnika należy w szczególności zapewnienie Ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa informacji dotyczących dokonania przez organy Spółki czynności prawnych wskazanych wyżej, przekazywanie informacji o infrastrukturze krytycznej dyrektorowi Rządowego Centrum Bezpieczeństwa na jego wniosek, przekazywanie i odbieranie informacji o zagrożeniu infrastruktury krytycznej we współpracy z dyrektorem Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

Pełnomocnik do spraw ochrony infrastruktury krytycznej może żądać od organów spółek wszelkich dokumentów oraz wyjaśnień w wyżej wymienionych sprawach, a następnie – po przeprowadzonej analizie – mają obowiązek ich przekazania Ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa oraz Dyrektorowi Rządowego Centrum Bezpieczeństwa wraz z pisemnym stanowiskiem oraz jego uzasadnieniem. W dniu 11 lipca 2011 roku Grupa LOTOS S.A. otrzymała informację o ujęciu jej majątku w wykazie składników, obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej. W dniu 23 sierpnia 2011 roku Zarząd Grupy LOTOS S.A. powołał Pełnomocnika ds. Ochrony Infrastruktury Krytycznej.

44.2 Realizacja Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW) zgodnie z Ustawą o biokomponentach i biopaliwach ciekłych

Obszar biokomponentów w Polsce reguluje szereg aktów prawnych powstałych w otoczeniu prawnym wynikającym z Dyrektyw Unii Europejskiej jako ich bezpośrednia transpozycja do prawa polskiego:

- „Ustawa o biokomponentach i biopaliwach ciekłych” z dnia 25 sierpnia 2006 roku, Dz. U. 2006, Nr169, poz.1199,
- „Ustawa o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw” z dnia 25 sierpnia 2006 roku, Dz. U.2006 Nr 169, poz.1200 ze zmianami,
- „Ustawa o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz niektórych innych ustaw” z dnia 27 maja 2011 roku, Dz. U Nr 153, poz. 902,
- „Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowych Celów Wskaźnikowych na lata 2008-2013” z dnia 15 czerwca 2007 roku, Dz. U. Nr 110.

Grupa LOTOS S.A. zgodnie z zapisami Ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych jest zobowiązana do realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW) poprzez „minimalny udział biokomponentów i innych paliw odnawialnych w ogólnej ilości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych sprzedawanych, zbywanych w innej formie lub zużywanych na potrzeby własne”, wyrażony w wartościach-procentach energetycznych na poszczególnych poziomach w latach zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem:

2008	2009	2010	2011	2012	2013
3,45%	4,6%	5,75%	6,2%	6,65%	7,10%

Grupa LOTOS S.A. wypełnia, realizuje NCW za pomocą paliw ciekłych i biopaliw ciekłych, dla których wymagania jakościowe określone są w Ustawie o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz niektórych innych ustaw, są to:

- Benzyny BB, tzw. E-95/E98- zawierające do 5% v/v bioetanolu w formie czystej lub eterach ETBE,
- Oleje napędowe, tzw. B-7-zawierające do 7% v/v FAME(estry metylowe wyższych kwasów tłuszczowych),
- B100- 100% estry wyższych kwasów tłuszczowych stanowiące samoistne paliwa.

45. Zarządzanie kapitałem

Celem polityki finansowej Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. jest zapewnienie długoterminowej płynności przy jednoczesnym stosowaniu odpowiedniej dźwigni finansowej, wspomagającej realizację celu nadrzędnego, jakim jest maksymalizacja stopy zwrotu na kapitale przynależnym akcjonariuszom. Realizacja powyższego celu, dokonuje się poprzez dążenie do osiągnięcia pożądanej struktury finansowania na poziomie Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A. monitoruje strukturę finansowania stosując wskaźnik relacji długu do kapitału własnego, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do kapitałów własnych.

Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitały własne obejmują kapitał własny należny wspólnikom Jednostki Dominującej powiększony o udziały niekontrolujące.

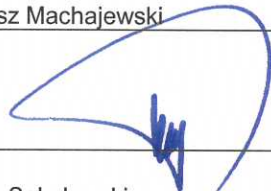
w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2011	za rok zakończony 31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Oprocentowane kredyty i pożyczki długoterminowe	34	4.983.889	4.403.453
Oprocentowane kredyty i pożyczki krótkoterminowe	34	2.407.740	1.923.341
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30	(383.680)	(382.601)
		=====	=====
Zadłużenie netto		7.007.949	5.944.193
		=====	=====
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej		7.781.436	7.498.819
Udziały niekontrolujące	33	947	14.658
		=====	=====
Kapitały własne razem		7.782.383	7.513.477
		=====	=====
Stosunek zadłużenia netto do kapitału własnego		0,90	0,79

Monitoring struktury finansowania dokonywany jest w celu zapewnienia realizacji celu ujętego w Strategii Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. na lata 2011-2015, która zakłada zmniejszenie wielkości zadłużenia i osiągnięcie wskaźnika relacji długu do kapitału własnego na poziomie nieprzekraczającym 0,4 na koniec okresu objętego Strategią.

46. Istotne zdarzenia następujące po dniu bilansowym

1. W dniu 10 stycznia 2012 roku nastąpiła sprzedaż 100% udziałów spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. na rzecz podmiotu zewnętrznego tj. na rzecz spółki Krokus Chem Sp. z o.o., w której swoje udziały posiada Fundusz Nova Polonia Natexis LPiI oraz kadra menadżerska LOTOS Parafiny Sp. z o.o. W dniu 30 listopada 2011 roku Grupa LOTOS S.A. podpisała ze spółką Krokus Chem Sp. z o.o. przedwstępną umowę sprzedaży 100% udziałów spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. (patrz Nota 2 Dodatkowych informacji i objaśnień). Dodatkowym elementem transakcji było zawarcie w dniu 29 listopada 2011 roku siedmioletniej umowy na dostawę gaczy parafinowych przez Grupę LOTOS S.A. na rzecz LOTOS Parafiny Sp. z o.o. Umowa została zawarta na czas określony od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2018 roku. Jej szacunkowa wartość wynosi 780 milionów złotych netto. Szacunkowa maksymalna wysokość kar umownych wynosi 98 milionów złotych netto. Umowa nie zawiera zapisów, które ograniczałyby możliwość dochodzenia dodatkowego odszkodowania ponad wysokość tych kar. Pozostałe warunki kontraktu nie odbiegają od powszechnie stosowanych dla danego typu umów.
2. W dniu 14 stycznia 2012 roku dokonano rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego w spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS o kwotę 91.984 tysięcy NOK, do poziomu 664.718 tysięcy NOK, poprzez emisję nowych akcji serii B o wartości nominalnej 1 NOK każda. Wszystkie nowo wyemitowane akcje serii B zostały objęte przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A.
3. W dniu 17 stycznia 2012 roku w wyniku rozstrzygnięcia rundy koncesyjnej APA 2011, spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS pozyskała udziały w dwóch koncesjach poszukiwawczych położonych na Morzu Norweskim. Udziałowcami koncesji PL 643 – blok 6406/ & 6406/4 (Halten Terrace) zostały spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS – 30%, VNG Norge AS – 40% (operator koncesji); Edison International Spa – 30%, zaś na koncesji PL 655 – blok 6610/2 (Træna Basin): LOTOS Exploration and Production Norge AS – 30%; Wintershall – 30% (operator koncesji); Centrica – 20%; VNG – 20%.
4. W dniu 2 lutego 2012 roku dokonano rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego w spółce LOTOS Petrobaltic S.A. Grupa LOTOS S.A., korzystając z przysługującego prawa poboru, w dniu 15 grudnia 2011 roku złożyła zapisy na akcje nowej emisji serii C. Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce LOTOS Petrobaltic S.A. nastąpiło o 2.800 tysięcy złotych, czyli z poziomu 96.600 tysięcy złotych do poziomu 99.400 tysięcy złotych w związku z emisją 280.000 sztuk akcji imiennych serii C o wartości nominalnej 10 złotych każda akcja. Grupie LOTOS S.A. przydzielono 279.996 sztuk akcji. Po rejestracji podwyższenia kapitału Grupa LOTOS S.A. posiada 99,95% w kapitale zakładowym spółki LOTOS Petrobaltic S.A.
5. Spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS po uzyskaniu zgód korporacyjnych w dniu 14 marca 2012 roku podjęła decyzję o rezygnacji z licencji PL 455 i PL 515. Ponadto, w związku z brakiem pozytywnych rezultatów wierceń na licencji PL 455 oraz wynikami badań potencjału geologicznego zasobów, na dzień 31 grudnia 2011 roku dokonano odpisu aktualizującego skapitalizowanych kosztów badań na licencji PL 455 opisanych szerzej w 18 Dodatkowych informacji i objaśnień.

47. Podpisy członków Zarządu oraz osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy LOTOS S.A.

Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny	
	Paweł Olechnowicz
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Ekonomiczno-Finansowych	
	Mariusz Machajewski
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju	
	Marek Sokołowski
Wiceprezes Zarządu, Dyrektor ds. Handlu	
	Maciej Szozda
Główny Księgowy	
	Tomasz Południewski